

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI
obszaru miasta Kudowa-Zdrój
w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej
NA LATA 2010 - 2013

Progress Consulting Sp. z o.o.

Karta przedsięwzięcia

NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Nazwa:

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej na lata 2010 - 2013

INWESTOR

Nazwa:

Miasto Kudowa-Zdrój

Adres:

ul. Zdrojowa 24, 57-350 Kudowa-Zdrój

WYKONAWCA

Nazwa:

PROGRESS CONSULTIG SP. Z O.O.

Adres:

ul. Kruszwicka 6/40; 53-652 Wrocław

DATA SPORZĄDZENIA

Luty 2009

PODPIS BURMISTRZA MIASTA KUDOWA-ZDRÓJ

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	9
2. Streszczenie.....	10
3. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno – gospodarczego miasta i regionu.....	12
4. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście.....	15
4.1. Lokalizacja i rys historyczny.....	15
4.2. Środowisko przyrodnicze.....	18
4.3. Zagospodarowanie przestrzenne.....	23
4.3.1. Tereny przemysłowe.....	25
4.3.2. Tereny powojkowe.....	26
4.4. Infrastruktura techniczna.....	27
4.4.1 Sieć komunikacyjna.....	27
4.4.2. Sieć kanalizacyjna i wodociągowa.....	30
4.4.3. Sieć gazowa.....	31
4.4.4. Gospodarka energetyczna.....	32
4.4.5. Gospodarka odpadami.....	32
4.5. Mieszkalnictwo.....	33
4.6. Sfera społeczna.....	35
4.6.1. Struktura demograficzna.....	35
4.6.2. Bezrobocie.....	37
4.6.3. Pomoc społeczna	38
4.6.4. Dostępność do infrastruktury społecznej.....	39
4.6.5. Mniejszości narodowe.....	39
4.6.6. Organizacje pozarządowe.....	40
4.7. Gospodarka.....	42
5. Konsultacje społeczne.....	45
5.1. Badanie ankietowe	45
5.2. Spotkania z mieszkańcami.....	51
6. Wyznaczenie obszaru wsparcia.....	54
6.1. Metodologia wyznaczenia obszaru wsparcia.....	54

6.2. Analiza wskaźnikowa obszaru wsparcia.....	55
6.3. Zakres przestrzenny obszaru wsparcia.....	57
7. Diagnoza obszaru wsparcia.....	60
8. Analiza SWOT obszaru wsparcia.....	70
9. Cele Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	72
10. Planowane zadania inwestycyjne na obszarze wsparcia.....	73
10.1. Uzasadnienie wyboru zadań inwestycyjnych.....	74
11. Planowane przedsięwzięcia społeczne.....	81
12. Potrzeby osób niepełnosprawnych	82
13. Instrumenty wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji i komunikacji społecznej	83
14. Monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji.....	84
15. Załączniki.....	85
Załącznik 1. Lista projektów.....	86
Załącznik 2. Matryce logiczne.....	88
Załącznik 3. Mapa z lokalizacją projektów.....	95

Wstęp

„Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej” został opracowany z inicjatywy władz miejskich z myślą o poprawie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

Działania rewitalizacyjne zaplanowano na terenie osiedla mieszkaniowego znajdującego się w bezpośrednim sąsiedztwie nieczynnych obecnie Kudowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego (KZPB). Osiedle w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej tętniło życiem w okresie świetności KZPB. Mimo dobrze prosperującego w tamtym czasie uzdrowiska, to tutaj znajdowało się prawdziwe centrum miasta. Obecnie, po osiemnastu latach od likwidacji zakładów przemysłowych (ogłoszenie upadłości w 1992r.), postępująca degradacja obszaru jest szczególnie widoczna na tle rozwijającego się centrum uzdrowskiego.

Konieczność podjęcia działań zmierzających do zminimalizowania różnic pomiędzy poszczególnymi rejonami miasta, poprawy jakości życia mieszkańców oraz przywrócenia właściwego funkcjonowania terenu w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej, istnieje w świadomości władz miasta od połowy lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Kudowy-Zdroju, przyjętym przez Radę Miejską w 1995r., postulowano lokalizację strefy aktywności gospodarczej na bazie dawnych zakładów KZPB oraz utrzymanie i adaptację istniejących osiedli mieszkaniowych.

Uchwalone w latach 1996, 2003, 2007 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przewidują dla terenu dawnych zakładów KZPB funkcję przemysłowo-składową (pozostawiając ostateczne ustalenie funkcji zgodnie z aktami wykonawczymi dotyczącymi specjalnych stref ekonomicznych), natomiast dla terenów mieszkaniowych przewiduje się utrzymanie zabudowy w istniejącej formie, realizację nowej zabudowy z nawiązaniem do form istniejących oraz likwidację zabudowy gospodarczej i uporządkowanie terenu.

Władze gminy Kudowa-Zdrój podjęły działania w celu gospodarczej aktywizacji terenu wskazanego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. W 2005r. gmina

pozyskała od prywatnego właściciela m.in. halę produkcyjną. Włączenie części dawnych zakładów KZPB do Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej nastąpiło w 2008r.

W latach 2006-2007 trwały prace nad projektem zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który umożliwiłby realizację gminnych budynków mieszkalnych w budynkach dawnej administracji KZPB. Początkowe założenia ograniczały się do wykonania lokali socjalnych, jednak dostępność środków unijnych na inwestycje związane z mieszkalnictwem stanowi obecnie mobilizację do wykonania mieszkań socjalnych dobrego standardu.

W 2006r. gmina Kudowa-Zdrój przekazała Caritas Diecezji Świdnickiej niszczący budynek dawnego przedszkola przy ul. Marchlewskiego 4, za tzw. „symboliczną złotówkę”. Budynek został częściowo wyremontowany i przystosowany dla osób niepełnosprawnych. Obecnie działalność prowadzi tu NZOZ Stacja Pielęgniarstwa Rodzinnego Ojca Pio. Ośrodek wykonuje zabiegi rehabilitacyjne oraz świadczy usługi w zakresie codziennej opieki nad chorymi i podstawowych usług pielęgniarских.

W ramach współpracy gminy Kudowa-Zdrój z Caritas, część budynku zostanie zaadaptowana na cele związane z działalnością Centrum Integracji Społecznej, które będzie realizować program społeczny na rzecz mieszkańców, opracowany z uwzględnieniem zdiagnozowanych problemów.

Wraz z dostępnością funduszy unijnych pojawiła się możliwość wcześniejszej realizacji kompleksowych działań rewitalizacyjnych, co jest niezwykle istotne dla zatrzymania postępującej degradacji i stworzenia warunków dla właściwego funkcjonowania obszaru wsparcia. Dzięki współfinansowaniu działań rewitalizacyjnych ze środków unijnych realne stało się jednoczesne i szybkie wykonanie zadań, gwarantujących prawidłowy proces rewitalizacji. Bez udziału środków unijnych gmina Kudowa-Zdrój realizowałaby te zadania na przestrzeni kolejnych kilkunastu lat.

W celu efektywnego przeprowadzenia procesu rewitalizacji, dokonano szczegółowej analizy terenu, przeprowadzono ankietę wśród mieszkańców całego miasta oraz kilkakrotnie zorganizowano spotkania z mieszkańcami osiedla w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej. Dzięki konsultacjom społecznym, przeprowadzonym na etapie przygotowania założeń do Lokalnego Programu Rewitalizacji, opracowano listę zadań

infrastrukturalnych i działań społecznych, które pozwolą wyeliminować podstawowe problemy i będą odpowiadały rzeczywistym potrzebom mieszkańców.

Rewitalizacja dotyczy szerokiego zakresu zjawisk i oddziaływań. Poniższe definicje pozwolą na lepsze wyjaśnienie zagadnień związanych rewitalizacją.

Rewitalizacja (łac. *re+vita* – dosłownie: przywrócenie do życia, ożywienie) – działanie skupione na ożywieniu zdegradowanych obszarów miast, np. przemysłowych.

Rewitalizacji nie można mylić z rekultywacją, rewaloryzacją. Są to elementy, które składają się na rewitalizację.

Rewitalizacja jest pojęciem stosowanym najczęściej w odniesieniu do części miasta lub zespołu obiektów budowlanych, które w wyniku przemian gospodarczych, społecznych, ekonomicznych i innych, utraciły częściowo swoją pierwotną funkcję i przeznaczenie.

Rewitalizacja jest w tym znaczeniu zespołem działań z zakresu budownictwa, planowania przestrzennego, ekonomii i polityki społecznej, których celem **jest doprowadzenie do ożywienia, poprawy funkcjonalności, estetyki, wygody użytkowania i jakości życia w rewitalizowanym zespole.**

Definicja za www.wikipedia.pl

Zgodnie z definicjami ustalonymi w „*Wytycznych dotyczących przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji jako podstawy udzielania wsparcia z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013*” pod pojęciem rewitalizacja oraz lokalny program rewitalizacji należy rozumieć:

Rewitalizacja - kompleksowy, wieloletni **proces przemian** przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych zainicjowany i prowadzony przez władze gminne na wyznaczonym obszarze.

Celem rewitalizacji jest przywrócenie właściwego funkcjonowania zdegradowanych obszarów, dotkniętych problemami, powodującymi stan kryzysowy na tych obszarach.

Stan kryzysowy:

- oznacza szereg szkodliwych i niszczyielskich procesów dotykających dany teren, budynki, urządzenia techniczne,
- może dotyczyć sytuacji społecznej i gospodarczej na danym obszarze.

Założenia rewitalizacji:

- zatrzymanie procesów powodujących sytuację kryzysową na danym obszarze,
- zapobieganie dalszym negatywnym zmianom,
- stworzenie warunków dla właściwego rozwoju danego obszaru w oparciu o charakterystyczne warunki lokalne.

Sposób realizacji powyższych założeń czyli **zespół działań rewitalizacyjnych** należy określić w tzw. lokalnym programie rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) – przyjęty przez władze gminne **zespół działań rewitalizacyjnych**, opisany w dokumencie zawierającym:

- opis problemów - analiza stanu kryzysowego,
- opis zadań - kompleksowe rozwiązanie zdiagnozowanych problemów.

Warunki prawidłowo przeprowadzonej rewitalizacji:

- zaprogramowane działania rewitalizacyjne wynikają z rzeczywistych potrzeb (prze-strzennych, społecznych i gospodarczych) danego obszaru,
- realizacja działań rewitalizacyjnych służy zatrzymaniu negatywnych procesów (zdiagnozowanych problemów), powodujących sytuację kryzysową.

1. Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji

Dane podstawowe:

	Gmina Kudowa-Zdrój	Obszar wsparcia
Powierzchnia	3390 ha (33,99 km ²)	10,9ha (0,109 km ²)
Liczba mieszkań- ców	10 120 osób	1 206 osób

Przeprowadzenie pozytywnych zmian przestrzennych, społecznych i gospodarczych na terenie miasta wymaga skonstruowania programu, który, w oparciu o realizację różnorodnych przedsięwzięć inwestycyjnych, będzie stymulował kierunki zmian oraz pozwoli odwrócić negatywne tendencje społeczno - gospodarcze. Aby realizować powyższe założenie władze gminy Kudowa-Zdrój podjęły decyzję o przygotowaniu „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej” (LPR).

Zgodnie z ideą LPR, wszystkie projekty realizowane w jego ramach, zostaną zlokalizowane na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze wsparcia. Jest to ta część miasta, na której w największym stopniu nasilają się niekorzystne zjawiska społeczne, ekonomiczne i przestrzenne.

W celu przygotowania „Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej” powołano Zespół do spraw przygotowania LPR wraz z koordynatorem. W skład zespołu weszli przedstawiciele wybranych wydziałów Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju oraz Burmistrz. Dodatkowo w prace nad projektem LPR włączeni zostali Radni Miejscy, przedstawiciele zarządów wspólnot mieszkaniowych, spółek miejskich oraz Dyrektorzy i Kierownictwo jednostek podległych. Podczas spotkań Zespołu ustalone zostały granice obszaru wsparcia. Wyznaczono również cele LPR, a także zaplanowano konkretne działania służące do ich realizacji.

Niniejszy dokument został przygotowany w oparciu o „Wtyczne Ministra Rozwoju

Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa” oraz „Wytyczne dotyczące przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji jako podstawy udzielania wsparcia z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013”. Wykorzystano również istniejące dokumenty strategiczne o znaczeniu lokalnym i regionalnym, materiały dostarczone przez członków Zespołu ds. przygotowania LPR, analizy przeprowadzone przez pracowników właściwych wydziałów Urzędu Miasta. Istotnym czynnikiem na etapie opracowywania dokumentu były konsultacje społeczne z mieszkańcami Kudowy-Zdroju.

2. Streszczenie

„Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej” został opracowany na lata 2007 – 2013. Zgodnie z tym dokumentem, na osiedlu w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej, stanowiącym obszar do rewitalizacji, planuje się zrealizowanie dwóch dużych zadań inwestycyjnych, współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach priorytetu 9 „Miasta” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013.

Pierwsze zadanie dotyczy kompleksowego zagospodarowania przestrzeni publicznej obszaru wsparcia i będzie przebiegać w trzech etapach. Dla każdego etapu opracowano odrębną matrycę logiczną. Drugie zadanie inwestycyjne związane jest bezpośrednio ze sferą mieszkalnictwa. Wartość wnioskowanego dofinansowania dla projektu dotyczącego adaptacji budynków na mieszkania socjalne (zadanie inwestycyjne nr 2) nie przekracza 25% uśrednionej kwoty wsparcia dla miasta Kudowa-Zdrój.

Poniżej zestawiono tytuły poszczególnych projektów:

- **Zadanie inwestycyjne nr 1** – Budowa, remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym.
  - **etap I** – Remont i modernizacja zdegradowanej infrastruktury drogowej i towarzyszącej na obszarze rewitalizowanym.
(działanie 3.1 URPO)
  - **etap II** – Budowa obiektów sportowych i rekreacyjnych na obszarze rewitalizowanym.
(działanie 7.2 URPO)

- **etap III** – Modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizowanym.
(działanie 9.1 URPO)

Harmonogram czasowy realizacji poszczególnych etapów będzie wynikał z zasad określonych w Ramowym Planie Realizacji RPO na lata 2009-2011.

- **Zadanie inwestycyjne nr 2** - Adaptacja istniejących budynków na dz. nr 438/9, AM-17, obr. Zakrze na potrzeby nowoczesnego, socjalnego budynku mieszkalnego dobrego standardu. (działanie 9.1 URPO)

Uzupełnieniem projektów inwestycyjnych będzie program działań społecznych, realizowany w Centrum Integracji Społecznej, powołanym na obszarze wsparcia, we współpracy z Caritas Diecezji Wrocławskiej.

Obszar do rewitalizacji spełnia następujące kryteria, określone w „Wytycznych MRR w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa”

1. Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia
2. Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej
3. Porównywalnie niski wskaźnik zasobu mieszkaniowego

Wszelkie działania podejmowane na wyznaczonym obszarze wsparcia mają przyczynić się do realizacji następujących celów „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”:

Cel główny:

„Przeciwdziałanie marginalizacji obszaru wsparcia wyznaczonego w Kudowie-Zdroju, na którym nasilają się negatywne zjawiska społeczne i ekonomiczne oraz ulega degradacji stan fizyczny przestrzeni”.

Cele szczegółowe:

1. Poprawa estetyki wyznaczonego obszaru wsparcia
2. Zwiększenie zasobu mieszkań socjalnych na terenie Kudowy-Zdroju, poprzez zaadaptowanie na ten cel obiektów obecnie zdegradowanych
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru wsparcia. Aktywizacja grup społecznych zagrożonych patologiami społecznymi.

Nadzór nad wdrażaniem „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej” został powierzony zespołowi ds. wdrażania LPR. Koordynatorem prac zespołu jest Pełnomocnika ds. Rewitalizacji.

3. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno – społeczno – gospodarczego miasta i regionu

Strategia Rozwoju Wojewódzkiego Dolnośląskiego do 2020 roku

Przeprowadzanie działań rewitalizacyjnych jest jednym z elementów realizacji Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku. Zasadność przeprowadzania tego typu zadań wynika bezpośrednio z celu „przestrzennego” Strategii: „zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu”.

Rewitalizacja wpisuje się przede wszystkim w priorytet 1 Strategii: „poprawa spójności przestrzennej regionu”, w działanie nr 3 „przeciwdziałanie degradacji obszarów peryferyjnych i zagrożonych marginalizacją”. Działanie 3 Strategii obejmuje identyfikację obszarów, na których procesy społeczno – gospodarcze zachodzą w sposób niezadowolający i znacznie odbiegający in minus od średniej regionalnej. W celu poprawy sytuacji takich obszarów, dąży się do realizacji na nich przedsięwzięć, włączających te obszary w pozytywne zjawiska zachodzące w przestrzeni regionu. W ramach realizacji takich zadań istotne jest wykorzystywanie lokalnych zasobów danego obszaru.

W „Lokalnym Programie Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej” wyodrębniono fragment miasta, na którym w znacznym stopniu nasilają się negatywne zjawiska społeczne, ekonomiczne i przestrzenne. Działania

rewitalizacyjne będą się koncentrować przede wszystkim na pomocy mieszkańcom tego obszaru. Przyczyni się to tym samym do ożywienia społeczno – gospodarczego obszaru wsparcia, co jest zgodne z działaniem 3 Strategii (priorytet 1, cel „przestrzenny”).

Bezpośrednie nawiązanie do rewitalizacji znajduje się również w priorytecie 3: „poprawa ładu przestrzennego, harmonijności struktur przestrzennych”, w działaniu 1: „kształtowanie atrakcyjnych form różnorodnych zespołów zabudowy, w tym rewitalizacja obszarów zdegradowanych”. Realizacja działania 1 ma polegać na propagowaniu przedsięwzięć sprzyjających zagospodarowaniu przestrzeni regionu w taki sposób, aby zapewnić mieszkańcom jak najbardziej atrakcyjne warunki życia. Szczególna uwaga ma zostać poświęcona rewitalizacji obszarów zdegradowanych (poprzemysłowych i powojkowych) oraz obszarów narażonych na klęski żywiołowe i inne miejscowe zagrożenia, w tym patologie społeczne). Wyznaczony do rewitalizacji obszar Kudowy - Zdroju obejmuje ten fragment miasta, na którym nasilają się patologie społeczne oraz występuje szczególnie zdegradowana tkanka mieszkaniowa.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji będą realizowane również programy społeczne, skierowane szczególnie do mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, mieszkającym na wydzielonym do rewitalizacji obszarze wsparcia. Realizacja programów społecznych przyczyni się do wypełnienia założeń celu „społecznego” Strategii: „rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat”. Projekty społeczne, ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji, nawiązują do wszystkich priorytetów celu społecznego, w tym szczególnie do priorytetu 1: „integracja społeczna i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu”.

Strategia Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2008 – 2015

Realizacja projektów inwestycyjnych i społecznych, zapisanych w „Lokalnym Programie Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”, pozwoli podnieść standard życia mieszkańców wyodrębnionego obszaru wsparcia. Takie działania są więc zgodne z głównym celem strategicznym Strategii Rozwoju Powiatu Kłodzkiego na lata 2008 – 2015, sformułowanym jako: „wzrost standardów życia mieszkańców powiatu z poszanowaniem wielokulturowego dziedzictwa, środowiska naturalnego i wykorzystaniem walorów turystycznych i uzdrowiskowych”.

Strategia Rozwoju Gminy Kudowa-Zdrój oraz Rozwoju Produktów Turystycznych

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru

miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej” zostaną przeprowadzone na wydzielonym do rewitalizacji obszarze wsparcia. Jest to obecnie ten fragment miasta, na którym nasilają się niekorzystne zjawiska społeczne, ekonomiczne i przestrzenne. Występowanie w obrębie Kudowy-Zdroju obszarów problemowych niekorzystnie wpływa na sprawne funkcjonowanie całego miasta oraz integrowanie lokalnej społeczności. Ideą rewitalizacji jest przeprowadzanie przedsięwzięć przeciwdziałających marginalizacji takich obszarów problemowych. Działania ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji przyczynią się tym samym do realizacji misji, sformułowanej w Strategii Rozwoju Gminy Kudowa-Zdrój oraz Rozwoju Produktów Turystycznych:

- „Misją społeczności mieszkańców Kudowy-Zdroju jest wzmocnienie zintegrowania lokalnego, wzrost przedsiębiorczości oraz poszerzenie oferty turystycznej”.

Rewitalizacja wpisuje się głównie w dwa cele długookresowe:

- cel długookresowy 1: „rozwój zasobów ludzkich, integracji społeczności lokalnej oraz tworzenie warunków do pełnego zaspokojenia potrzeb mieszkańców”
- cel długookresowy 2: „tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego oraz wzrostu poziomu inwestycji”

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Kudowa-Zdrój oraz Rozwoju Produktów Turystycznych mają być wdrażane poprzez realizację różnorodnych celów w siedmiu głównych obszarach działań. Ujęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji projekty dotyczące remontu infrastruktury drogowej są bezpośrednio powiązane z głównym obszarem działań nr 5 - „Infrastruktura”, poziom 1, cel 5.6. „zapewnienie szerokiej dostępności miasta w komunikacji samochodowej i autobusowej poprzez poszerzenie istniejących ciągów komunikacyjnych, budowę nowych odcinków dróg, rozbudowę bazy parkingowej, modernizację mostów”.

Potrzeba realizacji przedsięwzięć z zakresu mieszkalnictwa, w tym polegających na adaptacji budynków na mieszkania socjalne, wynika bezpośrednio z głównego obszaru działań nr 1 Strategii: „ludność, problemy społeczne, kultura, sport”, poziom 2, cel 1.8. „zapewnienie mieszkań komunalnych i socjalnych dla potrzebujących przez rozwój budownictwa oraz optymalne wykorzystanie istniejących zasobów”.

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Kudowa-Zdrój na lata 2005 – 2010

Działania przewidziane do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji są komplementarne względem zadań zapisanych w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Kudowa-Zdrój. Obydwa dokumenty zakładają m.in. przeprowadzanie projektów

związanych z poprawą stanu infrastruktury drogowej. Realizacja takich prac w różnych częściach miasta, w tym w ramach LPR na obszarze wsparcia, poprawi dostępność komunikacyjną Kudowy-Zdroju. Wszystkie zadania ujęte w LPR i PRL mają się łącznie przyczynić do osiągnięcia celów zdefiniowanych w najważniejszym dokumencie strategicznym miasta - Strategii Rozwoju Gminy Kudowa - Zdrój oraz Rozwoju Produktów Turystycznych.

4. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście

4.1. Lokalizacja i rys historyczny

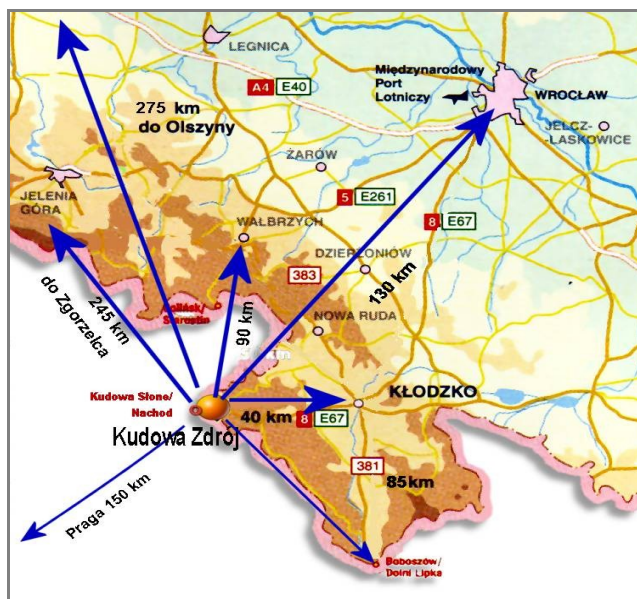
Lokalizacja

Miasto Kudowa-Zdrój leży w granicach administracyjnych gminy miejskiej Kudowa-Zdrój, w województwie dolnośląskim, powiecie kłodzkim. Usytuowane jest w zachodniej części Ziemi Kłodzkiej. Jest obszarem niezwykle atrakcyjnym turystycznie. Miasto znajduje się w kotlinie o długości 9 km i szerokości 6 km, otoczonej Górami Stołowymi, Wzgórzami Lewińskimi oraz wzniesieniami Gór Orlickich.

W około 50% granice gminy stanowią jednocześnie granicę państwa z Czechami. Sąsiednie gminy polskie to Lewin Kłodzki, Szczytna oraz Radków. Na terenie gminy funkcjonowały do niedawna trzy przejścia graniczne. Największe znaczenie ma przejście Kudowa Słone – Nachod, które znajduje się na międzynarodowej trasie E-67.

Bliskie położenie ośrodków miejskich, m.in. Kłodzka (ok. 40 km), Wałbrzycha (90 km) czy miasta wojewódzkiego Wrocławia (130 km), stanowi znaczny potencjał rozwoju dla mieszkańców i regionu.

Ilustracja 1: Położenie Miasta Kudowa-Zdrój na tle głównych ośrodków miejskich regionu

Źródło: www.bip.kudowa.pl

Historia miasta

Kudowa-Zdrój jest jednym z najstarszych uzdrowisk w Polsce i Europie. Pierwsze informacje na temat miejscowości pojawiły się w 1477 roku w dokumencie Henryka Starszego, syna króla czeskiego, Jerzego z Podiebradu. Początkowa nazwa wioski brzmiała Lipolitov. W połowie XVI wieku nazwa uległa zmianie na Chudoba, później Kudoba i od 1945 roku na Kudowa-Zdrój. Najstarszą dzielnicą Kudowy jest Czermna, istniejąca od XIV wieku.

Pierwszym znanym właścicielem uzdrowiska był naczelny dowódca wojsk cesarskich z okresu wojny trzydziestoletniej (1618 – 1648), Albrecht von Wallenstein (1583 – 1634), a po nim jego szwagier hrabia hr. A. E. Terzky z Nachodu.

Pierwsza wzmianka o źródłach mineralnych, znajdujących się na tym obszarze, pochodzi z 1580 roku, natomiast informacje o uzdrowisku pochodzą z kroniki Ludwika z Nachodu pod nazwą Cermenske Lazne. Około 1625 roku wydano drukiem pracę kłodzkiego duchownego protestanckiego, G. Aeluriusa „Glaciographia”, w której pisze on, że wody kudowskie były uważane za dobre w smaku, zdrowe i „przedkładane na wino”.

Urządzenia do kąpeli leczniczych, wykonane z drewna, znane były od około 1630 roku. Naukowego opisu wód Kudowy dokonał doktor Kremer w pracy naukowej z 1694 roku.

W XVIII wieku wody kudowskie były wysyłane do Berlina. W 1777 roku wrocławska

oficyna „Kornów” wydała w języku polskim przewodnik po śląskich uzdrowiskach, między innymi po Kudowie i Dusznikach, autorstwa Daniela Vogla.

W końcu XVIII wieku obmurowano źródła i osuszono teren dzisiejszego parku. W 1783 roku uzdrowisko przeszło w ręce spółki lekarzy, co przyczyniło się do rozwoju jego funkcji leczniczych.

W 1795 roku zbudowano drewniany budynek łazienkowy z dwudziestoma wannami (rozebrany w 1907 roku), a obok niego budynek dla kuracjuszy (dzisiejszy „Zameczek” – Szpital Uzdrowski). W okresie wojen napoleońskich, w czerwcu 1813 roku, rezydował na plebani w Czermnej król pruski Wilhelm III, a królowa wraz z córkami w dzisiejszym „Zameczku”. Po klęsce Napoleona, gdy Kudowa przeszła w ręce hrabiowskiego rodu Götzenów, nastąpiła dalsza rozbudowa uzdrowiska.

W 1847 roku Kudowę odwiedziło 300 kuracjuszy. W 1850 roku A. Duflos dokonał analizy chemicznej wód mineralnych i stwierdził, że posiadają właściwości lecznicze. Natomiast zasługą miejscowego lekarza J. Jacoba, jest uznanie Kudowy w 1870 roku za uzdrowisko leczące choroby serca, co miało znaczny wpływ na zwiększenie się liczby kuracjuszy, która w 1900 roku wynosiła już blisko 4150. Było to pierwsze w Niemczech uzdrowisko kardiologiczne. W drugiej połowie XIX wieku często przebywał tutaj pruski feldmarszałek, hrabia hr. Helmut von Moltke (1800 – 1891), oraz jego rodzina.

Dzięki nabyciu uzdrowiska w 1904 roku przez prężną spółkę z Wrocławia oraz uzyskaniu w 1905 roku połączenia kolejowego z Kłodzkiem i wybudowaniu własnej elektrowni, nastąpił szybki rozwój uzdrowiska. Powstały liczne pensjonaty, a także domy mieszkalne. W 1906 roku zbudowano dom Charlotty (dzisiaj Zakład Przyrodolecznicy numer 3), wzniesiono hotel z teatrem tzw. Książęcy Dwór (obecnie „Polonia”, Szpital Uzdrowski 2). W tym czasie liczba kuracjuszy wzrosła do około 8000 tysięcy rocznie. Wśród gości odwiedzających Kudowę był sam sir Winston Churchill. Po zakończeniu II wojny światowej Kudowa, którą ominęły działania wojenne, znalazła się w granicach Polski i równocześnie w 1945 roku uzyskała prawa miejskie. Rozwinęła się przestrzennie i gospodarczo, stając się jednym z najpopularniejszych uzdrowisk i ośrodków wczasowych w kraju.

Najważniejsze zabytki dziedzictwa kulturowego

- Kaplica Czaszek z 1776 r. - zgromadzono tam 3000 czaszek i piszczeli osób poległych w wojnach XVII i XVIII wieku oraz zmarłych w czasie zarazy cholery.

W podziemiach kaplicy znajduje się dalsze 21 000 szkieletów oraz ołtarz z barokowym krzyżem.

- Muzeum Kultury Ludowej Pogórza Sudeckiego - odtworzona dawna kuźnia, zajazd, dzwonnica oraz wiejskie chałupy. Odbývają się tam pokazy pieczenia chleba i rzemiosła ludowego.
- Park Zdrojowy z XVII w. na wzór parków angielskich, a następnie powiększony na początku XIX wieku (wpisany do rejestru zabytków),
- Drewniana dzwonnica położona przy ul. 1-go Maja, wybudowana w 1846 roku
- „Ruchoma Szopka” zabytek znajduje się w domu w Cermnej, z przełomu XIX i XX wieku, z blisko 250 figurkami autorstwa ówczesnego mieszkańca tego domu – Franciszka Stephana; wykonał on też organy o 270 głosach i 10 rejestrach.
- Kościół pw. św. Katarzyny z 1679 r. przy ul. Kościelnej. Wystrój wnętrza późnobarokowy z połowy XVIII wieku
- Kościół parafialny pw. św. Bartłomieja w Cermnej z XVI wieku (najstarszy w Kudowie), rozbudowany w XVIII w., kiedy to otrzymał formy barokowe,
- Kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny ul. Słone, wzniesiony na początku XX wieku
- Kaplica mszalno - pielgrzymkowa Matki Boskiej Bolesnej w Zielonej Dolinie, wzniesiona w 1887 r. na miejscu zniszczonej drewnianej kaplicy.
- Kościół ewangelicko - reformowany pw. Chrystusa Pana w Pstrążnej wybudowany w 1813 r. (drewniany), przebudowany w 1848 r. (murowany).
- Kościół ewangelicko - augsburski na Górze Parkowej wybudowany w 1799 r.
- Kościół pw. Św. Piotra i Pawła w Brzozowiu wybudowany w 1717 r., otoczony murem cmentarnym z bramą dzwoniczą.

4.2. Środowisko przyrodnicze

Do najważniejszych walorów przyrodniczych decydujących o atrakcyjności turystycznej Kudowy-Zdroju należą:

- położenie i klimat,
- wody lecznicze,
- atrakcje przyrodnicze (m.in. Park Narodowy Gór Stołowych).

Położenie i klimat

Położenie na obniżeniu otoczonym lasami oraz całoroczna, południowo - zachodnia cyrkulacja mas powietrza sprawia, że Kudowa-Zdrój posiada łagodniejszy klimat w porównaniu z innymi miejscowościami Ziemi Kłodzkiej. Świadczy o tym między innymi najkrótsze w regionie zaleganie pokrywy śnieżnej. Walory klimatyczne wpływają w pozytywny sposób na wiele procesów ustrojowych, zachodzących w organizmie człowieka, takich jak krążenie krwi, oddychanie i trawienie, sprawność układu mięśniowego i nerwowego. Miasto jest dzięki temu chętnie odwiedzanym uzdrowiskiem o renomie międzynarodowej.

Wody lecznicze

W Kudowie-Zdroju znajduje się dziewięć zarejestrowanych czystych ekologicznie źródeł wód mineralnych:

- „Górne” – szczawa alkaliczno - ziemna, lekko słona, arsenowa. Przeznaczone jest do kąpieli leczniczych.
- „Gazowe” – szczawa wodorowęglanowo – sodowo - wapniowa, arsenowa, żelazista. Przeznaczone jest do poboru CO₂ do suchych kąpieli gazowych.
- „Śniadecki” – szczawa wodorowęglanowo – sodowo - wapniowa, arsenowa, żelazista. Przeznaczone jest jako ujęcie leczniczej wody pitnej, częściowo wykorzystuje się je do uzupełnienia zapasów wody do kąpieli mineralnych.
- „Moniuszko” – szczawa wodorowęglanowo – sodowo - wapniowa, żelazista, arsenowa. Woda przeznaczona do kuracji pitnej.
- „Marchlewski” – szczawa wodorowęglanowo - wapniowo - sodowa, radoczynna. Woda przeznaczona do kuracji pitnej.
- „Odwiert nr 18” – szczawa wodorowęglanowo – wapniowo - sodowa.
- „Odwiert nr 200” – szczawa wodorowęglanowo - sodowo - żelazista, arsenowa, stanowi rezerwę dla zakładu przyrodoleczniczego i kuracji pitnej.
- „Odwiert nr 26” – szczawa wodorowęglanowo-sodowa, wapniowa. Jest to ujęcie rezerwowe, nie eksploatowane.
- „Odwiert nr 27” – szczawa wodorowęglanowo – sodowo - wapniowa. Jest to źródło rezerwowe.

Źródła „Śniadecki”, „Marchlewski” i „Moniuszko” to najpopularniejsze ujęcia, a ich wskazania lecznicze to choroby układu krążenia oraz nerwice. Wszystkie trzy ujęcia pitne znajdują się w Pijalni Wód Mineralnych. Można w niej nie tylko napić się podgrzewanej

wody, ale również uzyskać szczegółowe informacje na temat walorów leczniczych poszczególnych źródeł.

Walory wód podziemnych występujących w rejonie są bardzo cenne. Zostało to dostrzeżone przez Zespół Uzdrawisk Kłodzkich S.A., który zdecydował się na butelkowanie i sprzedaż wód mineralnych pod marką „Staropolanka”.

Park Narodowy Góry Stołowe

W 1963 r. powstał park krajobrazowy o powierzchni 6339 ha (z czego lasy zajmują 5778 ha, a ochroną ścisłą objętych jest 376 ha) i otulinie obejmującej 10 575 ha. Od 1993 r. teren ten zyskał status parku narodowego. Koncepcja parku przewiduje ochronę najcenniejszych pod względem przyrodniczym walorów tego regionu, głównie unikalnych utworów przyrody nieożywionej. Góry Stołowe są bowiem jedynym w Polsce przykładem gór płytowych, zbudowanych z poziomo zalegających warstw górnokredowych piaskowców ciosowych i ławic o różnej odporności na niszczenie.

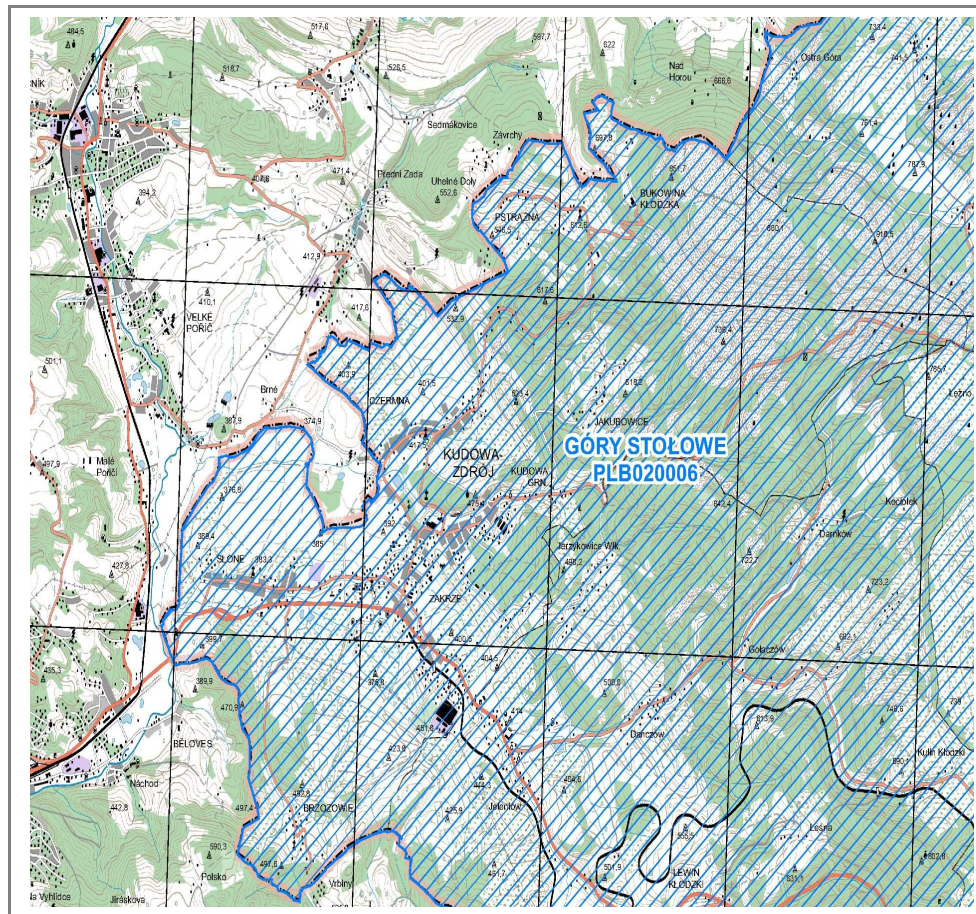
Taka budowa oraz zachodzące procesy geomorfologiczne i erozyjne doprowadziły do powstania oryginalnych form skalnych. W składzie gatunkowym lasów przeważa sztucznie wprowadzony świerk, gdyż pierwotne drzewostany bukowo - jaworowe uległy w XX w. niemal całkowitej zagładzie. „Buczyny sudeckie” oraz „buczyny kwaśne” występują sporadycznie w niższych partiach Gór Stołowych. Ważny składnik flory tych gór stanowi pionierska roślinność naskalna z licznymi gatunkami mchów (ponad 270 gatunków w całym parku). W rozległych kompleksach leśnych na terenie parku pospolicie występuje jeleń, sarna, dzik, lis, wiewiórka, borsuk, kuna, tchórz, łasica, gronostaj i drobne gryzonie. Cennym elementem fauny są małe wiewiórki podobne zwierzęta nocne: orzesznica, popielica oraz koszatka.

Obszary sieci Natura 2000

Na terenie gminy Kudowa-Zdrój wyznaczono obszary sieci Natura 2000:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków PLB020006 Góry Stołowe
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk PLB020004 Góry Stołowe

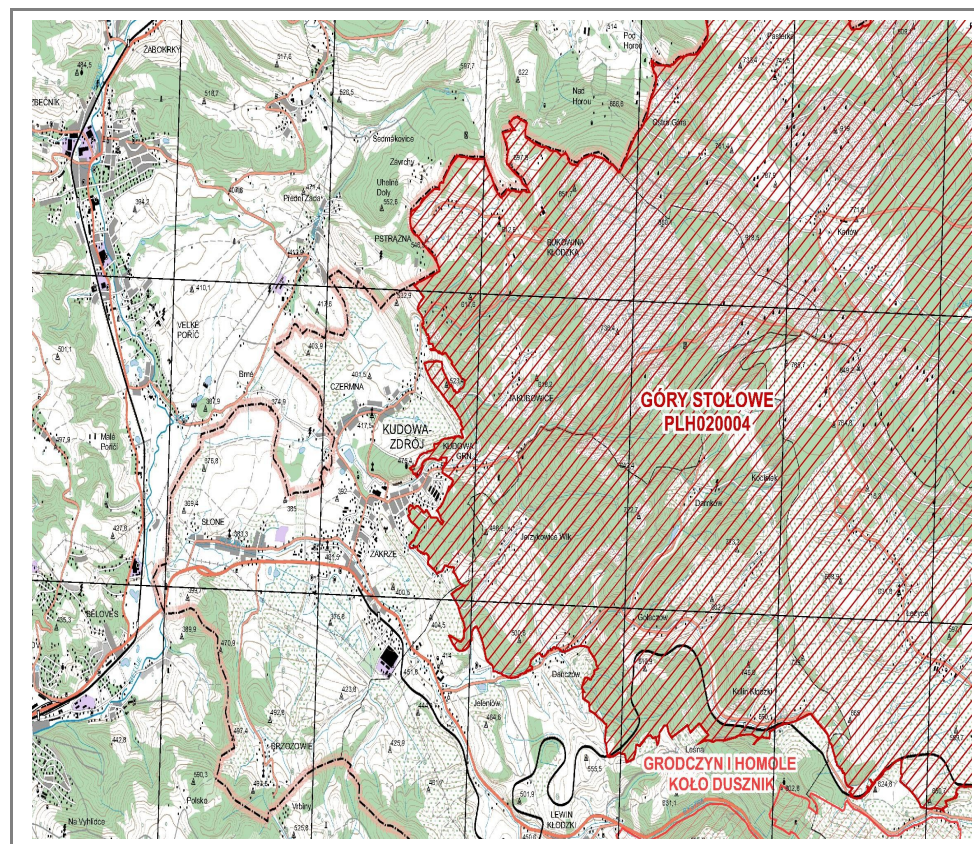
Ilustracja 2: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków PLB020006 Góry Stołowe

Źródło: www.mos.gov.pl

Ilustracja 3: Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk PLB020004 Góry Stołowe

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

Źródło: www.mos.gov.pl

4.3. Zagospodarowanie przestrzenne

Miasto Kudowa-Zdrój zajmuje powierzchnię 33,99 km² (3390 ha). Jest malowniczo położone na wysokości od 350 do 899 m n.p.m. Centralna część miasta znajduje się na wysokości około 380 m n.p.m.

Teren gminy zajmują:

- użytki rolne – 1319 ha, (38,81 %),
- lasy i grunty leśne – 1599 ha, (47,04 %),
- pozostałe grunty – zurbanizowane 481 ha, (14,15 %).

70% terenu miasta znajduje się pod ochroną różnego stopnia, co jest związane m.in. z położeniem w Parku Narodowym Gór Stołowych i jego otulinie.

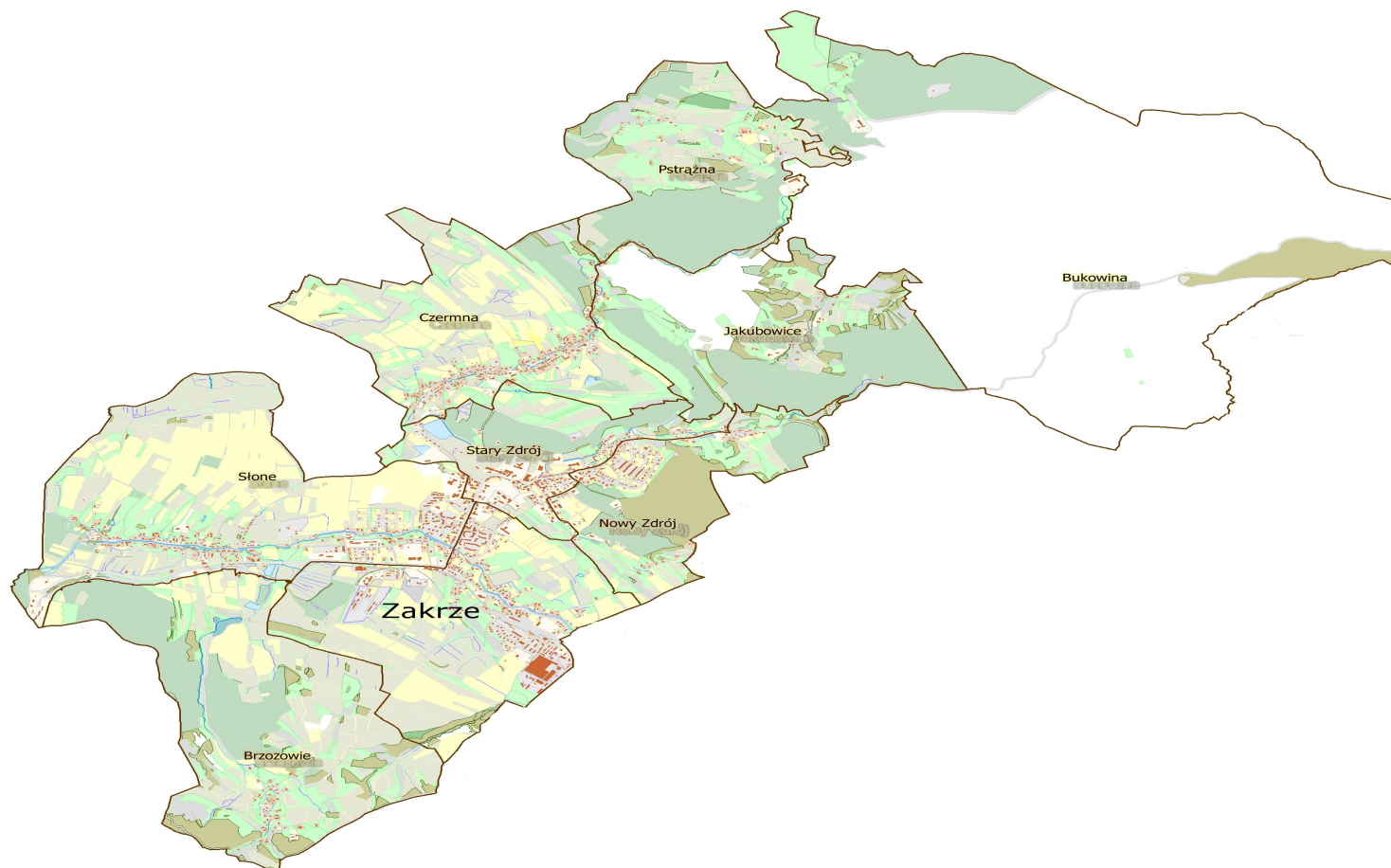
Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Gminę Kudowa-Zdrój zakwalifikowano do grupy ośrodków lokalnych o wiodącej funkcji uzdrowiskowej, turystyczno-rekreacyjnej i usługowej.

Funkcja uzdrowiskowa gminy wraz z obiektami obsługi uzdrowiska skupia się w centralnej części miasta, natomiast poza centrum zlokalizowane są pozostałe obiekty usługowe, domy wczasowe, hotele oraz mieszkalnictwo. Funkcje przemysłowo-produkcyjne skupione są w rejonie ulic Głównej i Fabrycznej (Zakrze). Okoliczne wsie: Czerмна, Pstrężna, Bukowina, Słone, Brzozowie, Jakubowice, które znalazły się w granicach administracyjnych gminy, nie wpływają bezpośrednio na układ urbanistyczny centrum miasta. Stanowią zaplecze krajobrazowe oraz rezerwę terenu dla potrzeb mieszkalnictwa i usług turystycznych.

Gmina Kudowa-Zdrój prowadzi politykę rozwoju przestrzennego w oparciu o następujące dokumenty planistyczne:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kudowy-Zdroju (Uchwała nr XIII/86/95 Rady Miejskiej w Kudowie-Zdroju z dnia 29.09.1995 roku),
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego: miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązują na 98% powierzchni gminy; jest to Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta (Uchwała nr XXII/154/96 Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju z dnia 30 sierpnia 1996 roku) wraz ze zmianami (obecnie 20 uchwał w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego).

Ilustracja 4: Mapa Kudowy-Zdrój

Źródło: Materiały Urzędu Miasta w Kudowie Zdroju

4.3.1. Tereny przemysłowe

W Kudowie-Zdroju znajdują się tereny przemysłowe, położone bezpośrednio na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji. Zlokalizowane są na Zakrze, w rejonie ul. Fabrycznej.

Zakrze stanowi historycznie odrębną jednostkę funkcjonalno – przestrzenną w strukturze miasta. Jest oddalone o około 1,5km od uzdrowskiego centrum Kudowy-Zdroju. Wielorodzinną zabudowę mieszkaniową powstała wraz z rozwojem zakładów przemysłowych w Zakrze.

Zakłady tkackie "Christian Dierig" A.G. zostały wybudowane w latach 1905-1906. Zachowały się hale fabryczne oraz budynki administracyjne. Teren ten należał wówczas do granic administracyjnych Jeleniowa. Oficjalne otwarcie zakładu odbyło się 10 lipca 1906 roku. W tym dniu rozpoczęło pracę 168 osób, uruchomionych zostało pierwszych 120 krosien tkackich. Po przesunięciu granic, fabryka znalazła się w granicach wsi Zakrze, która od tej pory szybko się rozwijała - wybudowano szereg budynków dla około 1000 robotników. W czasie wojny część tkalni przystosowano do produkcji zbrojeniowej (firma Vereinigte Deutsche Motorenwerke produkowała tu silniki i części samolotowe). W latach 1944-1945 zlokalizowany był tu jeden z podobozów kobiecego obozu pracy Gross Rosen. Po wojnie zakład zmodernizowano i rozbudowano. Produkcję prowadziły tu Kudowskie Zakłady Przemysłu Bawełnianego (tkalnia, farbiarnia) - KZPB. W roku 1980 zakład zatrudniał ponad 2100 pracowników. Kolejne lata to postępujący upadek zakładu, ograniczenia w produkcji i redukcje zatrudnienia (w 1990 zatrudniano ok. 1400 osób). Ostatecznie w czerwcu 1991 r. ogłoszono upadłość KZPB. Biurowce i ambulatorium zmienione zostały na mieszkania, na terenie obiektu funkcjonowało kilka mniejszych firm z branży włókienniczej. Obecnie, po likwidacji KZPB, na terenie dawnych zakładów działa kilkanaście podmiotów gospodarczych. Część terenu stanowi podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Teren jest objęty ustaleniami obowiązującego Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu w Kudowie-Zdroju, Obręb Zakrze, w rejonie ulic: Głównej, Fabrycznej i Łąkowej (Uchwała nr XIII/63/2003 Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju z dnia 12 września 2003 roku).

Ilustracja 5: Krajobraz osiedla Zakrze

Źródło: Materiały Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju

4.3.2. Tereny powojkowe

Na obszarze Gminy Kudowa-Zdrój znajdują się tereny stanowiące mienie wojskowe lub powojkowe. Są to tereny i zabudowania Straży Granicznej (dawniej Wojska Ochrony Pogranicza). Znajdują się one poza obszarem wyznaczonym do rewitalizacji.

Do obiektów i terenów powojkowych należy zaliczyć:

- budynki biurowo - administracyjne przy Al. Jana Pawła II, w rejonie Parku Zdrojowego – obecnie przekazane gminie Kudowa-Zdrój (zaadaptowane na funkcję mieszkalną)
- teren za budynkami w rejonie Al. Jana Pawła II - zmianą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową
- zabudowania na przejściu granicznym – obecnie własność Skarbu Państwa w zarządzie Starosty Powiatu Kłodzkiego – przeznaczone do sprzedaży – brak ustalonego przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.
- teren przy ul. Zdrojowej, należący do 24 Wojskowego Szpitala Rehabilitacyjnego – jest to tzw teren zamknięty.

4.4. Infrastruktura techniczna

4.4.1 Sieć komunikacyjna

Układ drogowy

Głównym szlakiem komunikacyjnym miasta jest droga krajowa nr 8 (międzynarodowa E-67), łącząca Kudowę-Zdrój z Lewinem Kłodzkim, Dusznikami-Zdrój, Polanicą-Zdrój, Kłodzkiem, a dalej z Wrocławiem i Warszawą. Droga prowadzi do przejścia granicznego z Czechami. Przez teren miasta przebiega również droga wojewódzka nr 387, biegnąca w stronę Karłowa.

Charakter sieci komunikacyjnej na terenie Kudowy-Zdroju wynika przede wszystkim z historycznego układu szlaków komunikacyjnych. Miejska sieć dróg i ścieżek nie jest właściwie przystosowana do prawidłowej obsługi komunikacyjnej gminy uzdrowskiej. Znajdujące się na terenie miasta parkingi zapewniają ponad 300 miejsc postojowych dla samochodów osobowych oraz autobusów. Mieszkańcy Kudowy-Zdroju zgłaszają jednak potrzebę budowy kolejnych miejsc parkingowych. Wynika to między innymi ze znacznego ruchu turystycznego.

Drogi krajowe

Główną drogą w gminie jest droga krajowa nr 8, która jest częścią drogi międzynarodowej E-67. Przebiega ona przez południową część gminy – ciągiem:

- ulica Główna – Słone – granica państwa

Długość drogi krajowej na terenie gminy to 4,2 km, zarządcą drogi jest Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział we Wrocławiu.

Droga w kierunku wschodnim łączy Kudowę-Zdrój z Lewinem Kłodzkim, Dusznikami-Zdrój, Polanicą-Zdrój, Kłodzkiem, a dalej Wrocławiem i Warszawą, w kierunku zachodnim prowadzi do przejścia granicznego z Czechami. Stanowi szlak komunikacyjny pomiędzy dwoma centrami logistycznymi zlokalizowanymi we Wrocławiu oraz w Pradze, a także trasę przejazdu autokarów turystycznych. Dużą liczbą ciężkich pojazdów (autokary, pojazdy masie powyżej 3,5 tony, ciągniki siodłowe z naczepami – tzw. tiry) powoduje uciążliwości w zakresie komunikacji, hałasu oraz negatywnie oddziałuje na środowisko.

Jeźdnie były wielokrotnie modernizowane i obecnie posiadają dobrą nawierzchnię. Przebudowano skrzyżowanie z ulicą Zdrojową w celu zwiększenia bezpieczeństwa, wykonano chodnik na poboczu od centrum w kierunku przejścia granicznego. Jednak z uwagi na liczbę pojazdów i ich charakterystykę konieczne są dalsze prace, mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa i zminimalizowanie oddziaływania.

Drogi wojewódzkie

Droga wojewódzka nr 387 biegnie od drogi nr 8 (skrzyżowanie z ulicą Zdrojową) ciągiem ulic. Zdrojowej i 1 Maja w kierunku Radkowa przez Karlów. Stanowi oś ruchu turystycznego w Górach Stołowych, pomiędzy Polanicą-Zdrój a Kudową-Zdrój. Wzdłuż trasy zlokalizowane są główne atrakcje turystyczne: bazylika w Wambierzycach, Park Narodowy Gór Stołowych (Karlów, Szczelinie, Błędne Skały). Ruch turystyczny generuje duże natężenie ruchu na drodze w sezonie turystycznym, powodujące negatywne oddziaływanie na obszar uzdrowiska Kudowa-Zdrój.

Długość drogi wojewódzkiej nr 387 na terenie gminy wynosi 9,7 km w tym 3,2 km w obszarze zabudowanym. Droga w obszarze zabudowanym jest w stanie dobrym, częściowo wyremontowana, poza terenem zabudowanym stan techniczny drogi gwałtownie się pogarsza. Zarządcą drogi jest Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu (dawniej Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu - DZDW).

Drogi gminne

Pozostałe drogi to drogi lokalne, które są zarządzane przez gminę, o łącznej długości 43 km, w tym:

- drogi o nawierzchni twardej i ulepszonej o długości 36,7 km (86%)
- drogi nie ulepszone (tłuczniowe) o długości 1,7 km (4%)
- drogi gruntowe (wzmocnione żużlem) o długości 4,3 km (10%)

Jakość dróg lokalnych: 30% jest w stanie dobrym, 50% jest w stanie dostatecznym, a 20% jest w złym stanie. Na terenie gminy istnieje wiele dróg gruntowych z przeznaczeniem do transportu wewnętrznego lub rolnego.

Ponadto na terenie gminy znajduje się 30 obiektów mostowych o łącznej długości 225m.

Ilustracja 6: Lokalizacja Miasta Kudowa-Zdrój na tle regionalnego układu komunikacyjnego

Źródło: www.bip.kudowa.pl

Komunikacja autobusowa

Ze względu na odległości, jakie dzieli Kudowę-Zdrój od większych miast regionu, na wysokim poziomie rozwinięta została dalekobieżna komunikacja autobusowa. Głównym przewoźnikiem w regionie jest Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej. Obsługuje ono bezpośrednie połączenia z takimi miastami jak: Wrocław, Gorzów Wielkopolski, Warszawa, Kraków oraz Zielona Góra.

Ruch kolejowy

Komunikacja kolejowa oparta jest głównie na dwóch połączeniach: Kudowa-Zdrój – Kłodzko, linia niezelektryfikowana, dalej Kłodzko – Wrocław - odcinek zelektryfikowany. Kudowa jest stacją końcową linii kolejowej. Dworzec PKP znajduje się w południowo – wschodniej części miasta. Kolej wykorzystywana jest głównie w ruchu pasażerskim.

W latach 1998 – 2000 linia kolejowa była zawieszona na skutek zniszczeń powodziowych z 1998 roku. Po usilnych staraniach władz samorządowych, komunikacja na linii

Kłodzko – Kudowa została przywrócona w 2000 roku. Obecnie istnieje duże zagrożenie dotyczące znacznego ograniczenia połączeń do Kudowy-Zdroju.

4.4.2. Sieć kanalizacyjna i wodociągowa

Gospodarką wodno – ściekową na terenie miasta Kudowa-Zdrój zajmuje się Kudowski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Zaopatrzenie w wodę

Miasto jest zaopatrywane w wodę z kilku ujęć, których łączna teoretyczna wydajność wynosi ok. 1mln m³ rocznie. Należą do nich:

- zbiornik wody pitnej Dańczówka - zlokalizowany na potoku Dańczówka, na terenie gminy Lewin Kłodzki (woda uzdatniana w Stacji Uzdatniania Wody w Dańczowie)
- ujęcie Karłowsko – Błażejowickie – ujęcie drenażowe (wody bardzo dobrej jakości, nie wymagające uzdatniania)
- ujęcie IMKA w Karłowie
- zbiornik wyrównawczy przy ul. Leśnej
- zbiornik wyrównawczy przy ul. Lubelskiej

Zagrożenie dla jakości wody stwarza przeznaczanie części terenów powyżej zbiorników na cele turystyczne oraz budowa nowych budynków i zasiedlanie starych. W celu zminimalizowania zagrożenia planuje się uruchomienie rezerwowych ujęć wód podziemnych oraz budowę rurociągu tłocznego ze studni w Jeleniowie do Stacji Uzdatniania Wody w Dańczowie.

Długość sieci wodociągowej wynosi 60 km, z czego 80% jest zbudowanych z żeliwa, 10% z PVC i 10% z PEHD. Stan techniczny sieci jest dość dobry. Systematycznie prowadzone są kontrole i naprawy. Wzrasta awaryjność w sieciach wybudowanych w latach 1906 – 1930. Część z nich wymaga wymiany, zwłaszcza w okolicy ul. 1 Maja.

Aktualnie z wodociągów zbiorczych korzysta 95% mieszkańców miasta. Brakujące 5% stanowią tereny odległe od centrum Kudowy: Brzozowie, Pstrażna, Bukowina, Jakubowice, końcowa część ul. Kościuszki, Słonecznej i 1 Maja.

Sieć kanalizacyjna

Miasto Kudowa-Zdrój posiada kanalizację wykonaną w układzie grawitacyjno – pompowym. Główny kolektor, wybudowany w 1906 roku, w przeważającej części pełni funkcję kanału ogólnospławnego. Został wykonany z rur kamionkowych o średnicy 600mm i przebiega w ul. 1-Maja, Zdrojowej, Nad Potokiem, do oczyszczalni ścieków. Kanał wymaga renowacji.

Ścieki z ul. Okrzei, budynków uzdrowiska położonych w rejonie Parku Zdrojowego oraz ścieki z osiedla Czermna włączone są do pompowni w Parku Zdrojowym. Pompownia wymaga wymiany armatury.

Kudowa Słone i obiekty na przejściu granicznym zostały skanalizowane systemem ciśnieniowym, z 15 pompowniami grupowymi. Większość kanałów została oddana do eksploatacji w latach 1962 – 2002 i jest w dobrym stanie technicznym.

Z kanalizacji sanitarnej korzysta 93% mieszkańców. Sieci nie posiadają tereny odległe od centrum Kudowy: Brzozowie, Pstrażna, Bukowina, Jakubowice, końcowa część ul. Kościuszki, Słonecznej i 1 Maja oraz część ulic: Słone, Boczna i Kościelna.

Oczyszczanie ścieków

Miasto posiada mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię ścieków, z usuwaniem azotu i fosforu. Została ona wybudowana w 1975 roku, a w 1999 roku poddano ją gruntownej modernizacji. Parametry ścieków oczyszczonych spełniają wymagania obowiązujących norm i pozwolenia wodnoprawnego.

4.4.3. Sieć gazowa

Miasto Kudowa-Zdrój jest zasilane z gazociągów przesyłowych wysokiego, średniego i niskiego ciśnienia.

Łączna długość sieci gazowej niskiego i średniego ciśnienia wraz z przyłączami wynosi 60,17km. Korzysta z niej 3078 odbiorców. 517 z nich wykorzystuje gaz z przeznaczeniem na ogrzewanie.

W latach 1995–2002 w ramach programu ograniczania niskiej emisji zrealizowano rozbudowę gazociągów średniego i niskiego ciśnienia o długości 4,4 km. Następnie zmodernizowano 139 kotłowni węglowych i zastąpiono je gazowymi o łącznej mocy 19,3 MW. Na terenie Kudowy-Zdroju nie ma budynku komunalnego, który byłby opalany

nieekologicznym paliwem, a wprowadzanie ogrzewania gazowego przyczyniło się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

4.4.4. Gospodarka energetyczna

Gmina Kudowa-Zdrój, pod względem sieci i urządzeń energetycznych jest gminą strategiczną, zasilaną z węzłowej stacji transformatorowej 110/20 kV R – Kudowa, o mocy zainstalowanej 2 x 10 MVA. Stacja powiązana jest liniami przesyłowymi z 110 kV z Krajowym Systemem Energetycznym oraz z siecią energetyczną Republiki Czeskiej, co umożliwia wymianę energii między krajami.

Na terenie gminy energia rozprowadzana jest siecią rozdzielczą 20 kV (linie napowietrzne i kablowe) o łącznej długości około 40 km. Linie te zasilają 45 stacji transformatorowych 20/0,4 kV (słupowe i wnetrzowe) o mocy zainstalowanej około 7 MW.

Do odbiorców finalnych energia doprowadzana jest liniami kablowymi i napowietrznymi niskiego napięcia o łącznej długości 63,2 km. Zasilanie istniejącą siecią elektroenergetyczną zapewnia sprawne funkcjonowanie Kudowy-Zdroju i zaspokaja aktualne potrzeby mieszkańców.

4.4.5. Gospodarka odpadami

Gmina Kudowa-Zdrój realizuje zadania z zakresu utrzymania czystości na swoim terenie za pośrednictwem Miejskich Zakładów Użyteczności Publicznej – jednostkę organizacyjną gminy. MZUP są użytkownikami składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Znajduje się ono w zachodniej części miasta. Jest eksploatowane od 1964 roku, a planowany termin jego zamknięcia wyznaczono na koniec 2009 roku. Docelowo odpady komunalne z Kudowy-Zdroju mają być odprowadzane na składowisko w Ścinawce Dolnej (Gmina Radków).

Od 1997 roku na terenie miasta prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych, co pozwala zmniejszyć ilość odpadów odprowadzanych na składowisko. Segregowane są: makulatura, plastik, szkło, folia, materiały wielowarstwowe oraz baterie. W 2007 roku zebrano ogółem 223,268 kg surowców wtórnych.

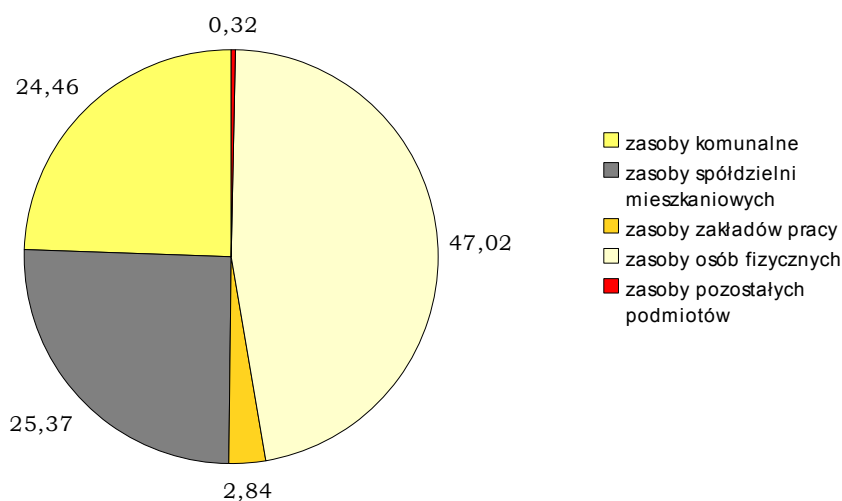
Gmina Kudowa-Zdrój należy do Międzygminnego Związku Celowego z siedzibą w Kłodzku, który został powołany w celu stworzenia wspólnego systemu gospodarki odpadami w powiecie kłodzkim.

4.5. Mieszkalnictwo

Na terenie Miasta Kudowa-Zdrój znajduje się 3737 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej około 246 000 m². Są to przede wszystkim mieszkania osób fizycznych (47,02%), zasoby spółdzielni mieszkaniowych (25,37%) oraz zasoby komunalne (24,46%). Do zakładów pracy należy 2,84% mieszkań, a do pozostałych podmiotów pozostałe 0,32%.

Wykres 1: Struktura zasobów mieszkaniowych na terenie Miasta Kudowa-Zdrój według form własności (stan na 31.12.2006r.)

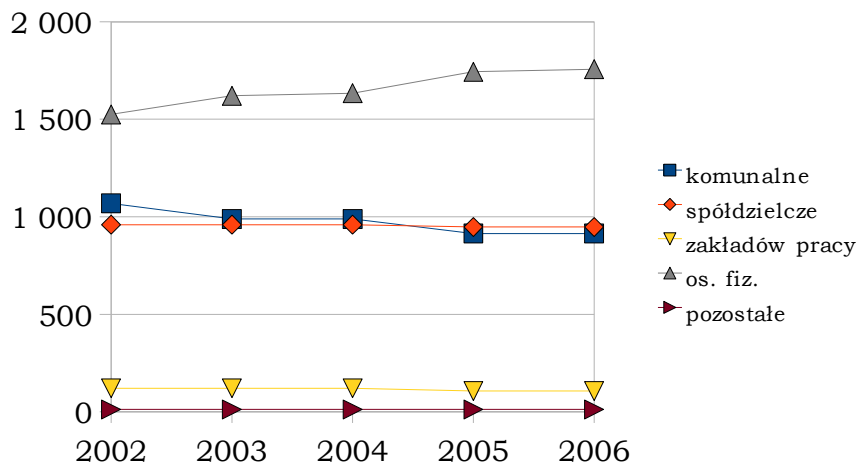
Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. według danych GUS

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 65,8m². Na jednego mieszkańca przypada średnio 24,2m² powierzchni użytkowej mieszkania.

98% wszystkich mieszkań wyposażonych jest w wodociąg, 86,4% posiada łazienkę, a 86,8% centralne ogrzewanie.

Na przestrzeni kilku ostatnich lat odnotowano spadek liczby mieszkań komunalnych oraz socjalnych. Zwiększyła się natomiast liczba mieszkań stanowiących własność osób fizycznych (z 1525 sztuk w 2002 roku do 1757 sztuk w 2006 roku).

Wykres 2: Zmiany w liczbie mieszkań w obrębie poszczególnych form własności, na przestrzeni lat 2002 - 2006

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. według danych GUS

Jednym z podstawowych problemów Kudowy-Zdroju, w zakresie gospodarki mieszkaniowej, jest brak na terenie miasta wystarczającej liczby mieszkań komunalnych oraz mieszkań socjalnych o dobrym standardzie. Aktualnie średni czas oczekiwania na przydział lokalu komunalnego wynosi około trzech lat i jest uzależniony od zgodności potrzeb osób oczekujących z rodzajem lokali jakimi gmina dysponuje w danym czasie. Ze względu na minimalizowanie kosztów utrzymania lokali dla osób, które kwalifikują się do otrzymania lokalu socjalnego – czas oczekiwania na przyznanie lokalu socjalnego nie przekracza 1 roku.

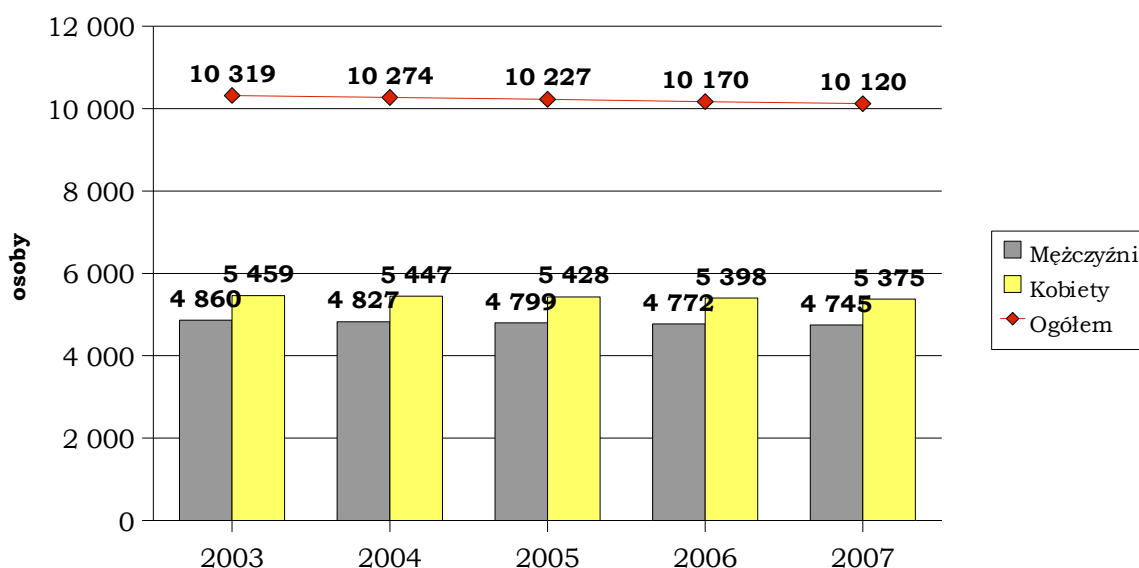
Na terenie miasta znajdują się obiekty, które mogłyby zostać potencjalnie zaadaptowane na cele mieszkaniowe. Takie budynki zlokalizowane są również na wydzielonym do rewitalizacji obszarze wsparcia, na działce nr 438/9, AM-17, obr.Zakrze.

4.6. Sfera społeczna

4.6.1. Struktura demograficzna

Na terenie Miasta Kudowa-Zdrój mieszka 10 120 osób¹. Od kilku lat liczba mieszkańców utrzymuje się na stabilnym poziomie, z niewielką tendencją spadkową. Społeczeństwo Kudowy jest sfeminizowane. Kobiety stanowią 53,11% ogółu mieszkańców, natomiast mężczyźni 46,89%. Wzajemna proporcja pomiędzy liczbą kobiet i mężczyzn nie ulegała istotnym zmianom na przestrzeni ostatnich lat.

Wykres 3: Zmiany w liczbie mieszkańców Kudowy-Zdroju w latach 2003 - 2007

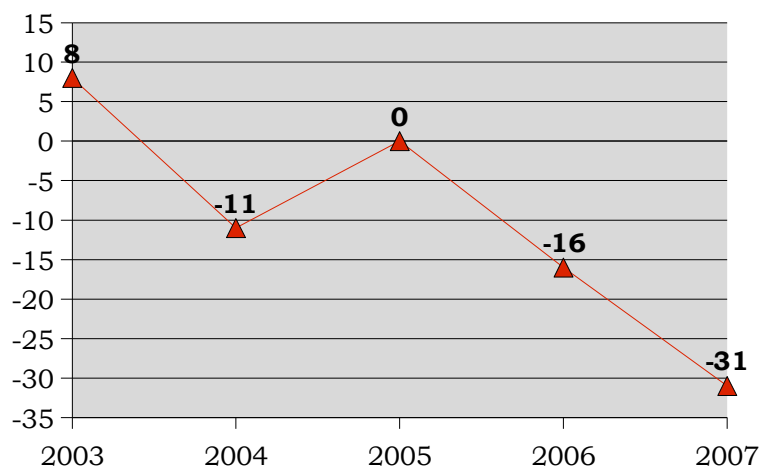

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. według danych GUS

Jedną z przyczyn zmniejszania się populacji Kudowy-Zdroju jest ujemny przyrost naturalny. W 2007 roku liczba zgonów przekroczyła o 31 liczbę urodzeń żywych. Ostatni raz dodatni przyrost naturalny odnotowano w 2003 roku, a w 2005 roku osiągnął on wartość „0”.

¹ Dane GUS – stan na dzień 31.12.2007r.

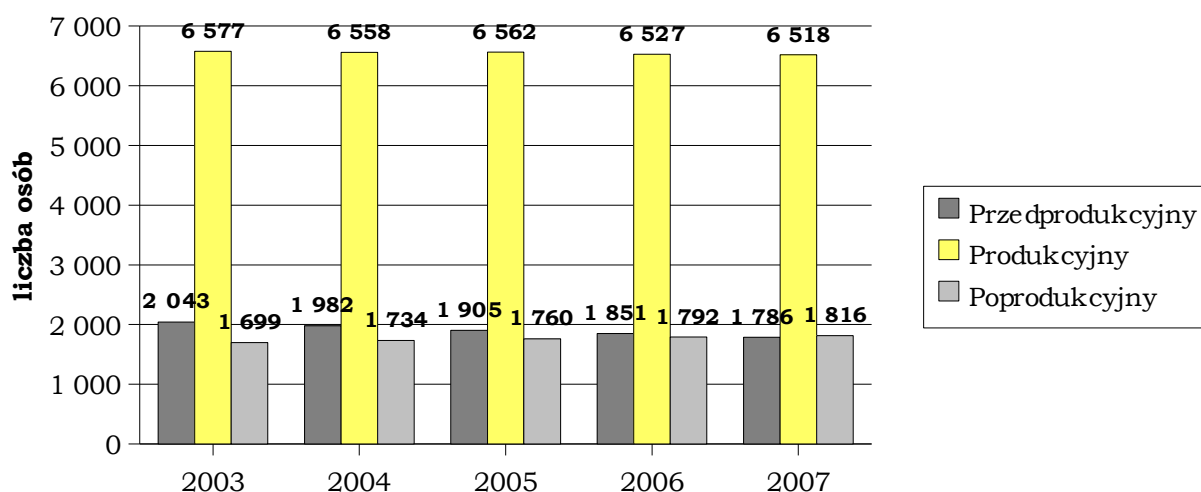
Wykres 4: Przyrost naturalny w Mieście Kudowa-Zdrój w latach 2003 - 2007

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. według danych GUS

Poważnym problemem demograficznym miasta jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Systematycznie zmniejsza się liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia), rośnie natomiast liczba osób w wieku emerytalnym. Jeszcze w 2006 roku w Kudowie mieszkało więcej osób niepełnoletnich niż emerytów. W 2007 roku odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym wyniósł 17,9% i po raz pierwszy był wyższy niż odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (17,6%).

Wykres 5: Zmiany w strukturze mieszkańców Kudowy-Zdroju według grup produkcyjnych

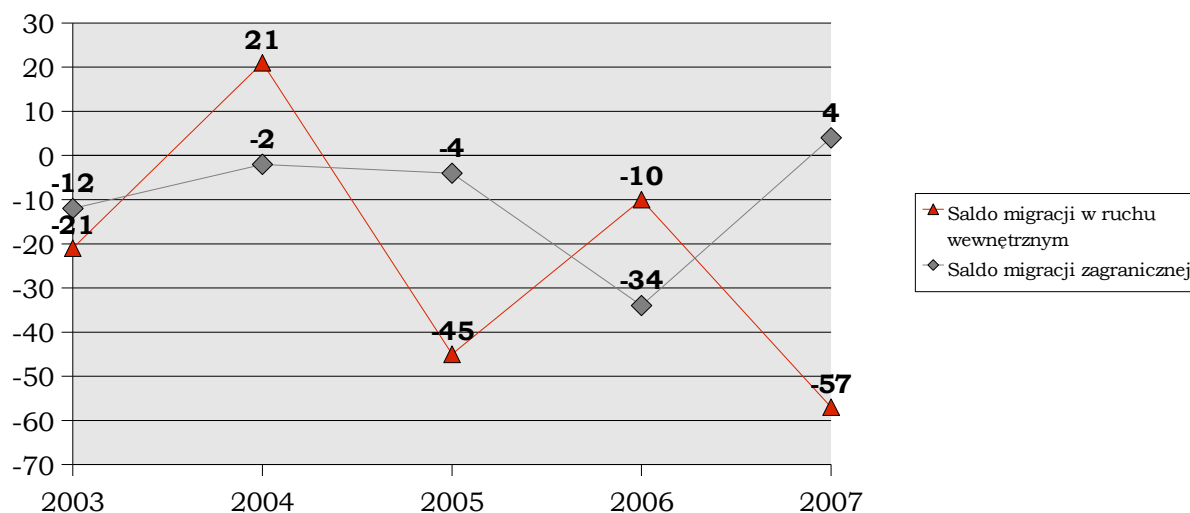

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. według danych GUS

Czynnikiem, który ma wpływ na zmiany liczby mieszkańców w poszczególnych latach, jest migracja krajowa i zagraniczna. Ilości zameldowań i wymeldowań podlegają stosunkowo dużym wahaniom w odniesieniu do poszczególnych lat. W 2007 roku odnotowano dodatnie saldo migracji w ruchu zagranicznym oraz ujemne saldo migracji w ruchu wewnętrznym.

Problemem miasta jest przede wszystkim odpływ ludzi młodych i wykształconych. Znaczna liczba absolwentów szkół średnich kontynuuje naukę na studiach wyższych, a po jej ukończeniu pozostaje w dużych miastach.

Wykres 6: Salda migracji krajowej i zagranicznej

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. według danych GUS

4.6.2. Bezrobocie

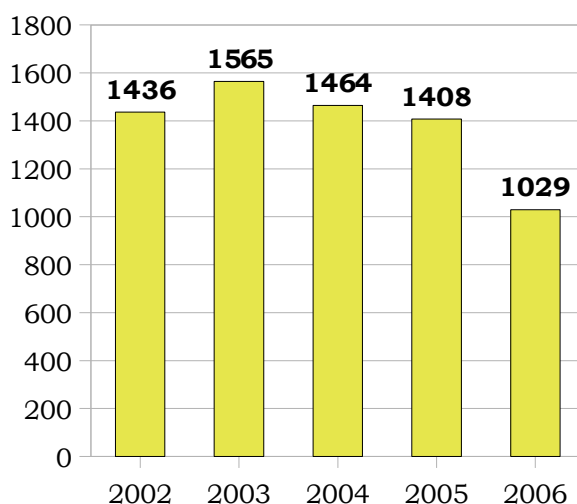
W grudniu 2006 roku na terenie Miasta Kudowa-Zdrój mieszkało 1029 osób, zarejestrowanych jako bezrobotne². Wśród osób pozostających bez pracy odnotowano 522 kobiety (50,73% ogółu bezrobotnych) oraz 507 mężczyzn. Jedynie 213 osób, czyli niespełna 21% bezrobotnych, posiadało prawo do zasiłku.

² Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku

Od kilku ostatnich lat liczba bezrobotnych mieszkańców Kudowy-Zdroju systematycznie się zmniejsza. Ma to związek z poprawą sytuacji gospodarczej w kraju oraz likwidacją ograniczeń w dostępie do europejskich rynków pracy. Mieszkańcy miasta znajdują zatrudnienie m.in. w przedsiębiorstwach zlokalizowanych w Republice Czeskiej, głównie w miejscowościach przygranicznych.

W związku z pełnieniem przez miasto funkcji uzdrowiskowej oraz napływem turystów krajowych i zagranicznych, część dotychczas bezrobotnych mieszkańców decyduje się na zakładanie własnej działalności gospodarczej, głównie w sektorze usługowym. Niektóre osoby osiągają dochody z wynajmu pokoi gościnnych dla turystów.

Wykres 7: Liczba bezrobotnych mieszkańców Miasta Kudowa-Zdrój w latach 2002 – 2006 (stany na koniec roku)

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie statystyki Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku

Problemem miasta jest zjawisko bezrobocia długotrwałego, dotyczącego m.in. osób w wieku średnim i przedemerytalnym oraz osób uzależnionych od różnego typu używek.

4.6.3. Pomoc społeczna

Jednostką organizacyjną gminy, prowadzącą działalność w zakresie pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kudowie-Zdroju.

Zgodnie z danymi OPS, w 2006 roku z pomocy społecznej skorzystały 484 rodziny (1266 osób). Całkowita kwota wypłaconych zasiłków wynosiła 865.998 PLN. Najwięcej środków przeznaczono na zasiłki okresowe oraz na zakup opału, odzieży i obuwia, żywności i dopłat do czynszu, energii i gazu.

Ośrodek Pomocy Społecznej organizuje akcję zimową i letnią dla dzieci, współfinansowaną przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miasta Kudowa-Zdrój.

4.6.4. Dostępność do infrastruktury społecznej

W skład gminy Kudowa-Zdrój wchodzi jedno wydzielone administracyjnie miasto, oddalone od innych większych ośrodków. Z tego względu praktycznie wszystkie podstawowe funkcje są realizowane w jego obrębie. W Kudowie-Zdroju zlokalizowane są placówki edukacyjne szczebla przedszkolnego, podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego. Obsługę administracyjną zapewnia Urząd Miasta w Kudowie-Zdroju.

Głównymi instytucjami zajmującymi się organizacją działalności kulturalnej na terenie miasta są: Miejska Biblioteka Publiczna, Referat Kultury, Sportu i Promocji Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju oraz Muzeum Kultury Ludowej Pogórza Sudeckiego.

Znaczną atrakcją Kudowy-Zdroju jest Aqua Park „Wodny Świat”, oddany do użytku w 2002 roku.

Podstawowe obiekty infrastruktury społecznej zlokalizowane są w centrum miasta, w rejonie uzdrowiska (ul. Zdrojowa). W dzielnicach peryferyjnych, w tym przede wszystkim w obrębie osiedla „Zakrze”, dostęp do infrastruktury społecznej jest w znacznym stopniu ograniczony.

4.6.5. Mniejszości narodowe

Na koniec 2008r. w Kudowie-Zdroju zameldowanych było 33 obcokrajowców³. Najliczniej reprezentowaną mniejszością narodową są Bułgarzy. Na pobyt czasowy zarejestrowanych jest 13 osób tej narodowości. Wynajmują oni mieszkania w centrum miasta – przy ul. Zdrojowej i ul. Buczka. Na terenie Kudowy-Zdroju mieszkają ponadto:

- Rosjanie – 7 osób

³ Stan na 31.10 2008 rok

- Ukraińcy – 8 osób
- Niemcy – 4 osoby
- Czesi – 2 osoby

Są to osoby dobrze zorganizowane oraz zintegrowane ze społecznością polską. W związku z tym nie istnieje potrzeba realizacji specjalnych przedsięwzięć społecznych dla tych osób.

4.6.6. Organizacje pozarządowe

Na terenie Kudowy-Zdroju funkcjonuje kilkadziesiąt organizacji pozarządowych, prowadzących działalność w różnych dziedzinach, w tym kulturalnej, społecznej i sportowej. Część z tych organizacji może zostać potencjalnie zaangażowanych w realizację projektów społecznych, przewidzianych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Aktualny wykaz organizacji pozarządowych przedstawiono w tabeli.

Tabela 1: Wykaz organizacji pozarządowych, funkcjonujących na terenie Miasta Kudowa-Zdrój

l.p	nazwa	adres	reprezentacja
1	Uczniowski Klub Sportowy „Błyskawica” przy Szkole Podstawowej nr 1	Ul. Buczka 9 tel. 8661024	Prezes – Monika Kandefer Członek – Anna Baczmańska
2	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Czermna”	ul. Kościuszki 90 tel. 609-623352	Prezes – Daniel Jagiełło Sekretarz – Ryszard Kaliczak
3	Zakładowy Klub Sportowy „Włókniarz”	ul. Główna 43 tel. 8662352	Prezes – Tadeusz Marciszewski Vice Prezes – Robert Bubiński
4	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Wodny Świat”	ul Moniuszki 2A tel. 8664502	Prezes – Iwona Hoderna Vice Prezes – Jacek Król
5	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „OPAL”	ul Zdrojowa 16/21/4 tel. 8662417	Prezes – Krzysztof Roman Skarbnik – Jolanta Szpanier
6	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy przy OSP i Szkole Podstawowej nr 3	ul. Chrobrego 21/3 tel. 691-940271	Prezes – Jerzy Wiśniewski
7	Moniuszkowskie Towarzystwo Kulturalne w Kudowie - Zdroju	ul. Zdrojowa 24 tel. 8661926	Prezes – Czesław Kręcichwost Skarbnik – Bożena Biesiada V-ce Prezes – Urszula Faron-Bielecka
8	Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	Ul. Moniuszki 2A 508-287244	Prezes – Dariusz Stwertetschka Z-ca Prezesa – Jerzy Wiśniewski
9	Uczniowski Klub Sportowy „Kudowianka”	Ul. Kościuszki 31 tel. 8663515	Prezes – Rafał Cygan
10	Uczniowski Klub Sportowy „DEDAL I IKAR”	Ul. Szkolna 8 tel. 8661700	Paweł Bubiński – Prezes Zarządu Jerzy Łukasik – Członek Zarządu

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

11	Klub Honorowych Dawców Krwi PCK im. Zbyszka Iwonickiego przy Urzędzie Miasta Kudowie - Zdroju	ul. Zdrojowa 27c	Prezes – Tadeusz Szełęga Skarbnik- Stanisław Sakowski
12	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	ul. Zdrojowa 24/4	Przewodniczący –Stanisław Biernacik Skarbnik – Stanisław Jarzmik
13	Nieformalne Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „KLIKA”	Kudowa - Zdrój.	Łucja Rachuba, Teresa Karch, Helena Maciołek, Jadwiga Pić, Anna Dyguda, Patrycja Rytłewska, Helena Midor, Józefa Helińska, Zofia Wolińska
14	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych przy KZPB	Kudowa - Zdrój	Prezes – Bogusław Jakubczak
15	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych Koło Miejsko - Gminne	ul. Zdrojowa 24	Prezes – Tadeusz Dub
16	Związek Sybiraków Koło w Kudowie - Zdroju	ul. Zdrojowa 24 tel. 8661054	Prezes – Helena Żehubowska V-ce Prezes Tadeusz Iwaczewski
17	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym	ul. Zdrojowej 27 tel. 8662227	Przewodniczący Zarządu– Krzysztof Baldy Skarbnik – Barbara Żukowska
18	Polski Związek Niewidomych Okręg Dolnośląski Koło Duszniki Zdrój	ul. Rynek 6	Przewodnicząca Zarządu – Leonarda Nyga Sekretarz- Lucjan Pędrak
19	Polski Komitet Pomocy Społecznej -Stowarzyszenie Charytatywne- Zarząd Miejsko-Gminny	ul. Zdrojowa 27	Prezes – Jadwiga Pokrzywa Sekretarz – Zofia Jednacz
20	Klub Radioamatorów Miasta Kudowa - Zdrój	Ul. 1 Maja 29	Prezes – Zbigniew Mielcarek
21	Koło Gospodyń Wiejskich „Kudowianie”	Kudowa - Zdrój	Przewodnicząca – Bożena Strzępek
22	Automobilklub Ziemi Kłodzkiej „Rajdowiec”	Ul. Łąkowa 12	Jerzy Musielski
23	Polski Związek Wędkarski Okręg Wałbrzych Koło w Kudowie - Zdroju	Kudowa - Zdrój	Prezes – Henryk Kaczmarek
24	Klub Szachowy „Baszta”	Ul. 1 Maja 29	Jerzy Jansa, Ludwik Fijak, Władysław Dub
25	Uczniowski Klub Sportowy „Hejszowina” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących im. J.Lompy	Ul. Zdrojowa 22 a	Prezes – Grażyna Bróz
26	Polski Związek Pszczelarzy Koło Pszczelarzy w Kudowie - Zdroju	Kudowa - Zdrój	Prezes – Aleksander Szeliga V-ce prezes Stanisław Wołowicz
27	Stowarzyszenie „Nasza Szkoła”	Ul. Słone 72	Edmund Drag – Prezes Zarządu, Jadwiga Sajpel – V-ce Prezes Zarządu
28	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Miasta Kudowa - Zdrój	Ul. Zdrojowa 27	Anna Norowska – Kieca - Przewodnicząca Stowarzyszenia
29	Stowarzyszenie Organizacja Turystyczna Kudowa - Zdrój	Ul. Jakubowice	Marek Hoderny - Przewodniczący
30	Stowarzyszenie Gastronomików i Hotelarzy Ziemi Kłodzkiej	Ul. Sikorskiego 2	Kazimierz Ferenz

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

31	Fundacja Literacka im. Natalii Gall i Ryszarda Pollaka	Ul. Bukowina 11B	Ryszard Pollak
32	Towarzystwo Miłośników Ziemi Kłodzkiej oddział w Kudowie - Zdroju	Ul. Pstrażna 14	Bronisław Kamiński
33	Związek Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego		Prezes - Kazimierz Stolarz, V-ce Prezes Tadeusz Rogacki Roman Szaliński

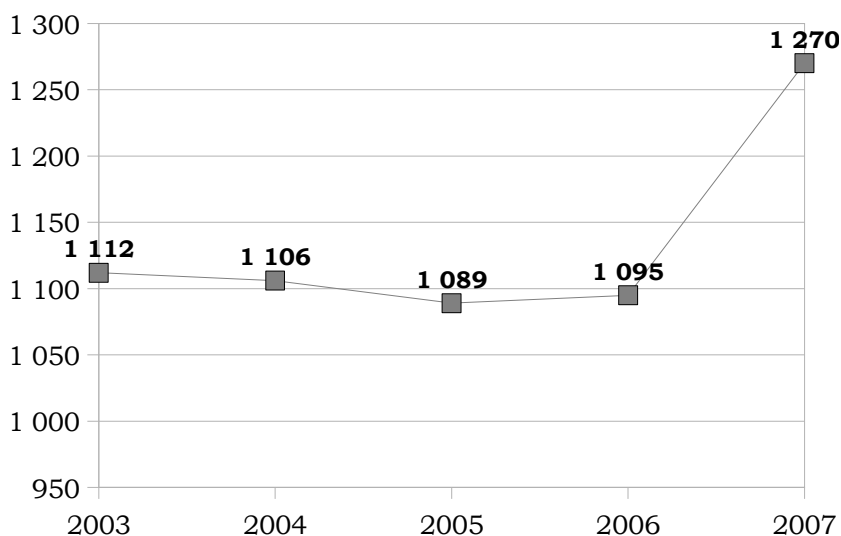
Źródło: Materiały Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju

Należy zauważyć, że żadna z organizacji pozarządowych funkcjonujących w Kudowie-Zdroju, nie ma swojej siedziby na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze wsparcia. Może to stanowić pewną barierę dla osób mieszkających poza centrum Kudowy-Zdroju w aktywnym włączeniu się w ich działalność. Tym bardziej istotne jest więc realizowanie różnego typu projektów społecznych, kierowanych bezpośrednio do mieszkańców osiedla Zakrze, co ma być osiągnięte m.in. poprzez powołanie Centrum Integracji Społecznej w budynku Caritas, przy ul. Marchlewskiego.

4.7. Gospodarka

W Kudowie-Zdroju działalność prowadzi 1270 podmiotów gospodarczych⁴. Na przestrzeni kilku ostatnich lat ich liczba utrzymywała się na stabilnym poziomie, ze stosunkowo dużym wzrostem w 2007 roku.

Wykres 8: Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w mieście Kudowa-Zdrój

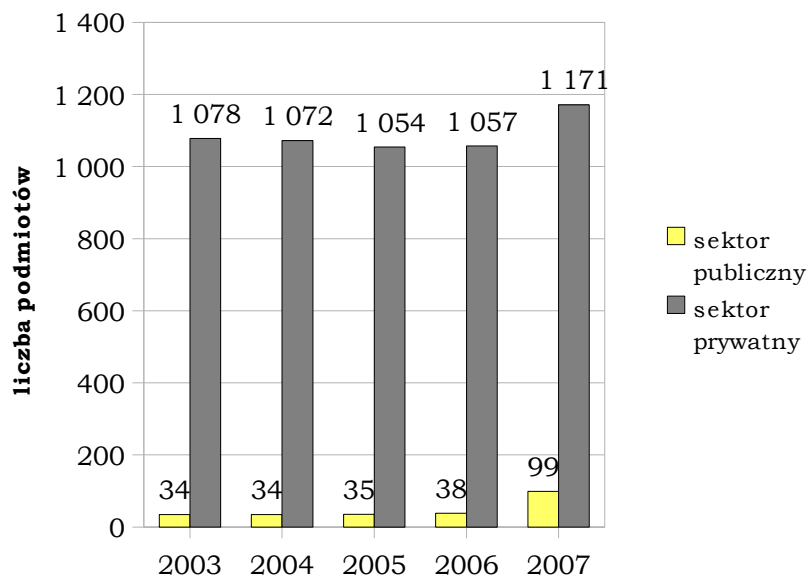

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. według danych GUS

⁴ Dane GUS - stan na dzień 31.12.2007 roku

Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych funkcjonuje w ramach sektora prywatnego (92,2%). Pozostałe 7,8% podmiotów tworzy sektor publiczny.

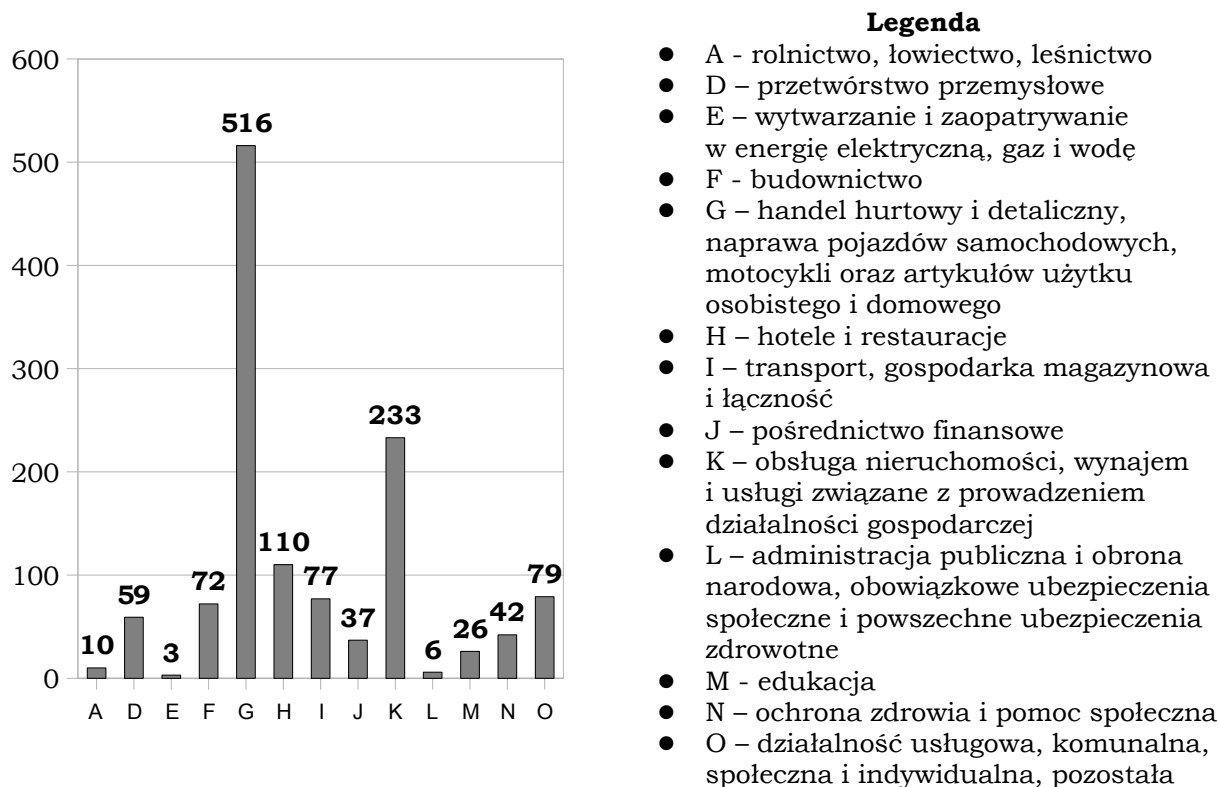
Wykres 9: Struktura podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Kudowy-Zdroju według sektorów własności (stan na 31.12.2007r.)

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. według danych GUS

Najwięcej podmiotów gospodarczych prowadzi działalność związaną z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego. Duża liczba przedsiębiorstw zajmuje się obsługą nieruchomości, wynajmem i usługami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej. Na terenie Kudowy-Zdroju nie zarejestrowano żadnego podmiotu gospodarczego zajmującego się rybactwem (sekcja B) i górnictwem (sekcja C). Ponadto nie występują tu gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników (sekcja P) oraz organizacje i zespoły eksterytorialne (sekcja Q).

Wykres 10: Liczba podmiotów funkcjonujących w poszczególnych sekcjach PKD w 2007 roku (według klasyfikacji obowiązującej w 2007 roku)

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. według danych GUS

Charakterystyczną cechą Kudowy-Zdroju jest nierównomierne rozłożenie podmiotów gospodarczych. Większość funkcjonujących tu przedsiębiorstw jest zlokalizowana w centralnej części miasta, w tym w dzielnicy uzdrowskiej. Jednym z fragmentów miasta o najmniejszej licznie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych jest rejon ulicy Fabrycznej (dzielnica Zakrze).

Główni pracodawcy

Największym pracodawcą funkcjonującym na terenie Kudowy-Zdroju jest Zespół Uzdrowisk Kłodzkich S.A. Oddział Kudowa-Zdrój. Około 250 osób znalazło zatrudnienie w funkcjonujących na terenie miasta placówkach oświatowych. Ponad 100 osób zatrudnia spółka „Wemeco”, działająca w branży metalowej. Pozostałe podmioty gospodarcze zatrudniają poniżej 100 osób.

5. Konsultacje społeczne

5.1. Badanie ankietowe

Jednym z etapów prac przy sporządzaniu Lokalnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne. Przybrały one postać anonimowego badania ankietowego, przeprowadzanego w formie elektronicznej oraz w formie papierowej. Ankieta została umieszczona na oficjalnym miejskim serwisie internetowym www.kudowa.pl. Formularze papierowe zostały wyłożone w trzech punktach na terenie miasta:

- w Biurze Obsługi Klienta (pokój nr 5) w Urzędzie Miasta w Kudowie-Zdroju,
- w punkcie informacji turystycznej przy ul. Zdrojowej,
- w sklepie spożywczym przy ul. Fabrycznej („Okraglak”) -

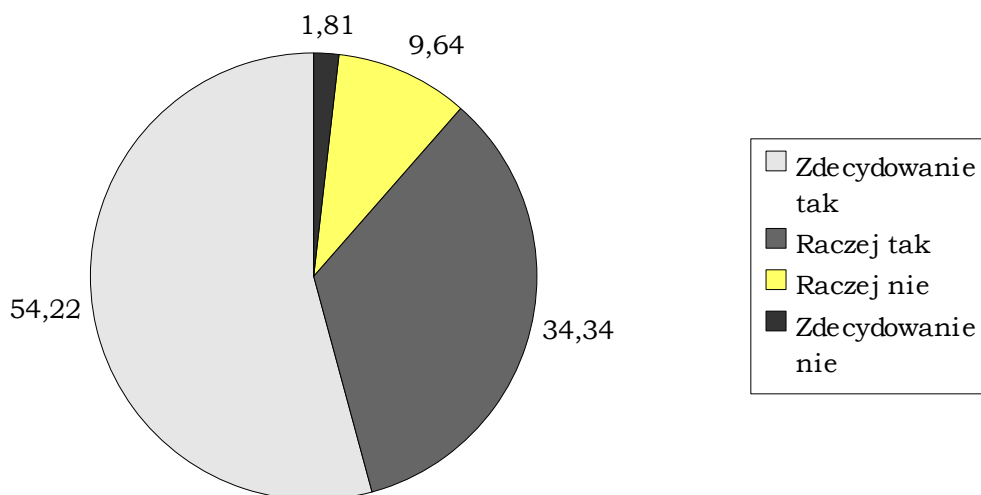
Badanie ankietowe było realizowane w okresie od 9 do 31 lipca 2008 roku.

Celem konsultacji społecznych było poznanie opinii mieszkańców Kudowy-Zdroju na temat warunków życia w mieście oraz zdiagnozowania problemów, z jakimi spotyka się lokalna społeczność. Z możliwości wypełnienia ankiety skorzystało 168 osób.

Formularz ankiety zawierał przede wszystkim pytania zamknięte. Uczestnicy badania zostali poproszeni o zaznaczanie jednej lub kilku odpowiedzi, które według nich najlepiej obrazują obecną sytuację w mieście. Ważnym elementem ankiety była możliwość wprowadzania własnych komentarzy przez mieszkańców, dzięki czemu mogli oni zwrócić uwagę na kwestie problemowe, które nie zostały bezpośrednio poruszone w formularzu ankiety.

Pytanie wprowadzające do ankiety dotyczyło zasadności prowadzenia działań rewitalizacyjnych na terenie miasta. Ponad połowa respondentów (54,22%) udzieliła odpowiedzi, że realizacja programu ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno – środowiskowego jest zdecydowanie istotna. 34,34% ankietowanych uznała, że taki program powinien być raczej przeprowadzony. Jedynie 1,81% osób, które wzięły udział w ankiecie, nie dostrzega zasadności rewitalizacji miasta.

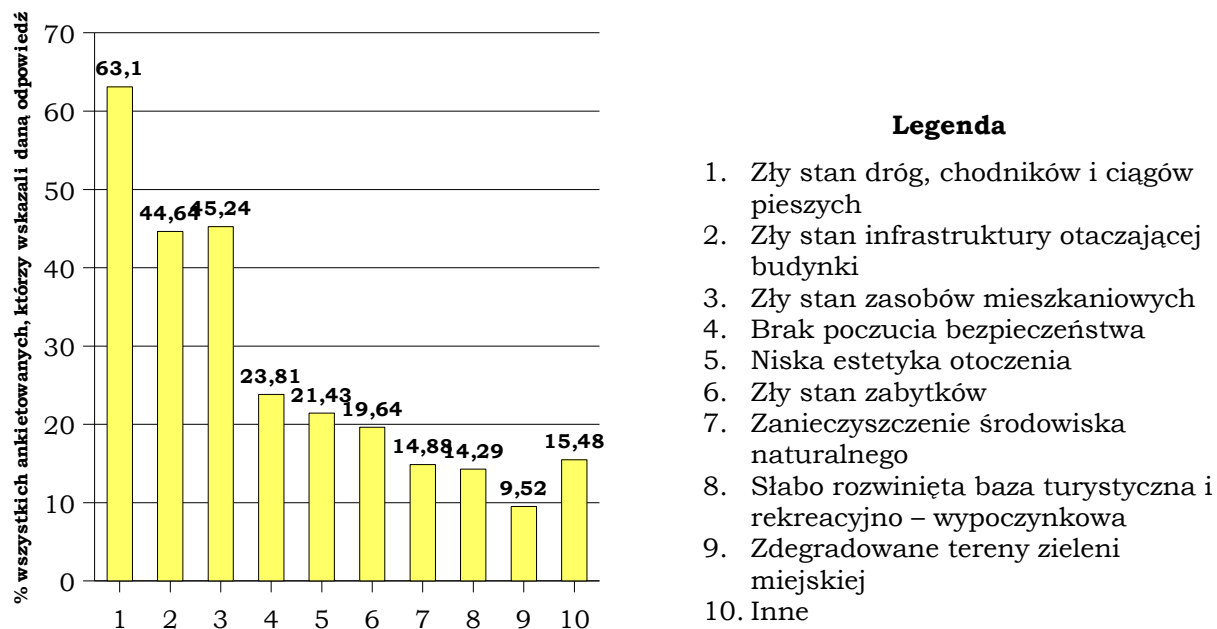
Wykres 11: Procentowy podział odpowiedzi na pytanie: „Czy Pana/Pani zdaniem Miasto Kudowa-Zdrój wymaga programu ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno – środowiskowego?” (wartości podano w %)

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie wyników badania ankietowego

Mieszkańcy Kudowy-Zdroju zostali poproszeni o wskazanie najpoważniejszych problemów, obniżających jakość życia w mieście. Spośród 10 wymienionych możliwości należało wybrać maksymalnie 4 odpowiedzi. Najczęściej wskazywanym czynnikiem był zły stan dróg, chodników i ciągów pieszych. Taką odpowiedź zaznaczyło 63,1% ankietowanych. 44,64% osób uznaje za bardzo istotny problem złego stanu infrastruktury otaczającej budynki. 45,24% respondentów wskazało na zły stan zasobów mieszkaniowych.

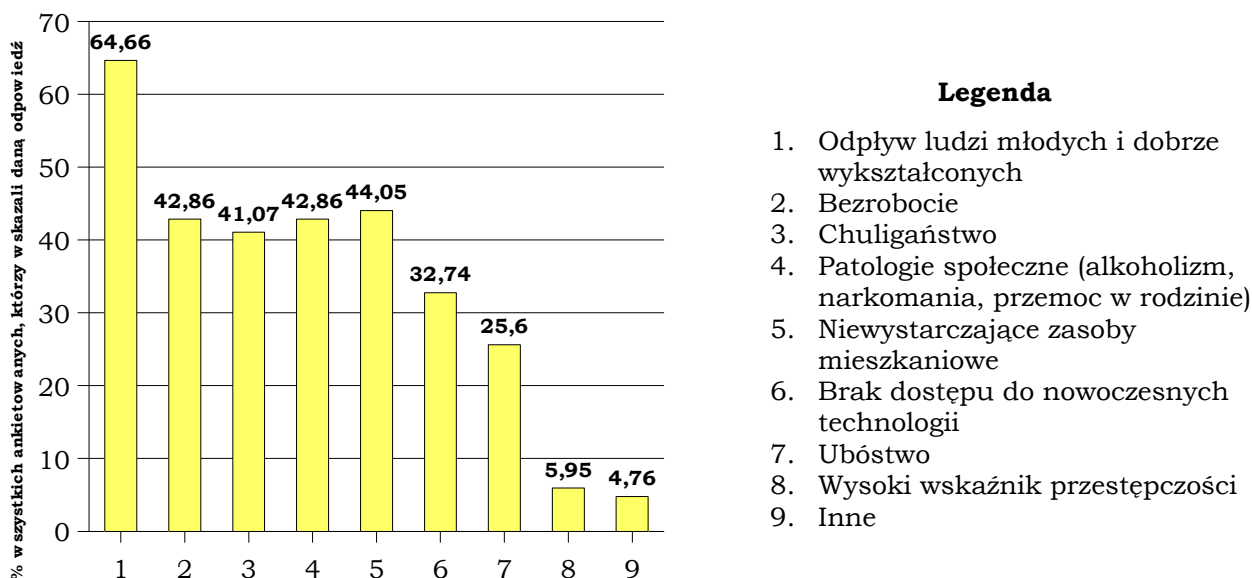
Wykres 12: Procent respondentów, którzy zaznaczyli poszczególne odpowiedzi na pytanie: „Najpoważniejsze problemy związane z jakością życia w Mieście Kudowa-Zdrój to...?”

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie wyników badania ankietowego

Kolejne pytanie ankiety dotyczyło identyfikacji głównych problemów społecznych, ujawniających się na terenie Miasta Kudowa-Zdrój. Respondenci mogli zaznaczyć maksymalnie 4 odpowiedzi. Ponad 64,66% ankietowanych zauważa problem odpływu ludzi młodych i dobrze wykształconych. Często zaznaczanymi odpowiedziami były również: niewystarczające zasoby mieszkaniowe, bezrobocie oraz patologie społeczne.

Wykres 13: Procent respondentów, którzy zaznaczyli poszczególne odpowiedzi na pytanie: „Najpoważniejsze problemy społeczne Miasta Kudowa-Zdrój to...?”

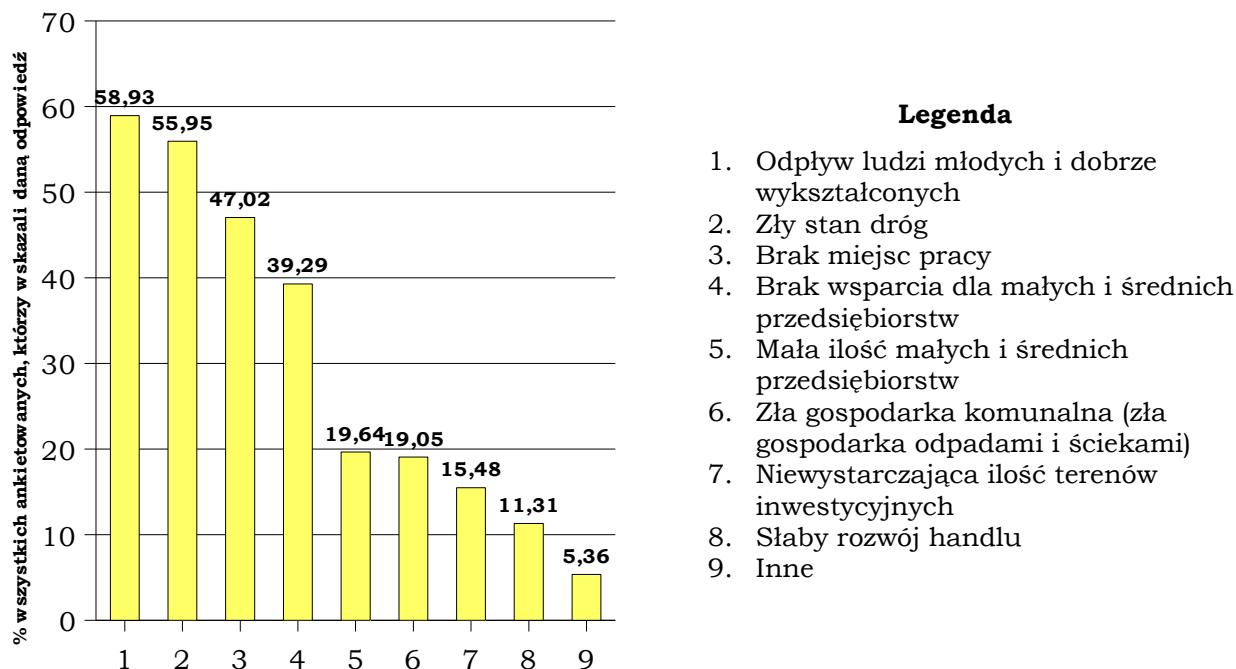

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie wyników badania ankietowego

Mieszkańcy zostali także poproszeni o wskazanie najistotniejszych problemów ekonomicznych miasta. Również w tym przypadku możliwe było zaznaczenie maksymalnie 4 odpowiedzi. Zdaniem respondentów głównymi problemami ekonomicznymi Kudowy-Zdroju są: odływ ludzi młodych i dobrze wykształconych, zły stan dróg oraz brak miejsc pracy.

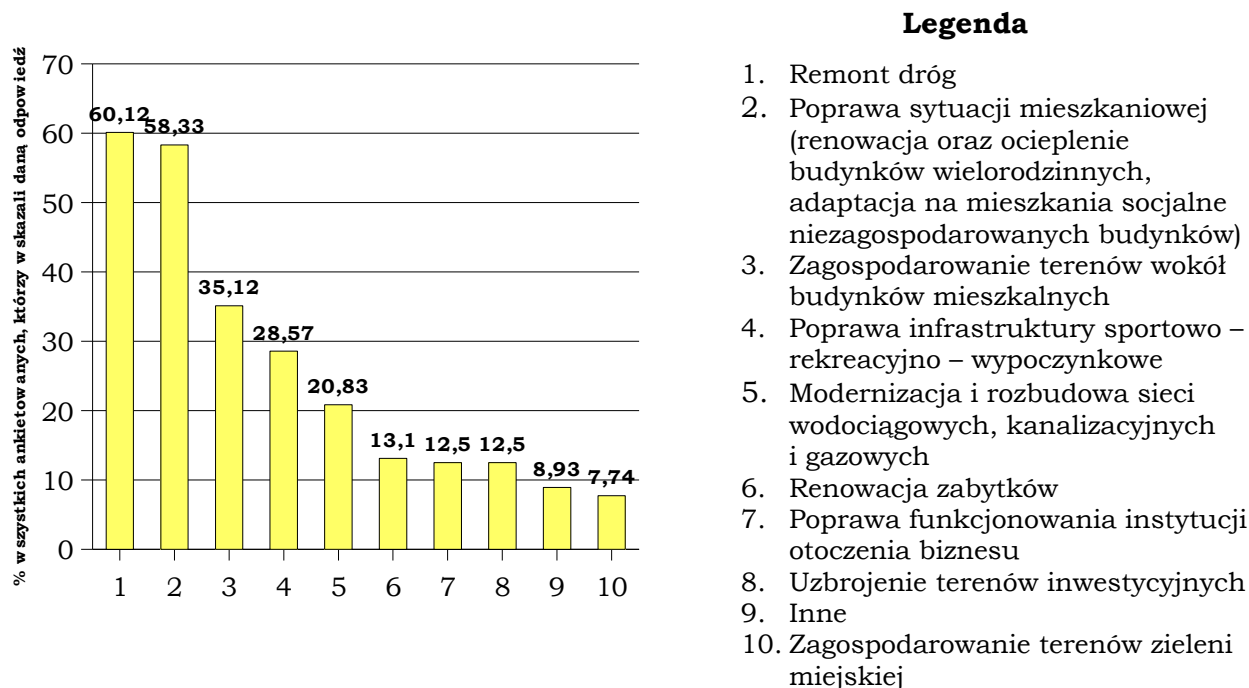
Wykres 14: Procent respondentów, którzy zaznaczyli poszczególne odpowiedzi na pytanie: „Najpoważniejsze problemy ekonomiczne miasta Kudowa-Zdrój to...?”

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie wyników badania ankietowego

Jednym z podstawowych celów ankiety było przedstawienie mieszkańcom miasta przykładowych kierunków rozwoju Kudowy-Zdroju. Ograniczone środki finansowe nie pozwalają na kompleksową realizację wszystkich niezbędnych inwestycji. W pytaniu 5 ankiety poproszono więc mieszkańców o wskazanie maksymalnie trzech płaszczyzn, w ramach których powinno się realizować przedsięwzięcia inwestycyjne w pierwszej kolejności. Zdecydowanie najczęściej zaznaczanymi odpowiedziami były: remont dróg oraz poprawa sytuacji mieszkaniowej. Opinia mieszkańców została odzwierciedlona w zadaniach ostatecznie przewidzianych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Wykres 15: Procent respondentów, którzy zaznaczyli poszczególne odpowiedzi na pytanie: „W pierwszej kolejności w mieście Kudow-Zdrój należałoby przeprowadzić...”

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie wyników badania ankietowego

Najistotniejsze wnioski z badania ankietowego

1. Ponad połowa mieszkańców (54,22%) zdecydowanie opowiada się za realizacją zadań rewitalizacyjnych. Dodatkowo 34,34% respondentów uważa, że takie zadania powinny być raczej przeprowadzane
2. Podstawowymi czynnikami obniżającymi jakość życia mieszkańców Kudowy-Zdroju są: zły stan dróg, chodników i ciągów pieszych, zły stan zasobów mieszkaniowych oraz zły stan infrastruktury otaczającej budynki
3. Mieszkańcy silnie akcentowali problem odpływu młodych i wykształconych osób z terenu Kudowy-Zdroju, co powoduje negatywne konsekwencje zarówno dla sfery społecznej, jak i gospodarczej. Realizacja kompleksowego programu rewitalizacji przyczyni się do ożywienia miasta, co pozytywnie wpłynie na ograniczenie tendencji emigracyjnych
4. Mieszkańcy oczekują w pierwszej kolejności przeprowadzania inwestycji drogowych i mieszkaniowych

5.2. Spotkania z mieszkańcami

Elementem konsultacji społecznych, przeprowadzanych na etapie przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji, były spotkania z mieszkańcami osiedla Zakrze, wyznaczonego jako obszar do rewitalizacji.

Podstawowym celem spotkań było przedyskutowanie propozycji projektów inwestycyjnych i społecznych, które mogłyby zostać zrealizowane przy dofinansowaniu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach priorytetu 9 „Miasta” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego.

Szczególny nacisk położono na poinformowanie Wspólnot Mieszkaniowych oraz mieszkańców Kudowy-Zdroju o możliwości realizacji inwestycji z dziedziny mieszkalnictwa, w ramach dofinansowania ze środków Unii Europejskiej.

Władze Gminy Kudowa-Zdrój przygotowały dwa alternatywne projekty mieszkaniowe, które zostały poddane szerokim konsultacjom społecznym. Ze względu na ograniczone środki finansowe, konieczne było dokonanie wyboru jedynie jednego z nich.

- **projekt 1** – renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych (obiekty zabytkowe przy ul. Fabrycznej nr 5,7,9,11,13)
- **projekt 2** – adaptacja budynków (tzw „Budrem” - dz. nr 438/9, obr.Zakrze) na mieszkania socjalne

Budynki, które zostały przewidziane do rewitalizacji w ramach projektu nr 1, to wspólnoty mieszkaniowe z udziałem gminy Kudowa-Zdrój. Mieszkańcy zostali szczegółowo poinformowani o możliwości i warunkach przystąpienia do programu rewitalizacji. W tym celu zorganizowano dwa zebrania: pierwsze – informacyjne, dla mieszkańców całego osiedla oraz drugie, przeznaczone dla mieszkańców budynków, które miałyby zostać poddane rewitalizacji. Przedstawiono zakres prac remontowych w obrębie budynków i terenu przyległego oraz poinformowano o wstępnych kosztach, jakie ponieśliby współwłaściciele w przypadku przystąpienia do projektu. Przybliżono zamiar zlikwidowania komórek gospodarczych pomiędzy budynkami, w celu zagospodarowania powstałej przestrzeni jako teren ogólnodostępnej zieleni z placem zabaw i miejscami odpoczynku. Wykonano inwentaryzację piwnic i sprawdzono, czy każdy lokator ma zapewnione pomieszczenie w piwnicy. Zaproponowano również wykonanie dodatkowych okien w piwnicach (dostępnych na korytarzu w piwnicy), aby umożliwić wszystkim lokatorom zrzucanie opału.

Mieszkańcy budynków przy ul. Fabrycznej poparli pomysł rewitalizacji, zdecydowanie nie

zgodzili się jednak na wyburzenie komórek lokatorskich i przeniesienie pomieszczeń gospodarczych do piwnic budynków. Przedstawiciele Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju wielokrotnie podkreślali, że wyburzenie komórek jest konieczne, aby przeprowadzić rewitalizację terenu przy budynkach.

Zespół ds. rewitalizacji podjął decyzję o realizacji projektu nr 1 jedynie w przypadku jednogłośnie wyrażonej zgody wspólnot mieszkaniowych, o czym mieszkańcy zostali poinformowani. Projekt 2 stanowił alternatywę na wypadek braku takiej zgody.

Kolejne zebrania z mieszkańcami bez udziału przedstawicieli gminy Kudowa-Zdrój, zorganizowali członkowie Rady Miejskiej Kudowy-Zdroju : pani Łucja Rachuba oraz pan Wiktor Guć. Na zebraniach radni w rozmowach z mieszkańcami przedstawili zasady programu rewitalizacji, informowali o kosztach oraz zebrali wnioski mieszkańców i informacje o faktycznie mieszkających lokatorach .

Na początku maja 2008 roku odbyły się zebrania wspólnot mieszkaniowych, na których podjęto uchwały w sprawie przystąpienia do projektu rewitalizacji. Uchwały wspólnot mieszkaniowych nie zostały podjęte jednogłośnie. W kilku przypadkach niemożliwe okazało się podpisanie uchwały przez właściciela ze względu na to, że właściciel uwidoczony w ewidencji gruntów i budynków zmarł i nie zostało przeprowadzone postępowanie spadkowe. Kilku właścicieli przebywa na stałe poza Kudową i również nie podpisali uchwały, mimo powiadomień oraz kontaktów telefonicznych.

W związku z powyższym **podjęto decyzję o rezygnacji z realizacji projektu nr 1, na rzecz projektu nr 2** - adaptacja budynków (tzw „Budrem” i „Rybiarnia - dz. nr 438/3, 438/9, obr. Zakrze) na mieszkania socjalne.

Podsumowanie podstawowych informacji na temat spotkań z mieszkańcami zestawiono w tabeli.

Tabela 2: Wykaz spotkań przedstawicieli Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju i zarządcy budynków z mieszkańcami

Data spotkania	Główne cele spotkania	Osoby uczestniczące
23.01.2008r.	Przekazanie ogólnych informacji o rewitalizacji: <ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnienie na czym polega program rewitalizacji i jakie tereny kwalifikują się do udziału w programie ● przedstawienie listy zadań do realizacji w ramach rewitalizacji z podziałem na mieszkalnictwo i infrastrukturę ● przedstawienie szacunkowych kosztów zadań 	<ul style="list-style-type: none"> ● 65 mieszkańców obszaru rewitalizacji (właściciele i najemcy lokali) ● przedstawiciele Urzędu Miasta w Kudowie - Zdroju

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

	<ul style="list-style-type: none"> ● pytania i dyskusja ● ustalenie wstępnego terminu kolejnego spotkania 	
7.02.2008r.	<p>Spotkanie informacyjne z mieszkańcami budynków przy ul. Fabrycznej nr 5,7,9,11,13</p> <ul style="list-style-type: none"> ● przedstawienie proponowanego zakresu robót dla budynków ● przedstawienie wstępnych kosztów jakie ponieśliby współwłaściciele budynków w razie przystąpienia do programu ● pytania i dyskusja 	<ul style="list-style-type: none"> ● 38 mieszkańców budynków przy ul. Fabrycznej nr 5,7,9,11,13 (8 właściciele 28 najemców lokali komunalnych 2 radnych) ● przedstawiciele Urzędu Miasta w Kudowie - Zdroju
25.02.2008r. 26.02.2008r. 27.02.2008r. 28.02.2008r. 29.02.2008r.	<p>Spotkania radnych z mieszkańcami budynków przy ul. Fabrycznej nr 5,7,9,11,13 (odrębne spotkanie dla mieszkańców każdego z wymienionych budynków)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Radni: p. Łucja Rachuba, p. Wiktor Gucz, p. Grażyna Janiszewska ● właściciele i najemcy lokali
6.05.2008r.	<p>Spotkanie wspólnoty mieszkaniowej budynków przy ul. Fabrycznej nr 5 oraz nr 13</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Właściciele i najemcy lokali
9.05.2008r.	<p>Spotkanie wspólnoty mieszkaniowej budynków przy ul. Fabrycznej nr 7, 9, 11</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Właściciele i najemcy lokali
17.11.2008r.	<p>Spotkanie z mieszkańcami budynków przy ul. Fabrycznej nr 5,7,9,11,13</p> <ul style="list-style-type: none"> ● informacja o podjętych decyzjach dotyczących projektów Lokalnego Programu Rewitalizacji związanych ze sferą „mieszkalnictwa” ● rezygnacja z remontu budynków przy ul. Fabrycznej nr 5,7,9,11,13 w ramach rewitalizacji i wykonanie mieszkań socjalnych w budynkach: tzw „Budrem” i „Rybiarnia” - wyjaśnienie powodów podjęcia takich decyzji (brak zgody właścicieli na likwidację komórek gospodarczych, brak jednomyślności Wspólnot Mieszkaniowych, przeszkody prawno-finansowe – gmina nie może finansować remontu w części „prywatnej”) ● przedstawienie dotychczasowej i planowanej działalności ośrodka rehabilitacyjnego prowadzonego przez Caritas ● przedstawienie zadań do rewitalizacji wraz z harmonogramem ich realizacji ● przedstawienie projektu drogowego ● pytania oraz dyskusja 	<ul style="list-style-type: none"> ● 22 osoby (mieszkańcy budynków przy ul. Fabrycznej nr 5,7,9,11,13, właściciele i najemcy) ● przedstawiciele Urzędu Miasta w Kudowie - Zdroju

Źródło: Materiały Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju

Najistotniejsze wnioski ze spotkań z mieszkańcami:

1. Rezygnacja z remontu budynków przy ul. Fabrycznej nr 5,7,9,11,13 w związku z:
  - brakiem zgody mieszkańców na wyburzenie komórek gospodarczych między budynkami
  - niejednomyślnością w podjętych uchwałach wspólnot mieszkaniowych (brak gwarancji, że współwłaściciele poniosą częściowo koszty robót)
  - ryzykiem znacznego wydłużenia kwestii proceduralnych, związanych z nieuregulowaną własnością (brak możliwości dotrzymania terminów zakładanych w harmonogramie rzeczowo – finansowym)
2. Wybór do realizacji projektu dotyczącego adaptacji na mieszkania socjalne byłych budynków biurowych - tzw „Budrem” .

6. Wyznaczenie obszaru wsparcia

6.1. Metodologia wyznaczenia obszaru wsparcia

W ramach „Lokalnego Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”, realizowane będą między innymi projekty z zakresu mieszkalnictwa. W związku z tym, przy opracowywaniu niniejszego dokumentu powołano się na metodologię wyznaczania obszaru wsparcia, przedstawioną w „Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa”, z dnia 13 sierpnia 2008 roku.

Zgodnie z przyjętą metodologią, za obszary kwalifikujące się do wsparcia w zakresie mieszkalnictwa należy uznać tylko te, dla których wartości wskaźników są większe (w przypadku wskaźnika liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób – mniejsze) niż wartość referencyjna dla całego województwa dolnośląskiego, określona w tabeli kryteriów, wskaźników i ich wartości referencyjnych. Tabela ta stanowi integralną część „Wytycznych MRR w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa”.

Dokument jest jednocześnie zgodny z „Wytycznymi dotyczącymi przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji jako podstawy udzielania wsparcia z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013”.

6.2. Analiza wskaźnikowa obszaru wsparcia

Pierwszym etapem prac nad wyznaczeniem obszaru wsparcia było przeanalizowanie aktualnej sytuacji Miasta Kudowa-Zdrój. Pozwoliło to na wstępne wytypowanie obszaru, na którym potencjalnie kumulują się niekorzystne zjawiska gospodarcze, społeczne i przestrzenne. Przedstawiciele Władz Miasta oraz mieszkańcy wielokrotnie wskazywali rejon dzielnicy Zakrze, jako obszar kwalifikujący się ich zdaniem do rewitalizacji. Jest to dzielnica położona w południowo – wschodniej części Kudowy-Zdroju, w znacznym oddaleniu od strefy uzdrowiskowej. Dzielnica Zakrze charakteryzuje się niską estetyką otoczenia. Dominują w niej stare budynki, z mieszkaniami o niewysokim standardzie.

W celu określenia, czy potencjalny obszar wsparcia spełnia wymogi określone w „Wytycznych MRR w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa”, przeprowadzono dla niego analizę wskaźnikową. Przeanalizowano następujące kryteria:

1. Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia
2. Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej
3. Porównywalnie niski wskaźnik zasobu mieszkaniowego

Tabela 3: Kryteria wybrane do analizy wraz z opisującymi je wskaźnikami

Lp.	Kryterium	Wskaźnik	Definicja wskaźnika
1	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Osoby, które zgodnie z ustawą z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.) są uprawnione do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z pomocy społecznej
2	Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
3	Porównywalnie niski wskaźnik zasobu mieszkaniowego	Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków (w %)	Ilość budynków mieszkalnych powstałych przed rokiem 1989 w relacji do ogólnej liczby budynków mieszkalnych

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

Tabela 4: Analiza wskaźnika dla potencjalnego obszaru wsparcia

Lp	Ulica	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. Ludności	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1000 ludności	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989	Liczba budynków wybudowanych po 1989 roku	Łączna liczba budynków	% budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków
1	Fabryczna	364	48	131,87	8	2,2	13	1	14	92,86
2	Wojska Polskiego	151	1	6,62	7	4,64	3	0	3	100
3	Gagarina	82	3	36,59	1	1,22	2	0	2	100
4	Obrońców Pokoju	26	0	0	2	7,69	1	0	1	100
5	Tkacka	555	31	55,86	25	4,5	20	0	20	100
6	Broniewskiego	22	0	0	0	0	4	0	4	100
7	Ogrodowa	6	0	0	0	0	1	0	1	100
8	Marchlewskiego	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ŁĄCZNIE		1206	83	68,82	43	3,57	44	1	45	97,78

Źródło: Opracowanie Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju i Progress Consulting sp. z o.o.

Tabela 5: Porównanie wartości wskaźników dla obszaru wsparcia z wartościami referencyjnymi dla województwa dolnośląskiego

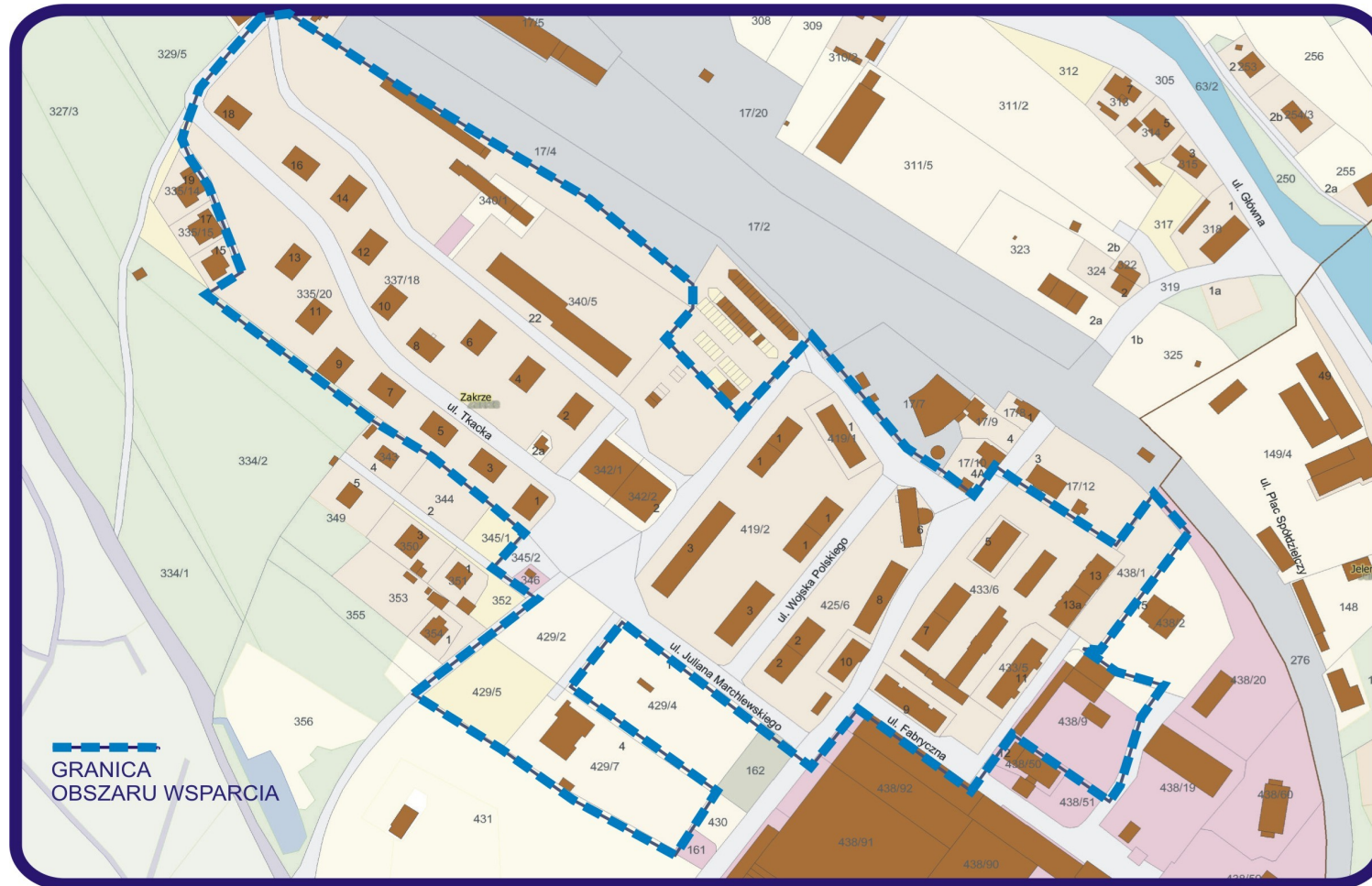
wskaźnik	wartość dla obszaru wsparcia (1)	wartość referencyjna dla województwa dolnośląskiego (2)	warunek	czy warunek jest spełniony?
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys ludności	68,82	65	(1) > (2)	TAK
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	3,57	10,5	(1) < (2)	TAK
Udział budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków (w %)	97,78	86,6	(1) > (2)	TAK

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o.

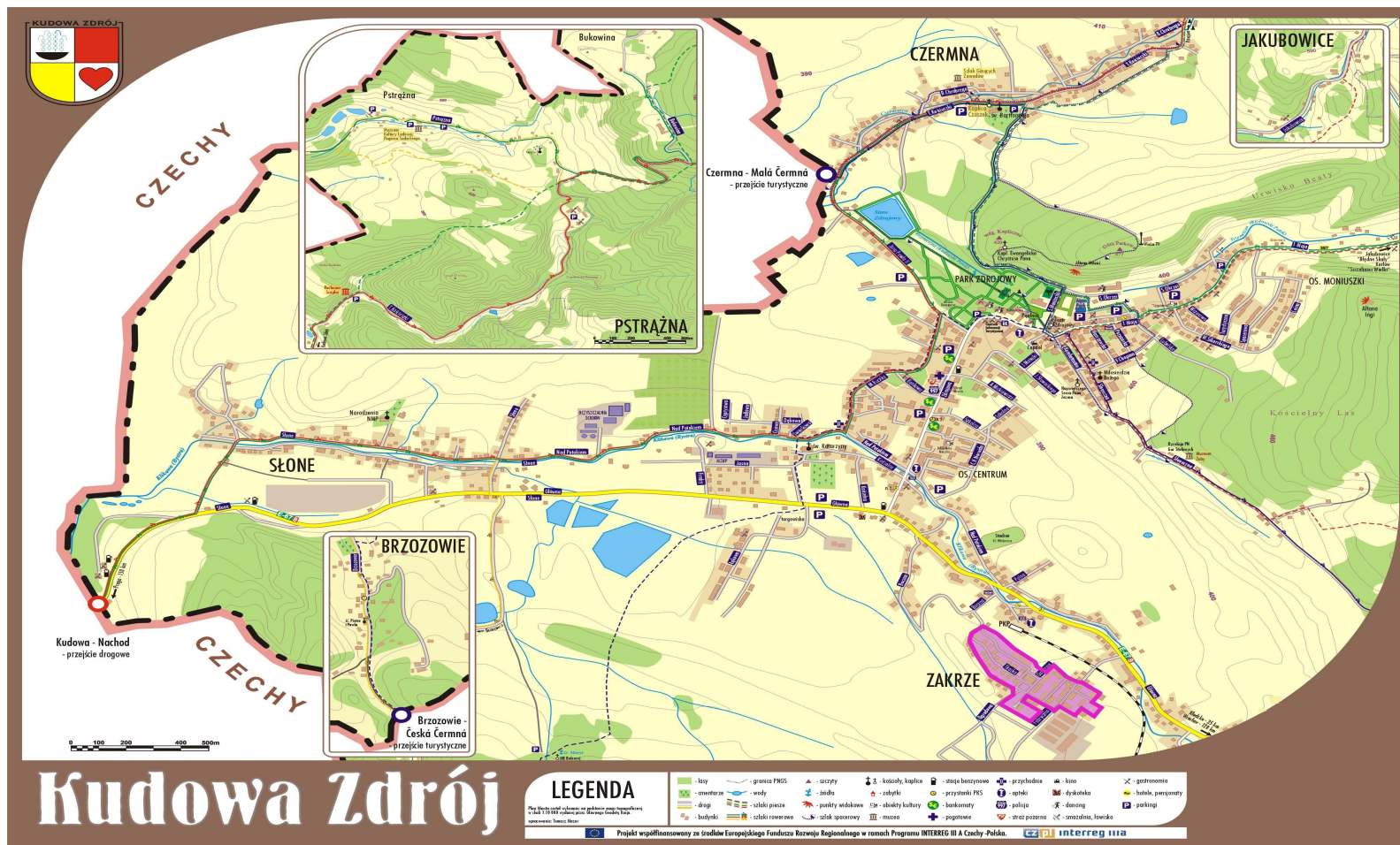
Ilustracja 7: Zasięg terytorialny obszaru wsparcia

Źródło: Urząd Miasta w Kudowie-Zdroju

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

Ilustracja 8: Lokalizacja obszaru wsparcia na tle Miasta Kudowa-Zdrój - południowo – wschodnia część miasta (granice obszaru wsparcia zaznaczono kolorem różowym)

Źródło: Urząd Miasta w Kudowie-Zdroju

7. Diagnoza obszaru wsparcia

Na podstawie analizy stanu istniejącego terenu w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej wskazano podstawowe obszary problematyczne. Diagnoza wykazała szerszy zakres problemów w sferze przestrzennej, społecznej i gospodarczej niż wynikałoby to ze wskaźnikowej analizy wykonanej zgodnie z „Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa”, z dnia 13 sierpnia 2008 roku.

Najważniejsze zdiagnozowane problemy na obszarze wsparcia:

1. Wysoki odsetek osób starszych, emerytów i rencistów oraz osób niepełnosprawnych.
2. Zjawisko bezrobocia większe niż na pozostałych obszarach miasta, mała liczba podmiotów prowadzących działalność usługową.
3. Rosnąca liczba interwencji policji.
4. Zdegradowana infrastruktura przestrzeni publicznych: drogi, chodniki, tereny zielone.
5. Zdegradowana tkanka mieszkaniowa.

Demografia

Na wyznaczonym obszarze wsparcia mieszka 1206 osób. Dominującą grupą są osoby będące w wieku produkcyjnym – 58,46% ogółu mieszkańców. Ta część Kudowy-Zdroju zamieszkiwana jest również przez dużą liczbę emerytów. Stanowią oni 22,06% ogółu mieszkańców obszaru wsparcia. Liczba emerytów jest wyższa od liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, czyli dzieci i młodzieży poniżej 18 roku życia.

Tabela 6: Struktura mieszkańców obszaru wsparcia według grup produkcyjnych (według stanu na dzień 31.12.2006r.

Lp	Ulica	Łączna liczba mieszkańców	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
1	Fabryczna	364	79	222	63
2	Wojska Polskiego	151	18	86	47
3	Gagarina	82	22	43	17
4	Obrońców Pokoju	26	4	18	4
5	Tkacka	555	107	318	130
6	Broniewskiego	22	5	14	3
7	Ogrodowa	6	0	4	2
8	Marchlewskiego	0	0	0	0
ŁĄCZNIE		1206	235	705	266
UDZIAŁ %		100,00%	19,49	58,46	22,06

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie materiałów Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju

Na moment zbierania danych do Lokalnego Programu Rewitalizacji, na obszarze wsparcia mieszkało więcej emerytów i rencistów niż średnio na terenie całego miasta. Niski standard życia na obszarze rewitalizowanym, spowodowany m.in. zdegradowaną tkanką mieszkaniową oraz nasileniem występowania patologii społecznych, jest przyczyną preferowania przez młodych mieszkańców osiedlania się w innych dzielnicach Kudowy-Zdroju. Na obszarze wsparcia nie rozwija się budownictwo mieszkaniowe. Tylko jeden budynek został wybudowany po 1989 roku. Znajduje się on przy ulicy Fabrycznej. Brak podjęcia działań rewitalizacyjnych w kierunku ożywienia społeczno – gospodarczego obszaru wsparcia, może być przyczyną postępującej marginalizacji tej części miasta w kolejnych latach.

Tabela 7: Porównanie struktury mieszkańców według grup produkcyjnych dla całego Miasta Kudowa-Zdrój i wyznaczonego obszaru wsparcia (według stanów na dzień 31.12.2006r.)

	Miasto Kudowa Zdrój	Obszar Wsparcia
Przedprodukcyjny	17,65	19,5
Produkcyjny	64,41	58,5
Poprodukcyjny	17,94	22,1

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju oraz statystyk GUS

Osoby starsze mieszkające na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji utrzymują się przede wszystkim ze świadczeń emerytalnych lub rentowych, wypłacanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Niska wysokość większości świadczeń jest przyczyną trudnej sytuacji materialnej znacznej części mieszkańców obszaru wsparcia.

Osoby niepełnosprawne

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na obszarze wsparcia mieszkają 24 osoby niepełnosprawne ruchowo o różnym stopniu niepełnosprawności. Są to osoby ze stwierdzoną niepełnosprawnością i przyznaną grupą inwalidzką oraz osoby z dysfunkcją układu ruchu, wynikającą z podeszłego wieku lub przebytych chorób.

Mając na uwadze wysoki odsetek osób starszych wśród mieszkańców, można się spodziewać w najbliższych latach wzrostu liczby osób z dysfunkcją narządów ruchu.

Bezrobocie

Istotnym problemem, nasilającym się na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji jest zjawisko bezrobocia. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku z grudnia 2006 roku, 16,88% mieszkańców obszaru wsparcia w wieku produkcyjnym, było zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. W tym samym okresie na terenie całego miasta mieszkało 6527 osób w wieku produkcyjnych, z których 15,77% (1029 mieszkańców) stanowiły osoby bezrobotne⁵. Zjawisko bezrobocia występowało w większym stopniu na wyznaczonym obszarze wsparcia niż na terenie całego miasta.

---

5 Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku oraz GUS – stan na 31.12.2006r.

Tabela 8: Liczba osób bezrobotnych, mieszkających na obszarze wsparcia (stan na 31.12.2006 r.)

Lp	Ulica	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych
1	Fabryczna	222	47
2	Wojska Polskiego	86	10
3	Gagarina	43	8
4	Obrońców Pokoju	18	2
5	Tkacka	318	49
6	Broniewskiego	14	3
7	Ogrodowa	4	0
8	Marchlewskiego	0	0
ŁĄCZNIE		705	119
UDZIAŁ %		100,00%	16,88

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie materiałów Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju

Mieszkańcy osiedla Zakrze byli zatrudnieni głównie w Kudowskich Zakładach Przemysłu Bawełnianego. Po ich likwidacji, problem bezrobocia był szczególnie widoczny na terenie osiedla. Część osób znalazła zatrudnienie w nowopowstałych zakładach na terenie Kudowy-Zdroju lub w Czechach. Pozostali nadal pozostają bez pracy.

Bezpieczeństwo publiczne

Wyznaczony do rewitalizacji obszar wsparcia leży w obrębie rejonu nr 1, podlegającego pod Komisariat Policji w Kudowie-Zdroju. Z analizy danych policyjnych wynika, że z roku na rok wzrasta wykrywalność popełnianych tam przestępstw o charakterze kryminalnym. Charakterystycznym zjawiskiem dla obszaru wsparcia jest problem nadużywania alkoholu przez tamtejszych mieszkańców. Funkcjonariusze policji w ramach prowadzonych patroli często spotykają osoby nietrzeźwe, przebywające w obrębie osiedla mieszkaniowego. Konieczne było zintensyfikowanie kontroli w zakresie wyeliminowania tego problemu. Policjanci patrolują przede wszystkim rejon ul. Fabrycznej i ul. Tkackiej, z uwagi na lokalizację tam sklepów, w których można zakupić wyroby alkoholowe. Nakładane są mandaty karne porządkowe.

Znaczna część interwencji policyjnych podejmowanych na obszarze wsparcia dotyczy konfliktów rodzinnych i sąsiedzkich. Wzrasta liczba wszczętych postępowań o znęcanie się fizyczne i psychiczne nad rodziną. Najczęstszymi ofiarami tego typu przestępstw są kobiety oraz dzieci. Zgłaszane są również przypadki żebractwa. Występowanie zjawisk

patologicznych w części gospodarstw domowych, prowadzonych na obszarze wsparcia, niekorzystnie wpływa na jakość życia pozostałych mieszkańców. Brak podjęcia kompleksowych działań w kierunku przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób zagrożonych patologiami, może powodować dalsze nasilanie się takich problemów.

Jednym z powodów występowania różnego typu patologii społecznych na obszarze wsparcia jest brak kompleksowej oferty spędzania czasu wolnego dla młodych mieszkańców tej części miasta. Taka sytuacja sprzyja nasilaniu się zjawiska przestępczości wśród nieletnich. Zwiększanie liczby organizowanych patroli policyjnych jest jedynie rozwiązaniem doraźnym, nie pozwalającym na skuteczne wyeliminowanie problemu. Konieczne jest podejmowanie działań w zakresie poprawy infrastruktury obiektów kulturalnych i oświatowych, w celu umożliwienia mieszkańcom, a zwłaszcza młodzieży, spędzania czasu wolnego w zorganizowany sposób.

Jednym z elementów działań prewencyjnych podejmowanych aktualnie na obszarze wsparcia są spotkania z młodzieżą ponadgimnazjalną, uczęszczającą do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Kudowie-Zdroju, przy ul. Fabrycznej 15. Realizowane są programy prewencyjne: „Bezpieczna droga do szkoły”, „Stop narkotykom”, „Prewencja antynarkotykowa”, „Tak – szkole, wagarowiczom – nie”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne ferie”, „Przemocy STOP”. Przeprowadzane są ponadto spotkania z młodzieżą ze świetlicy środowiskowej nr 5 przy ul. Fabrycznej.

Mieszkalnictwo oraz przestrzeń publiczna

Osiedle Zakrze zostało utworzone jako zaplecze mieszkaniowe dla pracowników zakładów przemysłowych. Na początku XX w powstały najstarsze wielorodzinne budynki mieszkalne przy ul. Fabrycznej. W miarę rozwoju zakładów, w latach 30 XX wieku powstały zabudowania wielorodzinne wzdłuż ul. Tkackiej. Pojedyncze wille zostały wybudowane przy ul. Ogrodowej oraz przy ul. Broniewskiego. W latach 70 XX wieku przy ul. Tkackiej wzniesiono budynek wielorodzinny typowy z wielkiej płyty.

Tkanę urbanistyczną osiedla tworzy zabudowa mieszkaniowa oraz zabudowania zakładów przemysłowych. W bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się dworzec kolejowy – końcowa stacja linii kolejowej. Na terenie stanowiącym własność kolei znajduje się budynek dworca, zabudowania mieszkalne oraz obiekty związane z działalnością przeładunkową i transportową, m. in. rampa rozładunkowa, lokomotywnia, wieża

ciśnień – nieużytkowane, za wyjątkiem lokomotywni, w której znajduje się skład budowlany.

Cały wyznaczony do rewitalizacji obszar wsparcia charakteryzuje się niską estetyką otoczenia oraz zdegradowaną tkanką mieszkaniową. Budynki posiadają w większości murowane ściany oraz strome dachy kryte w większości zniszczoną dachówką. Są ogrzewane tradycyjnie, za pomocą pieców węglowych. Część mieszkańców korzysta ze wspólnych sanitariatów na korytarzach. Piwnice budynków są zawilgocone i zdewastowane. W bezpośrednim otoczeniu budynków mieszkalnych znajdują się komórki gospodarcze, kryte eternitem. Większość komórek znajduje się w bardzo złym stanie technicznym, co negatywnie wpływa na estetykę otoczenia i bezpieczeństwo użytkowania..

Ilustracja 9: Krajobraz dzielnicy Zakrze

Źródło: Materiały Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju

Najstarsze budynki osiedla (ul. Fabryczna 5,7,9,11,13) są obiektami zabytkowymi. Ze względu na bogate dekoracje elewacji oraz fatalny stan techniczny, ich ewentualna renowacja będzie bardzo kosztowna.

Na obszarze wsparcia znajdują się budynki, które mogłyby zostać zaadaptowane na mieszkania socjalne. W Kudowie-Zdroju w dalszym ciągu brakuje tego typu lokali. Miasto nie posiada wystarczających środków własnych, aby powiększyć zasób mieszkań socjalnych, w zakresie odpowiadającym zgłaszanym potrzebom.

Efektywność energetyczna

Większość budynków znajdujących się na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze wsparcia, stanowi własność Wspólnot Mieszkaniowych, które realizują prace modernizacyjne we własnym zakresie.

W latach dziewięćdziesiątych XX wieku Gmina Kudowa-Zdrój sfinansowała wyposażenie mieszkań w 16 budynkach przy ulicy Tkackiej w dwufunkcyjne piecyki gazowe. Mieszkańcy tych budynków wymieniają okna we własnym zakresie.

Gmina Kudowa-Zdrój posiada jedynie większościowe udziały w budynkach przy ul. Fabrycznej nr 5, 7, 9, 11 i 13. Ewentualna rewitalizacja tych budynków została poddana szerokim konsultacjom społecznym. Są to obiekty zabytkowe z elewacją z klinkieru. Wojewódzki Konserwator Zabytków nie wydał zgody na ich termomodernizację, w związku z czym odstąpiono od takich planów.

Infrastruktura drogowa

Obszar wsparcia zlokalizowany jest poza ścisłym centrum Kudowy-Zdroju, w południowo – wschodniej części miasta. Przez dzielnicę Zakrze przebiega droga krajowa nr 8 (droga międzynarodowa E67).

Dojazd do centrum odbywa się poprzez ulicę Fabryczną i ulicę Tkacką. Wymienione drogi mają bezpośrednie połączenie z prawie każdą ulicą znajdującą się na obszarze wsparcia.

Ulice wchodzące w zakres obszaru do rewitalizacji posiadają w większości nawierzchnię bitumiczną. Na dwóch z nich występuje nawierzchnia gruntowa (ul. Broniewskiego i ul. Ogrodowa). Ulice o nawierzchni gruntowej nie mają doprowadzonej sieci gazowej.

Stan techniczny dróg na obszarze wsparcia jest określany jako dobry, dostateczny lub zły. Nawierzchnia na żadnej drodze nie jest utrzymana w stopniu bardzo dobrym. Taka sytuacja niekorzystnie oddziałuje na dostępność komunikacyjną tej części miasta. Zniszczone nawierzchnie wpływają ujemnie na warunki środowiskowe oraz estetykę obszaru. Ciężkie pojazdy przejeżdżające przez ulice Fabryczną stanowią źródło kurzu, hałasu i drgań, co negatywnie wpływa na stan techniczny budynków oraz warunki życia mieszkańców.

Tabela 9: Rodzaje nawierzchni na ulicach wchodzących w skład obszaru wyznaczonego do rewitalizacji

Lp	Ulica	Długość (w km)	Rodzaj nawierzchni	Stan techniczny
1	Fabryczna	0,72	jezdnia: nawierzchnia bitumiczna; chodniki: z płytek betonowych	zły: liczne ubytki w nawierzchni sięgające do podbudowy drogi, pofalowana nawierzchnia, uszkodzona nawierzchnia chodników, uszkodzone krawężniki lub ich brak, istniejąca zatoczka postojowa dla 5 samochodów, samochody parkują na ciągach pieszych lub trawniku
2	Wojska Polskiego	0,14	jezdnia: nawierzchnia bitumiczna; chodniki: z płytek betonowych	dostateczny: częściowy brak chodnika – piesi korzystają z przedeptu wzdłuż jezdni, chodnik istniejący posiada uszkodzoną nawierzchnię, nawierzchnia jezdni w dobrym stanie, istniejąca zatoczka postojowa dla 5 samochodów, samochody parkują na ciągu pieszym
3	Gagarina	0,16	jezdnia: nawierzchnia bitumiczna; brak chodnika	dostateczny: brak chodnika – piesi korzystają z pasa jezdni, stan nawierzchni dostateczny - pofalowania, brak miejsc postojowych – samochody parkują na trawnikach wzdłuż jezdni
4	Obrońców Pokoju	0,12	jezdnia: nawierzchnia bitumiczna; chodnik: nawierzchnia bitumiczna	dobry: częściowy brak chodnika – piesi korzystają z pasa jezdni, stan nawierzchni dobry, brak miejsc postojowych, samochody parkują wzdłuż jezdni na pasie jezdni lub trawniku
5	Tkacka	0,88	jezdnia: nawierzchnia bitumiczna; chodniki: z płytek betonowych	zły: liczne ubytki w nawierzchni, pofalowana nawierzchnia, uszkodzona nawierzchnia chodników, uszkodzone krawężniki lub ich brak, brak miejsc postojowych, samochody parkują na chodnikach lub trawnikach
6	Broniewskiego	0,24	jezdnia: gruntowo szutrowa, żuźłowa, grysowa; brak chodnika	dostateczny: liczne ubytki (dziury)
7	Ogrodowa	0,42	jezdnia: gruntowo szutrowa, żuźłowa, grysowa; brak chodnika	zły: liczne głębokie ubytki - dziury wypłukane przez wodę, wielkości 1mx1m, głębokości do 20 cm
8	Marchlewskiego	0,2	jezdnia: nawierzchnia bitumiczna na odcinku łączącym ulicę Fabryczną oraz Tkacką, chodnik: z płytek betonowych; pozostały odcinek: częściowo nawierzchnia z płytek betonowych, brak chodnika	zły: liczne ubytki w nawierzchni, pofalowana nawierzchnia, uszkodzona nawierzchnia chodników, uszkodzone krawężniki lub ich brak, brak miejsc postojowych, samochody parkują na chodnikach

Infrastruktura techniczna

Osiedle jest wyposażone w sieć wodociągowo – kanalizacyjną, kanalizację deszczową, napowietrzną sieć energetyczną oraz sieć gazową. Sieci infrastruktury podziemnej wykonano w latach powojennych – częściowo wymagają remontu.

Sieć wodociągowa na ulicy Fabrycznej została wybudowana w latach 1969 - 1970. W latach 1998 – 2004 wymieniono przyłącza do budynków ze stalowych na PEHD. Do ulicy Fabrycznej wpięta jest sieć wodociągowa z ul. Marchlewskiego i ul. Tkackiej. Planowana jest wymiana części sieci.

Sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej na obszarze wsparcia są w dobrym stanie. Konieczna jest jednak regulacja włączów i studzienek burzowych. Należy również przebudować przykanalik z budynku szkoły przy ul. Fabrycznej 12.

Funkcja obszaru wsparcia

Obszar wsparcia usytuowany jest w peryferyjnej części miasta, na południe od linii kolejowej. W przeciwieństwie do centrum Kudowy, nie znajdują się tu obiekty uzdrowiskowe.

Na terenie przewidzianym do rewitalizacji funkcjonują 43 podmioty gospodarcze.

Na terenie osiedla znajduje się Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych (ul Fabryczna 15). Do 2005 roku w budynku przy ul. Marchlewskiego funkcjonowało przedszkole z oddziałem żłobkowym.

W budynku przy ul.Fabrycznej (budowa w latach 80 XXw.) działała przychodnia zakładowa. Obecnie budynek spełnia funkcję mieszkalną. Na terenie osiedla znajduje się pawilon handlowy (drobny handel) oraz dwa niewielkie sklepy spożywcze.

Na obszarze wsparcia znajdują się następujące obiekty i instytucje użyteczności publicznej:

- Caritas – ul. Marchlewskiego (w przyszłości ma tu powstać m.in. świetlica środowiskowa, utworzona ze środków gminnych)
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych – ul. Fabryczna 15 – w planach starostwa powiatowego przewidziana do likwidacji

Tabela 10: Obiekty usługowe na obszarze wsparcia – usługi podstawowe dla mieszkańców, XI. 2008r.

LP	Rodzaj obiektu usługowego	Liczba obiektów
1	Handel sklep spożywczy, sklep przemysłowy, kiosk z prasą i artykułami chemicznymi	5
2	Usługi oświaty szkoła ponadpodstawowa	1
3	Usługi zdrowia NZOZ Stacja Pielęgniarstwa Rodzinnego Ojca Pio	1

Źródło: wizja w terenie

Na analizowanym terenie brak jest obiektów pełniących funkcję centrotwórcze, odnotowano bardzo małą liczbę obiektów usługowych, świadczących podstawowe usługi dla mieszkańców. Dominuje funkcją mieszkaniowa oraz przemysłowo-składowa.

8. Analiza SWOT obszaru wsparcia

Podsumowaniem diagnozy obszaru wsparcia jest analiza SWOT. Identyfikuje ona mocne i słabe strony obszaru, wynikające z jego aktualnej sytuacji. Ponadto wskazuje na szanse i zagrożenia pojawiające się w otoczeniu, które mogą w sposób pozytywny lub negatywny oddziaływać na sytuację na obszarze.

Tabela 11: Analiza SWOT obszaru wsparcia

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ● spójność terytorialna obszaru ● korzystny dojazd od strony drogi krajowej nr 8 ● funkcjonowanie ośrodka Caritas, na bazie którego możliwa będzie realizacja programu społecznego ● istnienie obiektów, które mogą zostać zaadaptowane na mieszkania socjalne 	<ul style="list-style-type: none"> ● zniszczona tkanka mieszkaniowa ● niska estetyka otoczenia ● wysoki odsetek mieszkańców korzystających z pomocy opieki społecznej ● wysoki wskaźnik interwencji policyjnych, związanych głównie z przypadkami przemocy domowej oraz nadużywaniem alkoholu przez mieszkańców obszaru wsparcia ● wysoki udział osób bezrobotnych w całkowitej liczbie mieszkańców obszaru wsparcia ● starzenie się społeczeństwa na obszarze wsparcia – niewielkie zainteresowanie młodych osób osiedlaniem się w tej części miasta ● brak wystarczająco rozwiniętej oferty kulturalnej, edukacyjnej i sportowo – rekreacyjnej, skierowanej do mieszkańców wyznaczonego obszaru wsparcia, w tym zwłaszcza do młodzieży ● peryferyjne położenie, w znacznym oddaleniu od uzdrowiskowej części Kudowy - Zdroju
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ● realizacja kompleksowych działań rewitalizacyjnych w sferze społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej ● rozszerzenie współpracy różnorodnych instytucji społecznych, w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć aktywizujących mieszkańców obszaru wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> ● nasilanie się występowania patologii społecznych ● dalsze pogłębianie się różnic pomiędzy sytuacją ekonomiczno – społeczno – przestrzenną obszaru wyznaczonego do rewitalizacji, a pozostałymi częściami miasta ● pogorszenie wizerunku Kudowy - Zdroju w opinii turystów

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o.

9. Cele Lokalnego Programu Rewitalizacji

Główny cel „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej” został sformułowany jako:

„Przeciwdziałanie marginalizacji obszaru wsparcia wyznaczonego w Kudowie-Zdroju, na którym nasilają się negatywne zjawiska społeczne i ekonomiczne oraz ulega degradacji stan fizyczny przestrzeni”.

Realizacja zadań inwestycyjnych i społecznych, ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji, ma doprowadzić do osiągnięcia następujących celów szczegółowych:

1. Poprawa estetyki wyznaczonego obszaru wsparcia
2. Zwiększenie zasobu mieszkań socjalnych na terenie Kudowy-Zdroju, poprzez zaadaptowanie na ten cel obiektów obecnie zdegradowanych
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru wsparcia. Aktywizacja grup społecznych zagrożonych patologiami społecznymi.

Stopień osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie badany za pomocą określonych wskaźników produktu i rezultatu. Zostały one zdefiniowane w tabelach. Dla każdego wskaźnika określono wartość, która ma zostać osiągnięta w 2013 roku.

Tabela 12: Wskaźniki produktu dla „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”

Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość w 2013 roku
● Powierzchnia użytkowa budynków adaptowana na potrzeby mieszkaniowe	m ²	500
● Powierzchnia odnowiona z zakresu drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej	m ²	42300
● Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych, zapisanych w „Lokalnym Programie Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”	sztuka	4
● Liczba zrealizowanych projektów społecznych, zapisanych w „Lokalnym Programie Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”	sztuka	1

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju

Tabela 13: Wskaźniki rezultatu dla „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”

Wskaźnik rezultatu	Jednostka miary	Wartość w roku 2013
• Liczba osób zamieszkujących budynki po adaptacji na cele mieszkaniowe	osoba	25
• Liczba osób uczestniczących w projektach społecznych, przeprowadzanych w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”	osoba	250
• Powierzchnia zagospodarowana w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”	ha	8,8

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju

10. Planowane zadania inwestycyjne na obszarze wsparcia

W ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”, na wyznaczonym obszarze wsparcia zaplanowano do realizacji następujące zadania:

- **Zadanie inwestycyjne nr 1** – Budowa, remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym.
  - **etap I** – Remont i modernizacja zdegradowanej infrastruktury drogowej i towarzyszącej na obszarze rewitalizowanym.
(działanie 3.1 URPO)
  - **etap II** – Budowa obiektów sportowych i rekreacyjnych na obszarze rewitalizowanym.
(działanie 7.2 URPO)
  - **etap III** – Modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizowanym.
(działanie 9.1 URPO)

Harmonogram czasowy realizacji poszczególnych etapów będzie wynikał z zasad określonych w Ramowym Planie Realizacji RPO na lata 2009-2011.

- **Zadanie inwestycyjne nr 2** - Adaptacja istniejących budynków na dz. nr 438/9, AM-17, obr. Zakrze na potrzeby nowoczesnego, socjalnego budynku mieszkalnego dobrego standardu. (działanie 9.1 URPO)

Ponadto na liście projektów rezerwowych umieszczone zostało zadanie: „Remont i modernizacja zdegradowanej infrastruktury drogowej i towarzyszącej - ulica Główna, Boczna oraz Tkacka na odcinku od drogi krajowej nr 8 do granicy obszaru wsparcia”.

Pierwsze zadanie dotyczy kompleksowego zagospodarowania przestrzeni publicznej obszaru wsparcia i będzie przebiegać w trzech etapach. Dla każdego etapu opracowano odrębną matrycę logiczną. Drugie zadanie inwestycyjne związane jest bezpośrednio z dziedziną mieszkalnictwa. Wartość wnioskowanego dofinansowania dla projektu dotyczącego adaptacji budynków na mieszkania socjalne (zadanie inwestycyjne nr 2) nie przekracza 25% uśrednionej kwoty wsparcia dla miasta Kudowa-Zdrój.

Szczegółowe informacje na temat realizacji poszczególnych inwestycji zawarto w matrycach logicznych, stanowiących załącznik nr 2 do „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”.

10.1. Uzasadnienie wyboru zadań inwestycyjnych

Remont infrastruktury na terenie osiedla – poprawa bezpieczeństwa i jakości przestrzeni (etap I, II i III)

Kompleksowa realizacja założeń „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej” nie będzie możliwa bez poprawienia stanu infrastruktury drogowej na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze wsparcia.

W celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania obszaru wsparcia zaplanowano wykonanie remontu dróg gminnych prowadzących na teren zakładów przemysłowych oraz do Centrum Integracji Społecznej.

W chwili obecnej wjazd na osiedle przy ul. Fabrycznej (dzielnica Zakrze) możliwy jest bezpośrednio z drogi krajowej nr 8, dzięki czemu jest ono stosunkowo dobrze skomunikowane z centrum miasta. Znacznie utrudnione jest natomiast poruszanie się bezpośrednio po terenie samego osiedla. Nawierzchnie dróg są silnie zniszczone, co niekorzystnie oddziałuje na bezpieczeństwo użytkowników, a także ujemnie wpływa na warunki środowiskowe oraz estetykę obszaru. Ciężkie pojazdy przejeżdżające przez ulicę Fabryczną stanowią źródło kurzu, hałasu i drgań, co negatywnie wpływa na stan techniczny budynków oraz warunki życia mieszkańców. Uszkodzone nawierzchnie oraz

wysokie krawężniki stanowią bariery architektoniczne i potencjalne zagrożenie dla pieszych.

Część planowanej do modernizacji infrastruktury drogowej związana jest z ośrodkiem rozwoju gospodarczego (hale dawnych zakładów przemysłowych powstałych na pocz. XX wieku, obecnie prywatne zakłady oraz podstrefa Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej). Natomiast niewielka część, ale bardzo istotna dla przedsięwzięć społecznych, wiąże się z dostępem do ośrodka rehabilitacyjnego, w którym prowadzona jest rehabilitacja osób niepełnosprawnych, a w najbliższym czasie zostanie utworzone Centrum Integracji Społecznej. W bezpośrednim sąsiedztwie ośrodka zostaną wykonane boisko sportowe oraz plac zabaw. Nie ma możliwości, aby te ciągi komunikacyjne zostały wyłączone z ruchu samochodowego - chociażby ze względów bezpieczeństwa powinny zostać zrealizowane jako ciągi pieszo - jezdne (karetka, straż pożarna, dowóz niepełnosprawnych).

Z kolei poprawa bezpieczeństwa pieszych na drodze i likwidacja barier architektonicznych jest niewykonalna bez przebudowy całości pasa drogowego.

W ramach infrastruktury drogowej planuje się wykonanie następujących prac:

- oświetlenie, chodniki, odwodnienie, podbudowa + nawierzchnia, barierki - słupki zabezpieczające
- drogi: Fabryczna, Tkacka, Marchlewskiego
- chodniki : ul. Gagarina, ul. Wojska Polskiego, ul. Obrońców Pokoju
- wykonanie zatoczek postojowych na terenie osiedla

Tabela 14: Ulice w rewitalizowanym obszarze

Lp	Ulica	Długość (w km)	funkcja drogi	ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (mpzp)	zakres projektowanych robót	zakres zgodności z przykładowymi rodzajami projektów wymienionymi w URPO
1	Fabryczna	0,72	bezpośrednie włączenie do drogi krajowej nr 8; prowadzi przez obszar rewitalizowany; dojazd do obiektów przemysłowych: Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna, Tevema Kudowa, skład opału, skład materiałów drogowych; droga służy do transportu towarów związanego z działalnością podmiotów gospodarczych, dojazd do NZOZ (Caritas) przy ul. Marchlewskiego; użytkowana przez samochody dostawcze oraz osobowe (pracownicy, mieszkańcy, klienci); odgałęzienie ulicy fabrycznej stanowi dojazd do obiektów przemysłowych i składów (tzw. dolna portiernia) i jednocześnie do budynków mieszkalnych wielorodzinnych	016 Z 1/2 - istn. ulica Fabryczna, proj. miejski odcinek drogi krajowej – połączenie istniejącej drogi krajowej z projektowaną obwodnicą miasta; ustalenia przestrzenne: szerokość w liniach rozgraniczających = 25 m; KD - ulica dojazdowa z placem do zawracania, KDW - ulica dojazdowa wewnętrzna z placem do zawracania, ciąg pieszo-jezdny;	jezdnia: remont nawierzchni jezdni oraz chodników w istniejącym pasie drogi, remont infrastruktury towarzyszącej: oświetlenie, wpuasty kanalizacji deszczowej, studzienki sieci podziemnych, barierki zabezpieczające, chodniki: likwidacja barier architektonicznych, remont chodnika, pas zieleni, wykonanie zatoczek postojowych	działanie 3.1: modernizacja drogi w celu poprawy połączenia z drogą krajową; modernizacja drogi w celu poprawy dostępności ośrodka rozwoju gospodarczego; budowa oraz modernizacja infrastruktury towarzyszącej; działanie 9.1: realizacja przedsięwzięć niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania obszaru wsparcia: remont i modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej - zieleń miejska

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

2	Wojska Polskiego	0,14	dojazd do budynków mieszkalnych wielorodzinnych	ulica lokalna/dojazdowa; szerokość pasa drogowego min. 10m; (mpzp z 1996r.)	chodniki: likwidacja barier architektonicznych, wykonanie chodnika, pas zieleni	działanie 3.1: budowa oraz modernizacja infrastruktury towarzyszącej; modernizacja drogi w celu poprawy dostępności ośrodka rozwoju gospodarczego – dotyczy pieszych; działanie 9.1: realizacja przedsięwzięć niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania obszaru wsparcia: remont i modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej - zieleń miejska
3	Gagarina	0,16	dojazd do budynków mieszkalnych wielorodzinnych	ulica lokalna/dojazdowa; szerokość pasa drogowego min. 10m; (mpzp z 1996r.)	chodniki: likwidacja barier architektonicznych, wykonanie chodnika, pas zieleni	działanie 3.1: budowa oraz modernizacja infrastruktury towarzyszącej; modernizacja drogi w celu poprawy dostępności ośrodka rozwoju gospodarczego – dotyczy pieszych; działanie 9.1: realizacja przedsięwzięć niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania obszaru wsparcia: remont i modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej - zieleń miejska
4	Obrońców Pokoju	0,12	dojazd do budynków mieszkalnych wielorodzinnych	ulica lokalna/dojazdowa; szerokość pasa drogowego min. 10m; (mpzp z 1996r.)	chodniki: likwidacja barier architektonicznych, wykonanie chodnika, pas zieleni	działanie 3.1: budowa oraz modernizacja infrastruktury towarzyszącej; modernizacja drogi w celu poprawy dostępności ośrodka rozwoju gospodarczego – dotyczy pieszych; działanie 9.1: realizacja przedsięwzięć niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania obszaru wsparcia: remont i modernizacja

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

						drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej - zieleń miejska
5	Tkacka	0,88	wjazd z drogi krajowej nr 8 od strony centrum miasta; prowadzi przez obszar rewitalizowany; dojazd do obiektów przemysłowych: Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna, Tevema Kudowa, skład opału, skład materiałów drogowych zakład produkcji galanterii przy ul.Gagarina; dojazd do ośrodka Caritas (NZOZ) przy ul.Marchlewskiego; użytkowana przez mniejsze samochody dostawcze oraz osobowe (pracownicy, mieszkańcy, klienci)	ulica lokalna/dojazdowa; szerokość pasa drogowego min. 10m; (mpzp z 1996r.)	jezdnia: remont nawierzchni jezdni oraz chodników w istniejącym pasie drogi, remont infrastruktury towarzyszącej: oświetlenie, wpusty kanalizacji deszczowej, studzienki sieci podziemnych, chodniki: likwidacja barier architektonicznych, remont chodnika, pas zieleni, wykonanie zatoczek postojowych	działanie 3.1: modernizacja drogi w celu poprawy połączenia z drogą krajową; modernizacja drogi w celu poprawy dostępności ośrodka rozwoju gospodarczego; budowa oraz modernizacja infrastruktury towarzyszącej; działanie 9.1: realizacja przedsięwzięć niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania obszaru wsparcia: remont i modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznej - zieleń miejska
6	Broniewskiego	0,24	dojazd do zabudowań mieszkalnych - budynki jednorodzinne	ulica lokalna/dojazdowa; szerokość pasa drogowego min. 10m; (mpzp z 1996r.)	droga nie objęta projektem	droga nie objęta projektem

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

7	Orodowa	0,42	dojazd do zabudowań mieszkalnych - budynki jednorodzinne oraz ogrodów działkowych	ulica lokalna/dojazdowa; szerokość pasa drogowego min. 10m; (mpzp z 1996r.)	droga nie objęta projektem	droga nie objęta projektem
---	---------	------	---	---	----------------------------	----------------------------

Źródło: Urząd Miasta Kudowa Zdrój

Uzupełnieniem remontu infrastruktury drogowej na terenie osiedla Zakrze będzie zagospodarowanie terenu między budynkami. W ramach tzw „małej infrastruktury” zostanie zasadzona zielen, ustawione ławki i wykonane miejsca do gromadzenia odpadów. Podniesie to w znacznym stopniu estetykę obszaru wsparcia oraz zapewni mieszkańcom możliwość odpoczynku w zadbanym otoczeniu. Wybudowanie boiska sportowego oraz placu zabaw pozwoli organizować zajęcia sportowo – rekreacyjne, przede wszystkim dla dzieci i młodzieży. Na boisku będą się mogły również odbywać różnego typu wydarzenia kulturalne i imprezy integrujące lokalną społeczność.

Należy podkreślić, że aktualnie na terenie obszaru wsparcia nie znajdują się żadne obiekty sportowe, rekreacyjne oraz przestrzenie parkowe. W miejscu, w którym planowane jest wybudowanie boiska sportowego, znajduje się jedynie trawiasty plac.

Adaptacja budynków na dz. nr 438/9, AM-17, obr. Zakrze na potrzeby nowoczesnego, socjalnego budynku mieszkalnego dobrego standardu.

Realizacja projektu jest szczególnie istotna w kontekście zwiększenia gminnego zasobu mieszkań komunalnych i socjalnych. Aktualnie średni czas oczekiwania na przydział lokalu komunalnego wynosi około trzech lat i jest uzależniony od zgodności potrzeb osób oczekujących z rodzajem lokali jakimi gmina dysponuje w danym czasie. Ze względu na minimalizowanie kosztów utrzymania lokali dla osób, które kwalifikują się do otrzymania lokalu socjalnego – czas oczekiwania na przyznanie lokalu socjalnego nie przekracza 1 roku. W celu poprawy sytuacji zasadne jest adaptowanie kolejnych, aktualnie niewykorzystywanych obiektów na mieszkania dobrego standardu.

Na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze wsparcia znajdują się dwa parterowe budynki biurowe (tzw „Budrem”) które zostaną zaadaptowane na mieszkania socjalne w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Znajdują się one na działce nr 438/9, AM-17, obr. Zakrze. Projekt obejmuje:

- adaptację istniejących budynków na mieszkania socjalne - remont i przebudowa budynków biurowych w istniejącym obrysie,
- zmiana pokrycia budynków: istniejący stropodach należy zastąpić dachem dwuspadowym - zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego
- wyposażenie mieszkań w łazienkę, kuchnię lub aneks kuchenny, min. jeden pokój dzienny.

Należy dodać, że Gmina Kudowa-Zdrój początkowo planowała zrealizować w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji projekt polegający na dokonaniu remontów pięciu budynków mieszkalnych przy ul. Fabrycznej (nr 5,7,9,11,13). Projekt został poddany szerokim konsultacjom społecznym, opisanym szczegółowo w punkcie 5.2 niniejszego dokumentu. Głównymi powodami rezygnacji z ubiegania się o dofinansowanie realizacji tej inwestycji ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2007 – 2013 były:

- brak zgody mieszkańców na wyburzenie komórek gospodarczych między budynkami
- niejednomyślność w podjętych uchwałach wspólnot mieszkaniowych (brak gwarancji, że współwłaściciele poniosą częściowo koszty robót)
- ryzyko znacznego wydłużenia kwestii proceduralnych, związanych z nieuregulowaną własnością (brak możliwości dotrzymania terminów zakładanych w harmonogramie rzeczowo – finansowym)

11. Planowane przedsięwzięcia społeczne

Uzupełnieniem projektów infrastrukturalnych, realizowanych na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze wsparcia, będzie przeprowadzenie kompleksowego programu społecznego, w ramach Centrum Integracji Społecznej. Zostanie ono powołane w budynku Caritas, przy ul. Marchlewskiego.

Dla przedsięwzięcia społecznego przyjęto tytuł roboczy: „Realizacja programu społecznego poprzez działalność Centrum Integracji Społecznej – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru wsparcia”.

Grupą docelową projektu są mieszkańcy obszaru wsparcia, w tym w szczególności osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Projekt jest kierowany także do osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży oraz grup, które mogą podlegać problemom bądź patologiom społecznym takimi jak: alkoholizm, narkomania, przestępczość.

W ramach swojej działalności Centrum będzie realizować program społeczny, polegający na prowadzeniu szeregu działań doradczych, profilaktycznych, szkoleniowych, zagospodarowania czasu wolnego oraz monitorowania problemów społecznych na obszarze wsparcia i prowadzenia działań zapobiegawczych w stosunku do zdiagnozowanych problemów. Częścią usług realizowanych przez Centrum są także

zajęcia rehabilitacyjne kierowane do mieszkańców obszaru wsparcia, a w szczególności do osób niepełnosprawnych.

12. Potrzeby osób niepełnosprawnych

Na etapie planowania zakresu poszczególnych projektów inwestycyjnych i społecznych, zwrócono uwagę na zapewnienie mieszkańcom obszaru wsparcia równego dostępu do korzystania z wytworzonej infrastruktury. Wszystkie projekty wykazują pozytywny wpływ na wspólnotową politykę równych szans, w tym również w zakresie poprawy warunków życia osobom niepełnosprawnym. Szczegółowe informacje zestawiono w tabeli.

Tabela 15: Uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych w kontekście realizacji projektów inwestycyjnych i społecznych, w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej”

Nazwa projektu	Wpływ projektu na wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do infrastruktury publicznej
Odnowa zdegradowanej infrastruktury drogowej na terenie osiedla	<ul style="list-style-type: none"> ● Realizacja projektu zapewni funkcjonalny dojazd do Centrum Integracji Społecznej, które mieścić się będzie przy ul. Marchlewskiego. W Centrum będą przeprowadzane zajęcia rehabilitacyjne, a także zajęcia integracji społecznej, adresowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z różnych przyczyn, w tym również z powodu niepełnosprawności ● Projekt zakłada wykonanie infrastruktury towarzyszącej, poprawiającej bezpieczeństwo użytkowników dróg, w tym osób niepełnosprawnych (m.in. chodniki)
Wykonanie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie osiedla	<ul style="list-style-type: none"> ● Wybudowana infrastruktura będzie wykorzystywana do realizacji zorganizowanych zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży. Z boiska sportowego oraz placu zabaw będą mogły bez przeszkód korzystać osoby niepełnosprawne
Odnowa zdegradowanych przestrzeni publicznych	<ul style="list-style-type: none"> ● Uporządkowanie przestrzeni publicznej na obszarze wsparcia poprawi komfort korzystania z niej wszystkim mieszkańcom, w tym osobom niepełnosprawnym

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

Adaptacja budynków na dz. Nr 438/3 i 438/9, AM-17, obr. Zakrze na potrzeby nowoczesnego, socjalnego budynku mieszkalnego dobrego standardu	<ul style="list-style-type: none"> ● W oddanych do użytku nowoczesnych mieszkaniach socjalnych będzie istniała możliwość ulokowania poszczególnych funkcji (pokój, kuchnia, łazienka) w całości na parterze. Ponadto każdy z udostępnionych lokali mieszkalnych będzie posiadał osobne wejście z zewnątrz. Takie rozwiązania zwiększą komfort użytkownika mieszkań osobom mającym trudności z poruszaniem się.
Realizacja programu społecznego poprzez działalność Centrum Integracji Społecznej – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru wsparcia.	<ul style="list-style-type: none"> ● W Centrum Integracji Społecznej będą realizowane m.in. zajęcia rehabilitacyjne, kierowane do osób niepełnosprawnych.

Źródło: Opracowanie Progress Consulting Sp. z o.o. na podstawie danych Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju

13. Instrumenty wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji i komunikacji społecznej

W celu zapewnienia skutecznego wdrażania założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji, zarządzeniem Burmistrza Miasta Kudowy-Zdroju z dnia 22 grudnia 2008 roku, powołany został **zespół ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji**.

Skład zespołu

1. Jędrzejewska Hanna – FB (Referat Finansowo - Budżetowy)
2. Kanecki Andrzej – MZUP (Miejskie Zakłady Użyteczności Publicznej)
3. Karpowicz Urszula -AB (Samodzielne stanowisko d/s architektury i budownictwa)
4. Lis Adam – IFE (Referat Inwestycji i Funduszy Europejskich)
5. Potoczna Aneta – IFE (Referat Inwestycji i Funduszy Europejskich)
6. Sulikowska - Śleziak Jadwiga – OPS (Ośrodek Pomocy Społecznej)

Zakres zadań zespołu

- koordynowanie prac związanych z wdrażaniem zadań określonych w LPR,
- gromadzenie danych na temat stopnia realizacji poszczególnych zadań, niezbędnych do późniejszej sprawozdawczości,
- sporządzanie raportów z realizacji projektów,
- zlecanie dokumentacji projektowej,

- przygotowanie procedur przetargowych dla projektów inwestycyjnych,
- uzyskanie wymaganych pozwoleń i decyzji administracyjnych dla przedsięwzięć inwestycyjnych,
- udział w odbiorach technicznych poszczególnych zadań inwestycyjnych,
- nadzór nad realizacją projektu społecznego,
- prowadzenie rozliczeń finansowych projektów inwestycyjnych (przygotowywanie wniosków o płatność, harmonogramów płatności, opisywanie dokumentów finansowych),
- współpraca z lokalnymi i regionalnymi mediami w zakresie skutecznej informacji o postępach prac we wdrażaniu LPR, zapewnienia właściwej promocji roli Unii Europejskiej we współfinansowaniu projektów, zamieszczanie informacji na stronie internetowej Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju.

Ponadto, zarządzeniem Burmistrza Miasta Kudowy-Zdroju z dnia 22 grudnia 2008 roku, powołany został Pełnomocnik ds. Rewitalizacji - Pani Urszula Karpowicz.

Zakres zadań Pełnomocnika ds. Rewitalizacji

- koordynowanie prac zespołu ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kudowa-Zdrój w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013
- przygotowanie półrocznych sprawozdań z pracy zespołu ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji i przedstawienie ich Radzie Miasta Kudowa-Zdrój
- współpraca z Instytucją Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 w zakresie wdrażania i monitorowania realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Kudowa-Zdrój.

14. Monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji

Członkowie Zespołu ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji będą na bieżąco gromadzić dane na temat stopnia realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych i społecznych, co pozwoli na późniejszą sprawozdawczość.

Monitoring każdego z zadań inwestycyjnych oraz programu społecznego będzie

prowadzony w oparciu o wskaźniki produktu i rezultatu, zdefiniowane w macierzach logicznych. Każdemu ze wskaźników przyporządkowano źródło jego weryfikacji, w tym m.in.:

- protokoły odbioru robót budowlanych
- dane Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju (protokoły, zestawienia, ewidencja ludności itp.)
- sprawozdania z działalności Centrum Integracji Społecznej – w przypadku projektu społecznego

Gmina Kudowa-Zdrój będzie wypełniać obowiązki beneficjenta środków unijnych, przygotowując sprawozdania co najmniej raz na kwartał.

Pełnomocnik ds. Rewitalizacji został ponadto zobligowany do przygotowywania półrocznych sprawozdań z pracy zespołu ds. wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji i przedstawiania ich Radzie Miasta Kudowa-Zdrój.

Informowanie społeczeństwa o postępach w realizacji zadań przewidzianych w Lokalnym Programie Rewitalizacji będzie się odbywało przy wykorzystaniu następujących kanałów:

- oficjalna strona internetowa Kudowy-Zdroju – www.kudowa.pl,
- media lokalne,
- informacje w obrębie Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju,
- spotkania z mieszkańcami.

15. Załączniki

Spis załączników:

1. Lista projektów
2. Matryce logiczne
3. Mapa z lokalizacją projektów

Załącznik 1. Lista projektów

Lista zasadnicza

Nazwa projektów	Wnioskodawca	Całkowita wartość projektu w PLN	Wartość wnioskowanego dofinansowania w PLN (szacunek EUR)	Okres realizacji projektu	Przewidywane wnioski o płatność
Odnowa zdegradowanej infrastruktury drogowej na terenie osiedla	Gmina Kudowa-Zdrój	4 415 710 , 00 PLN	3 086 300 , 00 PLN (796 033,12 EUR)	2010 – 2011 r.	2010 2011
Wykonanie infrastruktury sportowo – rekreacyjnej na terenie osiedla	Gmina Kudowa- Zdrój	685 500 , 00PLN	477 050 , 00 PLN (123 043 EUR)	2011 r.	2011
Odnowa zdegradowanych przestrzeni publicznych	Gmina Kudowa-Zdrój	900 000 , 00 PLN	628 600 , 00PLN (162 131,49 EUR)	2012r.	2012
Adaptacja budynków na dz. Nr 438/3 i 438/9, AM-17, obr. Zakrze na potrzeby nowoczesnego, socjalnego budynku mieszkalnego dobrego standardu	Gmina Kudowa-Zdrój	1 996 500 , 00 PLN	1 397 409 , 72 PLN (360 426,54 EUR)	2010 – 2012 r.	2010 2011 2012
Razem	-	8 028 710 , 00 PLN	5 589 359 , 72 PLN (1 441 634,15 EUR)	-	

Uwaga: do przeliczeń wartości projektów przyjęto średni kurs złotego w stosunku do euro zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych (Dz.U. z 2007r. Nr 241, poz. 1763)

1,00 € = 3, 8771 zł

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

Lista rezerwowa

Nazwa projektów	Wnioskodawca	Całkowita wartość projektu w PLN	Wartość wnioskowanego dofinansowania w PLN (szacunek EUR)	Okres realizacji projektu	Przewidywane wnioski o płatność
Remont i modernizacja zdegradowanej infrastruktury drogowej i towarzyszącej - ulica Główna, Boczna oraz Tkacka na odcinku od drogi krajowej nr 8 do granicy obszaru wsparcia.	Gmina Kudowa-Zdrój	1 500 000 , 00 PLN	1 050 000,00 PLN (270 820,97 EUR)	2012 r.	2012

Uwaga: do przeliczeń wartości projektów przyjęto średni kurs złotego w stosunku do euro zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2007 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych (Dz.U. z 2007r. Nr 241, poz. 1763)

1,00 € = 3, 8771 zł

Załącznik 2. Matryce logiczne

LISTA PODSTAWOWA

1. **Tytuł projektu:** Budowa, remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym. Etap I. Remont i modernizacja zdegradowanej infrastruktury drogowej i towarzyszącej na obszarze rewitalizowanym.
2. **Tytuł projektu:** Budowa, remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym. Etap II. Budowa obiektów sportowych i rekreacyjnych na obszarze rewitalizowanym.
3. **Tytuł projektu:** Budowa, remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym. Etap III. Modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizowanym.
4. **Tytuł projektu:** Adaptacja budynków na dz. nr 438/9, AM-17, obr. Zakrze na potrzeby nowoczesnego, socjalnego budynku mieszkalnego dobrego standardu.
5. **Tytuł projektu:** Realizacja programu społecznego poprzez działalność Centrum Integracji Społecznej – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru wsparcia. **(PROJEKT SPOŁECZNY)**

LISTA REZERWOWA

1. **Tytuł projektu:** Remont i modernizacja zdegradowanej infrastruktury drogowej i towarzyszącej - ulica Główna, Boczna oraz Tkacka na odcinku od drogi krajowej nr 8 do granicy obszaru wsparcia.

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

MATRYCA LOGICZNA PROJEKTU				
<p>Tytuł projektu: Budowa, remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym</p> <p>Etap I. Remont i modernizacja zdegradowanej infrastruktury drogowej i towarzyszącej na obszarze rewitalizowanym.</p> <p>Adresaci/ grupa docelowa Grupą docelową projektu są mieszkańcy obszaru wsparcia oraz osoby korzystające z pomocy Centrum Integracji Społecznej zlokalizowanego bezpośrednio na rewitalizowanym obszarze. W Centrum prowadzone są zajęcia rehabilitacyjne oraz planuje się prowadzenie zajęć integracji społecznej w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji... Adresatami projektu są m.in. osoby cierpiące na różnego typu schorzenia ruchowe i bólowe, oraz osoby niepełnosprawne, mające problem z poruszaniem się. Zapewnienie im funkcjonalnego dojazdu do ośrodka rehabilitacji jest szczególnie istotne. Grupą docelową projektu będą również osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzież, uczęszczające do Centrum Integracji Społecznej.</p>		Priorytet „Miasta”	Wnioskodawca	
			Gmina Kudowa-Zdrój	
		Partnerzy Projektu		
		Nie dotyczy		
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kw. I rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji, np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kw. i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru (kw. i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
II kw. 2009r.	I kw. 2010r.	IV kw. 2011r.	2	IV kw. 2009r.
Logika interwencji				
Cel ogólny projektu określić szerszy /strategiczny cel	Odnowa zdegradowanej infrastruktury drogowej na terenie osiedla Zakrze, prowadzącej bezpośrednio do ośrodka rehabilitacyjnego Caritas, zlokalizowanego na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze wsparcia	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki rezultatu	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Rezultaty Określić najbardziej konkretne rezultaty dla osiągnięcia w krótkim czasie	Powierzchnia zagospodarowana w ramach priorytetu	8,8 ha	Protokół odbioru robót budowlanych	Założenia: 1)realizacja zadania w założonej skali i w przewidzianym terminie 2)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej 3)prawidłowe powiązanie projektu z działaniami miękkimi, realizowanymi w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Ryzyko: 1)brak wystarczających środków finansowych na realizację inwestycji
Produkty Określić bezpośrednio, policzalne efekty realizacji projektu	Długość zmodernizowanych dróg na obszarze miejskim	1,16 km (w tym: zmodernizowane drogi: 750mb; zmodernizowane ciągi pieszo-jezdne: 160 mb; zmodernizowane chodniki: 250 mb)	Dane Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju protokół odbioru robót budowlanych	Założenia: 1)terminowe przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych i nadzoru inwestorskiego 2)terminowe uzyskanie wszystkich niezbędnych pozwoleń i decyzji 3)prawidłowe oszacowanie kosztów inwestycji 4)realizacja robót budowlanych w założonej skali oraz zgodnie z przyjętym harmonogramem 5)stabilne warunki pogodowe 6)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej Ryzyko: 1)opóźnienia w procedurze wyboru wykonawcy robót budowlanych 2)znaczący wzrost cen materiałów budowlanych 3)zmiany w przepisach prawnych, warunkujące konieczność otrzymania kolejnych pozwoleń i decyzji administracyjnych 4)niesprzyjające warunki atmosferyczne 5)brak otrzymania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej
Zadania Należy wyliczyć najważniejsze zadania, które doprowadzą do założonego celu	1)opracowanie dokumentacji technicznej projektu 2)przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych i nadzoru inwestorskiego 3)uzyskanie wymaganych pozwoleń i decyzji administracyjnych 4)realizacja robót budowlanych i modernizacyjnych 5)prowadzenie monitoringu, sprawozdawczości oraz promocji projektu	Wydatki/koszty całkowite w PLN	4 415 710 , 00 zł	Założenia: 1)zaangażowanie wystarczających zasobów finansowych, kadrowych i sprzętowych do realizacji inwestycji 2)sprawne zarządzanie projektem / właściwy obieg informacji o projekcie 3)stabilność przepisów prawnych 4)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej Ryzyko: 1)niewystarczające środki finansowe na realizację inwestycji – brak otrzymania dofinansowania UE / znaczący wzrost cen materiałów budowlanych 2)zmiennosc przepisów prawnych 3)nierzetelność wykonawców
		Szacunek wydatków/kosztów kwalifikowanych w PLN	4 409 000 , 00zł	
		Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN	3 086 300,00 zł	
Sytuacja wyjściowa	Dzielnica Zakrze, wyznaczona jako obszar do rewitalizacji, charakteryzuje się szczególnie silnie zdegradowaną infrastrukturą drogową oraz infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie). Taka sytuacja wpływa nie tylko na niską estetykę przestrzeni publicznej, ale przede wszystkim stanowi znaczne utrudnienie dla mieszkańców obszaru wsparcia. Modernizacji wymagają zwłaszcza ulice: Fabryczna, Tkacka, Marchlewskiego, Gagarina i Wojska Polskiego. Stanowią one spójną sieć drogową, prowadzącą do Centrum Integracji Społecznej przy ul. Marchlewskiego. Centrum Integracji Społecznej pełni ważne funkcje społeczne, m.in. świadcząc usługi w zakresie rehabilitacji osób cierpiących na różnego typu schorzenia ruchowe i bólowe. W obiekcie planuje się prowadzenie zajęć integracji społecznej oraz programów społecznych zaplanowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zmodernizowana infrastruktura drogowa poprawi dostępność komunikacyjną mieszkańców obszaru wsparcia do drogi krajowej nr 8 oraz do strefy aktywności gospodarczej zlokalizowanej na terenie byłych Kudowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego, co znacznie ułatwi warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Uporządkowania wymaga również mała infrastruktura wokół budynków. W celu poprawy atrakcyjności dzielnicy planuje się wyznaczenie miejsc sprzyjających odpoczynkowi, poprzez ustawienie ławek, uzupełnienie zieleni, estetycznych pojemników na odpady.			
Oznaczenie projektu Należy wybrać co najmniej jedną opcję	Projekt z zakresu mieszkalnictwa Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu przemysłowego Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu powojkowego Przedsięwzięcie społeczne z zerową kwotą wsparcia			

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

MATRYCA LOGICZNA PROJEKTU				
<p>Tytuł projektu: Budowa, remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym.</p> <p>Etap II Budowa obiektów sportowych i rekreacyjnych na obszarze rewitalizowanym.</p> <p>Adresaci/ grupa docelowa Grupa docelową projektu są mieszkańcy obszaru wsparcia, w tym w szczególności dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt jest kierowany zwłaszcza do rodzin o niskich dochodach, nie pozwalających na przeznaczenie wystarczających środków finansowych na sport i rekreację. Z powstałej infrastruktury będą mogli również korzystać pozostali mieszkańcy Kudowy-Zdroju.</p>		Priorytet „Miasta”	<p>Wnioskodawca Gmina Kudowa-Zdrój</p> <p>Partnerzy Projektu Nie dotyczy</p>	
<p>Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kw. I rok)</p>	<p>Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji, np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kw. i rok)</p>		<p>Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru (kw. i rok)</p>	<p>Ilość przetargów</p>
II kw. 2009r.	I kw. 2011r.	IV kw. 2011r.	2	IV kw. 2010r.
<p>Logika interwencji</p>		Obiektywne weryfikowalne wskaźniki rezultatu	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
<p>Cel ogólny projektu określić szerszy /strategiczny cel</p>	<p>Przeciwdziałanie marginalizacji wyodrębnionego obszaru wsparcia poprzez zagospodarowanie dotychczas niewykorzystanej przestrzeni oraz stworzenie mieszkańcom korzystnych warunków do uprawiania sportu i rekreacji</p>			
<p>Rezultaty Określić najbardziej konkretne rezultaty dla osiągnięcia w krótkim czasie</p>	<p>Liczba osób zamieszkujących obszary objęte rewitalizacją</p> <p>Powierzchnia zagospodarowana w ramach priorytetu</p>	<p>1206 osób</p> <p>8,8 ha</p>	<p>Dane Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju</p> <p>ewidencja ludności</p> <p>protokół odbioru robót budowlanych</p>	<p>Założenia: 1)realizacja zadania w założonej skali i w przewidzianym terminie 2)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej 3)zainteresowanie mieszkańców korzystaniem z udostępnionej infrastruktury</p> <p>Ryzyko: 1)niekorzystne zjawiska demograficzne na wyodrębnionym obszarze wsparcia 2)brak wystarczających środków finansowych na realizację inwestycji w zakładanej skali i w przewidzianym terminie</p>
<p>Produkty Określić bezpośrednie, policzalne efekty realizacji projektu</p>	<p>Powierzchnia odnowiona z zakresu infrastruktury przestrzeni publicznej</p>	<p>3640 m2</p>	<p>Protokół odbioru robót budowlanych</p>	<p>Założenia: 1)sprawne przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych i nadzoru inwestorskiego 2)terminowe uzyskanie wszystkich niezbędnych pozwoleń i decyzji 3)prawidłowe oszacowanie kosztów inwestycji 4)realizacja prac adaptacyjnych w założonej skali oraz zgodnie z przyjętym harmonogramem 5)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej</p> <p>Ryzyko: 1)opóźnienia w procedurze wyboru wykonawcy robót budowlanych 2)znaczący wzrost cen materiałów budowlanych 3)zmiany w przepisach prawnych, warunkujące konieczność otrzymania kolejnych pozwoleń i decyzji administracyjnych 4)niesprzyjające warunki atmosferyczne 5)brak otrzymania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej</p>
<p>Zadania Należy wyliczyć najważniejsze zadania, które doprowadzą do założonego celu</p>	<p>1)opracowanie dokumentacji technicznej projektu 2)przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych i nadzoru inwestorskiego 3)uzyskanie wymaganych pozwoleń i decyzji administracyjnych 4)realizacja robót budowlanych 5)prowadzenie monitoringu, sprawozdawczości oraz promocji projektu</p>	<p>Wydatki/koszty całkowite w PLN</p> <p>Szacunek wydatków/kosztów kwalifikowanych w PLN</p> <p>Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN</p>	<p>685 500, 00 zł</p> <p>681500, 00 zł</p> <p>477 050, 00 zł</p>	<p>Założenia: 1)zaangażowanie wystarczających zasobów finansowych, kadrowych i sprzętowych do realizacji inwestycji 2)sprawne zarządzanie projektem / właściwy obieg informacji o projekcie 3)stabilność przepisów prawnych 4)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej</p> <p>Ryzyko: 1)niewystarczające środki finansowe na realizację inwestycji – brak otrzymania dofinansowania UE / znaczący wzrost cen materiałów budowlanych 2)zmiennosc przepisów prawnych 3)niezetelność wykonawców</p>
<p>Sytuacja wyjściowa</p>	<p>Na wyodrębnionym do rewitalizacji obszarze wsparcia nasilają się różnego typu patologie społeczne, takie jak: alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość nieletnich. Jednym z powodów występowania tego typu zjawisk jest brak kompleksowej oferty spędzania czasu wolnego dla młodych mieszkańców tej części miasta. Zwiększenie liczby organizowanych patroli policyjnych jest jedynie rozwiązaniem doraźnym, nie pozwalającym na skuteczne wyeliminowanie problemu. Zasadne jest podejmowanie działań w zakresie nieodpłatnego udostępnienia mieszkańcom infrastruktury sportowo - rekreacyjnej , w celu umożliwienia im, a zwłaszcza dzieciom i młodzieży, spędzania czasu wolnego w zorganizowany sposób. Inwestowanie w zagospodarowanie przestrzeni obszaru wsparcia istotnie wpłynie na poprawę jego estetyki. Usytuowanie boiska sportowego i placu zabaw bezpośrednio przy budynku Caritas będzie miało pozytywne znaczenie w kontekście realizacji przez tą placówkę różnego typu przedsięwzięć społecznych, aktywizujących mieszkańców obszaru wsparcia</p>			
<p>Oznaczenie projektu Należy wybrać co najmniej jedną opcję</p>	<p>Projekt z zakresu mieszkalnictwa Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu przemysłowego Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu powojkowego Przedsięwzięcie społeczne z zerową kwotą wsparcia</p>			

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

MATRYCA LOGICZNA PROJEKTU				
<p>Tytuł projektu: Budowa, remont i modernizacja infrastruktury przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizowanym.</p> <p>Etap III: Modernizacja drobnej infrastruktury przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizowanym</p> <p>Adresaci/ grupa docelowa Grupą docelową projektu są mieszkańcy obszaru wsparcia oraz osoby korzystające z pomocy Centrum Integracji Społecznej, w którym prowadzone są zajęcia rehabilitacyjne oraz planuje się prowadzenie zajęć integracji społecznej, zlokalizowanego bezpośrednio na rewitalizowanym obszarze. Adresatami projektu są m.in. osoby cierpiące na różnego typu schorzenia ruchowe i bólowe, oraz osoby niepełnosprawne, mające problem z poruszaniem się. Zapewnienie im funkcjonalnego dojazdu do ośrodka rehabilitacji jest szczególnie istotne. Grupą docelową projektu będą również osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzież, uczęszczające do Centrum Integracji Społecznej, która powstanie w budynku Caritas i w której będą realizowane programy społeczne w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.</p>		Priorytet „Miasta”	<p>Wnioskodawca Gmina Kudowa-Zdrój</p> <p>Partnerzy Projektu Nie dotyczy</p>	
<p>Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kw. I rok)</p>	<p>Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji, np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kw. i rok)</p>		<p>Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru (kw. i rok)</p>	<p>Ilość przetargów</p>
II kw. 2009r.	I kw. 2012r.	IV kw. 2012r.	1	IV kw. 2011r.
Logika interwencji				
<p>Cel ogólny projektu określić szerszy /strategiczny cel</p>	<p>Odnowa zdegradowanej infrastruktury przestrzeni publicznej na terenie rewitalizowanym. Przywrócenie estetyki przestrzeni.</p>	<p>Obiektywne weryfikowalne wskaźniki rezultatu</p>	<p>Źródła weryfikacji</p>	<p>Założenia/ryzyko</p>
<p>Rezultaty Określić najbardziej konkretne rezultaty dla osiągnięcia w krótkim czasie</p>	<p>Powierzchnia zagospodarowana w ramach priorytetu</p>	8,8 ha	Protokół odbioru robót budowlanych	<p>Założenia: 1)realizacja zadania w założonej skali i w przewidzianym terminie 2)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej 3)prawidłowe powiązanie projektu z działaniami miękkimi, realizowanymi w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Ryzyko: 1)brak wystarczających środków finansowych na realizację inwestycji</p>
<p>Produkty Określić bezpośrednie, policzalne efekty realizacji projektu</p>	<p>Powierzchnia odnowiona z zakresu infrastruktury przestrzeni publicznej</p>	42 300m ²	<p>Dane Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju</p> <p>protokół odbioru robót budowlanych</p>	<p>Założenia: 1)terminowe przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych i nadzoru inwestorskiego 2)terminowe uzyskanie wszystkich niezbędnych pozwoleń i decyzji 3)prawidłowe oszacowanie kosztów inwestycji 4)realizacja robót budowlanych w założonej skali oraz zgodnie z przyjętym harmonogramem 5)stabilne warunki pogodowe 6)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej Ryzyko: 1)opóźnienia w procedurze wyboru wykonawcy robót budowlanych 2)znaczący wzrost cen materiałów budowlanych 3)zmiany w przepisach prawnych, warunkujące konieczność otrzymania kolejnych pozwoleń i decyzji administracyjnych 4)niesprzyjające warunki atmosferyczne 5)brak otrzymania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej</p>
<p>Zadania Należy wyliczyć najważniejsze zadania, które doprowadzą do założonego celu</p>	<p>1)opracowanie dokumentacji technicznej projektu 2)przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych i nadzoru inwestorskiego 3)uzyskanie wymaganych pozwoleń i decyzji administracyjnych 4)realizacja robót budowlanych i modernizacyjnych 5)prowadzenie monitoringu, sprawozdawczości oraz promocji projektu</p>	<p>Wydatki/koszty całkowite w PLN</p> <p>Szacunek wydatków/kosztów kwalifikowanych w PLN</p> <p>Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN</p>	<p>900 000 , 00 zł</p> <p>898 000 , 00 zł</p> <p>628 600, 00 zł</p>	<p>Założenia: 1)zaangażowanie wystarczających zasobów finansowych, kadrowych i sprzętowych do realizacji inwestycji 2)sprawne zarządzanie projektem / właściwy obieg informacji o projekcie 3)stabilność przepisów prawnych 4)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej Ryzyko: 1)niewystarczające środki finansowe na realizację inwestycji – brak otrzymania dofinansowania UE / znaczący wzrost cen materiałów budowlanych 2)zmiennosc przepisów prawnych 3)nierzetelnosc wykonawców</p>
<p>Sytuacja wyjściowa</p>	<p>Dzielnica Zakrze, wyznaczona jako obszar do rewitalizacji, charakteryzuje się szczególnie silnie zdegradowaną infrastrukturą drogową oraz infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie). Taka sytuacja wpływa nie tylko na niską estetykę przestrzeni publicznej, ale przede wszystkim stanowi znaczne utrudnienie dla mieszkańców obszaru wsparcia. Modernizacji wymagają zwłaszcza ulice: Fabryczna, Tkacka, Marchlewskiego, Gagarina i Wojska Polskiego. Stanowią one spójną sieć drogową, prowadzącą do Centrum Integracji Społecznej w budynku Caritas, przy ul Marchlewskiego Centrum Integracji Społecznej pełni ważne funkcje społeczne, m.in. świadcząc usługi w zakresie rehabilitacji osób cierpiących na różnego typu schorzenia ruchowe i bólowe. W obiekcie planuje się prowadzenie zajęć integracji społecznej, oraz programów społecznych zaplanowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zmodernizowana infrastruktura drogową poprawi dostępność komunikacyjną mieszkańców obszaru wsparcia do drogi krajowej nr 8 oraz do strefy aktywności gospodarczej zlokalizowanej na terenie byłych Kudowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego, co znacznie ułatwi warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Uporządkowania wymaga również mała infrastruktura wokół budynków. W celu poprawy atrakcyjności dzielnicy planuje się wyznaczenie miejsc sprzyjających odpoczynkowi, poprzez ustawienie ławek, uzupełnienie zieleni, estetycznych pojemników na odpady.</p>			
<p>Oznaczenie projektu Należy wybrać co najmniej jedną opcję</p>	<p>Projekt z zakresu mieszkalnictwa Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu poprzemysłowego Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu powojkowego Przedsięwzięcie społeczne z zerową kwotą wsparcia</p>			

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

MATRYCA LOGICZNA PROJEKTU		Wnioskodawca		
Tytuł projektu : Adaptacja budynków na dz. nr 438/3,i 438/9, AM-17, obr. Zakrze na potrzeby nowoczesnego , socjalnego budynku mieszkalnego dobrego standardu.		Priorytet „Miasta”	Gmina Kudowa-Zdrój	
Adresaci/ grupa docelowa			Partnerzy Projektu	
Adresatami projektu są osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym zamieszkujące wyodrębniony obszar wsparcia, które nie posiadają wystarczających własnych środków finansowych na zapewnienie sobie oraz swoim rodzinom warunków mieszkaniowych o dobrym standardzie		Nie dotyczy		
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kw. I rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji, np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kw. i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru (kw. i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
II kw. 2009r	I kw. 2010	IV kw. 2012r.	1	IV kw. 2009
Logika interwencji		Obiektywne weryfikowalne wskaźniki rezultatu	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Cel ogólny projektu określ szerszy /strategiczny cel	Zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym gospodarstw domowych o niskich dochodach i osób niepełnosprawnych			
Rezultaty	Liczba osób zamieszkujących budynek po adaptacji na cele mieszkaniowe	25 osób	Dane Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju dane meldunkowe; spis lokatorów	Założenia: 1)realizacja zadania w założonej skali i w przewidzianym terminie 2)sprawne przeprowadzanie procedury kwalifikacji osób do otrzymania mieszkania socjalnego 3)sprawny dialog z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym 3)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej Ryzyko: 1)nieterminowe oddanie budynku / wady uniemożliwiające oddanie mieszkań do użytku 3)dewastacja mieszkań przez użytkowników
Produkty	Powierzchnia użytkowa budynków adaptowana na potrzeby mieszkaniowe	500 m ²	Protokół odbioru robót budowlanych	Założenia: 1)sprawne przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych i nadzoru inwestorskiego 2)terminowe uzyskanie wszystkich niezbędnych pozwoleń i decyzji 3)prawidłowe oszacowanie kosztów inwestycji 4)realizacja prac adaptacyjnych w założonej skali oraz zgodnie z przyjętym harmonogramem 5)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej Ryzyko: 1)opóźnienia w procedurze wyboru wykonawcy robót budowlanych 2)znaczący wzrost cen materiałów budowlanych 3)zmiany w przepisach prawnych, warunkujące konieczność otrzymania kolejnych pozwoleń i decyzji administracyjnych 4)niesprzyjające warunki atmosferyczne 5)brak otrzymania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej
Zadania	1)opracowanie dokumentacji technicznej projektu 2)przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych i nadzoru inwestorskiego 3)uzyskanie wymaganych pozwoleń i decyzji administracyjnych 4)realizacja robót budowlanych 5)prowadzenie monitoringu, sprawozdawczości oraz promocji projektu	Wydatki/koszty całkowite w PLN	1 996 500 , 00 zł	Założenia: 1)zaangażowanie wystarczających zasobów finansowych, kadrowych i sprzętowych do realizacji inwestycji 2)sprawne zarządzanie projektem / właściwy obieg informacji o projekcie 3)stabilność przepisów prawnych 4)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej Ryzyko: 1)niewystarczające środki finansowe na realizację inwestycji – brak otrzymania dofinansowania UE / znaczący wzrost cen materiałów budowlanych 2)zmiennność przepisów prawnych 3)nierzetelność wykonawców
		Szacunek wydatków/kosztów kwalifikowanych w PLN	1 996 299 , 60 zł	
		Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN	1 397409 , 58 zł	
Sytuacja wyjściowa	Jednym z podstawowych problemów Kudowy-Zdroju, w zakresie gospodarki mieszkaniowej, jest brak na terenie miasta wystarczającej liczby mieszkań komunalnych oraz mieszkań socjalnych o dobrym standardzie. Aktualnie średni czas oczekiwania na przydział lokalu komunalnego wynosi około trzech lat i jest uzależniona od zgodności potrzeb osób oczekujących z rodzajem lokali jakimi gmina dysponuje w danym czasie. Ze względu na minimalizowanie kosztów utrzymania lokali dla osób, które kwalifikują się do otrzymania lokalu socjalnego – czas oczekiwania na przyznanie lokalu socjalnego nie przekracza 1 roku. Na terenie miasta znajdują się obiekty, które mogłyby zostać potencjalnie zaadaptowane na cele mieszkaniowe. Takie budynki zlokalizowane są również na wydzielonym do rewitalizacji obszarze wsparcia, na działkach o nr 438/3,i 438/9, AM-17, obr.Zakrze. Aktualnie budynki te nie są wykorzystywane. Do 1998 roku znajdowały się w nich biura. Parametry techniczne oraz architektura budynków umożliwiają zaadaptowanie ich na mieszkania socjalne, o dobrym standardzie. Planowane jest udostępnienie 11-15 lokali mieszkalnych, z których każdy posiadałby osobne wejście z zewnątrz. W skład lokalu wchodziłyby: łazienka i kuchnia lub aneks kuchenny oraz pokój. Możliwe jest ulokowanie funkcji w całości na parterze lub w segmencie parterowym z poddaszem użytkowym .			
Oznaczenie projektu Należy wybrać co najmniej jedną opcję	Projekt z zakresu mieszkalnictwa Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu przemysłowego Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu powojkowego Przedsięwzięcie społeczne z zerową kwotą wsparcia			

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

MATRYCA LOGICZNA PROJEKTU				
<p>Tytuł projektu: Remont i modernizacja zdegradowanej infrastruktury drogowej i towarzyszącej - ulica Główna, Boczna oraz Tkacka na odcinku od drogi krajowej nr 8 do granicy obszaru wsparcia.</p> <p>Adresaci/ grupa docelowa Grupą docelową projektu są mieszkańcy obszaru wsparcia oraz osoby korzystające z pomocy Centrum Integracji Społecznej zlokalizowanego bezpośrednio na rewitalizowanym obszarze. W Centrum prowadzone są zajęcia rehabilitacyjne oraz planuje się prowadzenie zajęć integracji społecznej w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Adresatami projektu są m.in. osoby cierpiące na różnego typu schorzenia ruchowe i bólowe, oraz osoby niepełnosprawne, mające problem z poruszaniem się. Zapewnienie im funkcjonalnego dojazdu do ośrodka rehabilitacji jest szczególnie istotne. Grupą docelową projektu będą również osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz dzieci i młodzież, uczęszczające do Centrum Integracji Społecznej.</p>		Priorytet „Miasta”	Wnioskodawca	
			Gmina Kudowa-Zdrój	
		Partnerzy Projektu		
		Nie dotyczy		
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kw. i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji, np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kw. i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru (kw. i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego
IV kw. 2010r.	I kw. 2012r.	III kw. 2012r.	1	IV kw. 2011r.
Logika interwencji				
Cel ogólny projektu określający szerszy /strategiczny cel	Odnowa zdegradowanej infrastruktury drogowej na terenie rewitalizowanym, prowadzącej bezpośrednio do strefy aktywności gospodarczej oraz ośrodka rehabilitacyjnego Caritas, zlokalizowanego na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze wsparcia	Obiektywne weryfikowalne wskaźniki rezultatu	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Rezultaty Określić najbardziej konkretne rezultaty dla osiągnięcia w krótkim czasie	Powierzchnia zagospodarowana w ramach priorytetu	8,8 ha	Protokół odbioru robót budowlanych	Założenia: 1)realizacja zadania w założonej skali i w przewidzianym terminie 2)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej 3)prawidłowe powiązanie projektu z działaniami miękkimi, realizowanymi w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Ryzyko: 1)brak wystarczających środków finansowych na realizację inwestycji
Produkty Określić bezpośrednio, policzalne efekty realizacji projektu	Długość zmodernizowanych dróg na obszarze miejskim	0,31 km	Dane Urzędu Miasta w Kudowie-Zdroju protokół odbioru robót budowlanych	Założenia: 1)terminowe przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych i nadzoru inwestorskiego 2)terminowe uzyskanie wszystkich niezbędnych pozwoleń i decyzji 3)prawidłowe oszacowanie kosztów inwestycji 4)realizacja robót budowlanych w założonej skali oraz zgodnie z przyjętym harmonogramem 5)stabilne warunki pogodowe 6)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej Ryzyko: 1)opóźnienia w procedurze wyboru wykonawcy robót budowlanych 2)znaczący wzrost cen materiałów budowlanych 3)zmiany w przepisach prawnych, warunkujące konieczność otrzymania kolejnych pozwoleń i decyzji administracyjnych 4)niesprzyjające warunki atmosferyczne 5)brak otrzymania dofinansowania ze środków Unii Europejskiej
Zadania Należy wyliczyć najważniejsze zadania, które doprowadzą do założonego celu	1)opracowanie dokumentacji technicznej projektu 2)przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy robót budowlanych i nadzoru inwestorskiego 3)uzyskanie wymaganych pozwoleń i decyzji administracyjnych 4)realizacja robót budowlanych i modernizacyjnych 5)prowadzenie monitoringu, sprawozdawczości oraz promocji projektu	Wydatki/koszty całkowite w PLN	1 500 000 , 00 zł	Założenia: 1)zaangażowanie wystarczających zasobów finansowych, kadrowych i sprzętowych do realizacji inwestycji 2)sprawne zarządzanie projektem / właściwy obieg informacji o projekcie 3)stabilność przepisów prawnych 4)otrzymanie dofinansowania ze środków Unii Europejskiej Ryzyko: 1)niewystarczające środki finansowe na realizację inwestycji – brak otrzymania dofinansowania UE / znaczący wzrost cen materiałów budowlanych 2)zmiennosc przepisów prawnych 3)nierzetelnosc wykonawców
		Szacunek wydatków/kosztów kwalifikowanych w PLN	1 500 000 , 00zł	
		Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN	1 050 000,00 zł	
Sytuacja wyjściowa	Dzielnica Zakrze, wyznaczona jako obszar do rewitalizacji, charakteryzuje się szczególnie silnie zdegradowaną infrastrukturą drogową oraz infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie). Taka sytuacja wpływa nie tylko na niską estetykę przestrzeni publicznej, ale przede wszystkim stanowi znaczne utrudnienie dla mieszkańców obszaru wsparcia. Modernizacji wymagają zwłaszcza ulice: Fabryczna, Tkacka, Marchlewskiego, Gagarina i Wojska Polskiego. Stanowią one spójną sieć drogową, prowadzącą do Centrum Integracji Społecznej przy ul. Marchlewskiego. Centrum Integracji Społecznej pełni ważne funkcje społeczne, m.in. świadcząc usługi w zakresie rehabilitacji osób cierpiących na różnego typu schorzenia ruchowe i bólowe. W obiekcie planuje się prowadzenie zajęć integracji społecznej oraz programów społecznych zaplanowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zmodernizowana infrastruktura drogowa poprawi dostępność komunikacyjną mieszkańców obszaru wsparcia do drogi krajowej nr 8 oraz do strefy aktywności gospodarczej zlokalizowanej na terenie byłych Kudowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego, co znacznie ułatwi warunki prowadzenia działalności gospodarczej. Uporządkowania wymaga również mała infrastruktura wokół budynków. W celu poprawy atrakcyjności dzielnicy planuje się wyznaczenie miejsc sprzyjających odpoczynkowi, poprzez ustawienie ławek, uzupełnienie zieleni, estetycznych pojemników na odpady.			
Oznaczenie projektu Należy wybrać co najmniej jedną opcję	<p>Projekt z zakresu mieszkalnictwa Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu przemysłowego Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu powojkowego Przedsięwzięcie społeczne z zerową kwotą wsparcia</p>			

Lokalny Program Rewitalizacji obszaru miasta Kudowa-Zdrój w rejonie ulic Fabrycznej i Tkackiej

MATRYCA LOGICZNA PROJEKTU				Wnioskodawca	
Tytuł projektu Realizacja programu społecznego poprzez działalność Centrum Integracji Społecznej – przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru wsparcia.		Priorytet „Miasta”		Gmina Kudowa-Zdrój	
Adresaci/ grupa docelowa Grupą docelową projektu są mieszkańcy obszaru wsparcia, w tym w szczególności osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Projekt jest kierowany także do osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży oraz grup, które mogą podlegać problemom bądź patologiom społecznym takimi jak: alkoholizm, narkomania, przestępczość.				Partnerzy Projektu Nie dotyczy	
Przewidywana data zgłoszenia wniosku o dofinansowanie (kw. i rok)	Przewidywana data rozpoczęcia inwestycji, np. data zawarcia umowy z wykonawcą pierwszego zamówienia (kw. i rok)	Przewidywana data zakończenia rzeczowego inwestycji np. data odbioru (kw. i rok)	Ilość przetargów	Przewidywana data ogłoszenia ostatniego zamówienia publicznego	
	III kw. 2010r.	IV kw. 2015r.	1		
Logika interwencji		Obiektywne weryfikowalne wskaźniki rezultatu	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko	
Cel ogólny projektu określ szerszy /strategiczny cel	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób zamieszkujących wyodrębniony obszar wsparcia poprzez realizację programu społecznego w ramach działalności Centrum Integracji Społecznej				
Rezultaty Określić najbardziej konkretne rezultaty dla osiągnięcia w krótkim czasie	Liczba osób objętych programem społecznym w ramach działalności Centrum Integracji Społecznej	250 osób	Sprawozdanie z działalności Centrum	Założenia: 1)realizacja programu społecznego w założonej skali i w przewidzianym terminie 2)zainteresowanie mieszkańców ofertą społeczną Centrum Ryzyko: 1) niekorzystne zjawiska demograficzne na wyodrębnionym obszarze wsparcia 2)brak wystarczających środków finansowych na realizację programu społecznego w zakładanej skali i w przewidzianym terminie	
Produkty Określić bezpośrednie, policzalne efekty realizacji projektu	Ilość realizowanych zajęć w ramach programu społecznego	2 szt. / rok	Sprawozdanie z działalności Centrum	Założenia: 1) realizacja prac adaptacyjnych w założonej skali oraz zgodnie z przyjętym harmonogramem 2) zaangażowanie odpowiedniej kadry osób prowadzących zajęcia społeczne 3)aktywny udział osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w realizowany przez Centrum program 4) zapewnienie odpowiednich środków finansowych na działalność Centrum Ryzyko: 1)opóźnienia w procedurze wyboru wykonawcy robót budowlanych 2) brak odpowiedniej kadry do prowadzenia zajęć w ramach programu społecznego 3) małe zainteresowanie społeczności lokalnej prowadzonym programem społecznym	
Zadania Należy wyliczyć najważniejsze zadania, które doprowadzą do założonego celu	1) przeprowadzenie remontu budynku Centrum Integracji Społecznej	Wydatki/koszty całkowite w PLN	600 000 zł	Założenia: 1)zaangażowanie wystarczających zasobów finansowych, kadrowych i sprzętowych do realizacji remontu 2)sprawne zarządzanie projektem / właściwy obieg informacji o projekcie 3) prawidłowy dobór usług społecznych na podstawie zdiagnozowanych problemów społecznych 4)zapewnienie źródeł finansowania Ryzyko: 1) niewystarczające środki finansowe na realizację projektu 2) brak zaangażowania społeczności lokalnej w program społeczny	
	2)przeprowadzenie procedur przetargowych na wyłonienie wykonawcy remontu centrum oraz sprawne przeprowadzenie prac remontowych	Szacunek wydatków/kosztów kwalifikowanych w PLN			
	3) opracowanie programu działalności Centrum	Wysokość wnioskowanego dofinansowania w PLN	Inne źródła finansowania		
4) świadczenie usług w ramach programu społecznego Centrum					
5) promocja działań społecznych oraz promocja projektu					
Sytuacja wyjściowa	Po likwidacji Kudowskich Zakładów Przemysłu Bawełnianego, które zlokalizowane były na terenie wsparcia, w gminie wystąpił gwałtowny wzrost bezrobocia, a w szczególności na obszarze zgłoszonym do rewitalizacji. Ta sytuacja stała się bezpośrednim powodem wystąpienia różnego typu patologii społecznych takich jak alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość nieletnich. Pomimo obecnego spadku bezrobocia, w rejonie osiedla przy ul. Fabrycznej mieszka wiele osób, które nie potrafią dostosować się do nowych warunków rynkowych i są grupą wykluczoną z życia społecznego, bądź są takim wykluczeniem realnie zagrożeni. Dlatego w ramach realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zostanie powołane Centrum Integracji Społecznej, które zlokalizowane będzie w budynku Caritas przy ul. Marchlewskiego. W ramach swojej działalności Centrum będzie realizować program społeczny, polegający na prowadzeniu szeregu działań doradczych, profilaktycznych, szkoleniowych, zagospodarowania czasu wolnego oraz monitorowania problemów społecznych na obszarze wsparcia i prowadzenia działań zapobiegawczych w stosunku do zdiagnozowanych problemów. Częścią usług realizowanych przez Centrum są także zajęcia rehabilitacyjne kierowane do mieszkańców obszaru wsparcia, a w szczególności do osób niepełnosprawnych.				
Oznaczenie projektu Należy wybrać co najmniej jedną opcję	Projekt z zakresu mieszkalnictwa Projekt dotyczy zapewnienia zrównoważonego rozwoju oraz poprawy atrakcyjności miasta Projekt dotyczy oferowania usług promujących równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych, uchodźców i imigrantów oraz ludzi młodych Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu przemysłowego Projekt dotyczy zagospodarowania / rekultywacji terenu powojkowego Przedsięwzięcie społeczne z zerową kwotą wsparcia				

Zał.3. Mapa z lokalizacją projektów

